

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ
Π.Μ.Σ. ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Δημοσιονομικές ανισορροπίες και κοινωνικές ιδιαιτερότητες στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό το φως της εξέλιξης της Ευρωπαϊκής Διακυβέρνησης. Σύγκριση ανάμεσα σε δύο χώρες, π.χ. Ελλάδα και Λουξεμβούργο.

Financial imbalances and social particularities in the member states of the European Union, in the light of the development of the European Economic Governance. Comparison between two countries, for example Greece and Luxembourg.

**Επιβλέπων Καθηγητής : Γρηγορίου Παναγιώτης
Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Μπάλλας Δημήτριος
Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Χωριανόπουλος Ιωάννης**

**Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας: Δεληγεωργίου Ιωάννα
Α.Μ. 183/2015055**

Μυτιλήνη, 2017

Δημοσιονομικές ανισορροπίες και κοινωνικές ιδιαιτερότητες στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό το φως της εξέλιξης της Ευρωπαϊκής Διακυβέρνησης. Σύγκριση ανάμεσα σε δύο χώρες, π.χ. Ελλάδα και Λουξεμβούργο.

Financial imbalances and social particularities in the member states of the European Union, in the light of the development of the European Economic Governance. Comparison between two countries, for example Greece and Luxembourg.

**Διπλωματική Εργασία
Δεληγεωργίου Ιωάννα Α.Μ. 183/2015055**

Copyright @ All rights reserved

Πίνακας Περιεχομένων

Κατάλογος Πινάκων, διαγραμμάτων και χαρτών	5
Περίληψη	7
Λέξεις Κλειδιά	9
Κεφάλαιο 1. Οικονομική Διακυβέρνηση	10
1.1 Επιτήρηση των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών.	10
1.2 Συντονισμός του σχεδιασμού οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής	12
1.3 Καθορισμός των οικονομικών προτεραιοτήτων	12
1.4 Αποκατάσταση του χρηματοπιστωτικού τομέα	12
1.5 Δανειακή υποστήριξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση	13
Κεφάλαιο 2. Δημοσιονομικές υποχρεώσεις των κρατών μελών	14
Κεφάλαιο 3. Μέτρα δημοσιονομικής διακυβέρνησης	16
Κεφάλαιο 4. Μέτρα Οικονομικής διακυβέρνησης	17
4.1 Η δέσμη των έξι μέτρων six-pack	17
4.2 Το Δημοσιονομικό Σύμφωνο	20
4.3 Η δέσμη δύο μέτρων «two pack»	20
4.4 Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο	21
4.5 Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2016	23
4.6 Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2015	24
Κεφάλαιο 5. Η Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης	25
5.1 Νομική βάση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης	25
5.2 Επιλεξιμότητα περιφερειών και η σπουδαιότητα τους στην Πολιτική Συνοχής 2007-2013 και στην Πολιτική Συνοχής 2014-2020	27
5.3 Θεματικοί στόχοι της Πολιτικής Συνοχής 2014-2020	31
5.4 Η Στρατηγική «ΕΥΡΩΠΗ 2020» προτεραιότητα της πολιτικής συνοχής	34
5.5 Προτεινόμενος Προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την Επιτροπή για την περίοδο 2014-2020	35
Κεφάλαιο 6. Τα Διαρθρωτικά Ταμεία	37
6.1 Το Ταμείο Συνοχής	37
6.2 Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο ΕΚΤ	39
6.3 Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης ΕΤΠΑ	40

6.4	Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης ΕΓΤΑΑ	42
6.5	Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)	43
	Κεφάλαιο 7. Το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (2014-2020)	44
	Κεφάλαιο 8. Ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης	47
8.1	Τα χαρακτηριστικά του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης	47
8.2	Οι αρχές του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού	48
8.3	Το σύστημα ίδιων πόρων	49
8.4	Ειδικές ρυθμίσεις στο σύστημα των ίδιων πόρων	52
8.5	Οι δαπάνες του προϋπολογισμού	52
8.6	Οι «λειτουργικές δημοσιονομικές θέσεις» των κρατών μελών	56
8.7	Η διαδικασία κατάρτισης του ετήσιου προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το Άρθρο 314 ΣΛΕΕ	56
8.8	Η διαδικασία εκτέλεσης του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού	58
8.9	Προϋπολογισμός έτους 2014 της Ευρωπαϊκής Ένωσης	60
8.10	Προϋπολογισμός έτους 2015 της Ευρωπαϊκής Ένωσης	61
8.11	Προϋπολογισμός έτους 2016 της Ευρωπαϊκής Ένωσης	63
8.12	Προϋπολογισμός έτους 2017 της Ευρωπαϊκής Ένωσης	64
	Συμπέρασμα	67
	Βιβλιογραφία και άλλες πηγές	68

Κατάλογος Πινάκων, Διαγραμμάτων και Χαρτών

❖ European Economic Forecast Autumn 2016 Greece	18
❖ European Economic Forecast Autumn 2016Luxemburg	19
❖ Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο	22
❖ Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2016	23
❖ Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2015	24
❖ Χάρτης επιλεξιμότητας περιφερειών	28
❖ Αρχιτεκτονική της Πολιτικής Συνοχής 2007-2013, 2014-2020	29
❖ Προϋπολογισμός για την Πολιτική Συνοχής μετά το 2013 (τιμές 2011)	29
❖ Επιλεξιμότητα για κατηγορίες περιφερειών	30
❖ Πολιτική Συνοχής 2014-2020	32
❖ Πληθυσμιακά κριτήρια για τα επίπεδα NUTS	32
❖ Προσομοίωση επιλεξιμότητας 2014-2020 Ευρώπη	33
❖ Προσομοίωση επιλεξιμότητας 2014-2020 Ελλάδα	33
❖ Προσομοίωση επιλεξιμότητας 2014-2020 Λουξεμβούργο	34
❖ Προτεινόμενος προϋπολογισμός της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020	36
❖ Πως θα καταναμηθεί η χρηματοδότηση	36
❖ Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)	37
❖ Total Budget by Country: Cohesion Fund, EUR billion	38
❖ Total Budget by Country: European Social fund, EUR billion	40
❖ Total Budget by Country: European Regional Development Fund, EUR billion	41
❖ Total Budget by Country: European Agricultural Fund for Rural Development, EUR billion	42
❖ Total Budget by Country: European Maritime & Fisheries Fund, EUR billion	43
❖ Συγκριτικός Πίνακας των ανωτάτων ορίων του ΠΔΠ 2014-2020 και του ΠΔΠ 2007-2013 (τιμές 2011)	45
❖ Κατανομή του ΠΔΠ 2014-2020	47
❖ Συνεισφορές χωρών στον προϋπολογισμό της ΕΕ, Ελλάδα 2014	50
❖ Συνεισφορές χωρών στον προϋπολογισμό της ΕΕ, Λουξεμβούργο 2014	51
❖ Σύγκριση συνεισφορών Ελλάδα- Λουξεμβούργο 2014	51
❖ Ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις ανά χώρα, Ελλάδα 2014	53

❖ Ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις ανά χώρα, Λουξεμβούργο 2014	54
❖ Σύγκριση ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων Ελλάδα- Λουξεμβούργο 2014	54
❖ Total Expenditure 2015	55
❖ Σύγκριση ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων Ελλάδα- Λουξεμβούργο 2015	56
❖ Διεργασία έγκρισης του κοινού σχεδίου Συνδιαλλαγής	58
❖ Προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2014 (ποσοστιαία)	60
❖ Προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2014 Γράφημα	60
❖ Προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2015 (σε εκατομμύρια ευρώ)	61
❖ Προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2015 (ποσοστιαία)	62
❖ Προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2015 Γράφημα	62
❖ Προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2016 (σε δισεκατομμύρια ευρώ)	63
❖ Προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2016 Γράφημα Αναλήψεων Υποχρεώσεων	63
❖ Προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2016 Γράφημα Πληρωμών	64
❖ Σύνοψη του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2017	65

Περίληψη

Αντικείμενο αυτής της εργασίας είναι οι δημοσιονομικές ανισορροπίες και οι κοινωνικές ιδιαιτερότητες στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό το φώς της εξέλιξης της Ευρωπαϊκής Διακυβέρνησης με σύγκριση των στοιχείων δύο χωρών όπως η Ελλάδα και το Λουξεμβούργο. Σκοπός της αποτελεί η παρουσίαση των δημοσιονομικών και οικονομικών στοιχείων των δύο κρατών, καθώς και το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο της οικονομικής διακυβέρνησης.

Μετά την χρηματοπιστωτική κρίση που έγινε αισθητή σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι δημοσιονομικές ανισορροπίες και οι κοινωνικές ιδιαιτερότητες έκαναν την εμφάνισή τους σε μεγαλύτερο βαθμό, η αντιμετώπιση των οποίων αποτελεί υπέρτατη πρόκληση της Ευρωπαϊκής Διακυβέρνησης. Έτσι στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται η παρουσίαση της οικονομικής διακυβέρνησης με τα διαθέσιμα μέσα και τις τιθέμενες προτεραιότητες και στο δεύτερο κεφάλαιο αναφέρονται οι δημοσιονομικές υποχρεώσεις των κρατών μελών.

Στο κεφάλαιο 3 και 4 παρουσιάζονται τα μέτρα δημοσιονομικής και οικονομικής διακυβέρνησης που έχει λάβει και εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Ένωση προκειμένου να αποτρέψει την διάχυση των επιπτώσεων της κρίσης στον ευρύτερο χώρο της. Επιπλέον παρουσιάζεται η θέση και τα δημοσιονομικά στοιχεία των δύο υπό εξέταση κρατών.

Σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση των κρατών μελών και στην άμβλυνση των ανισορροπιών μεταξύ τους έχει η Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία και αναλύεται στο πέμπτο κεφάλαιο. Συγκεκριμένα, περιγράφεται η νομική βάση της Πολιτικής Συνοχής, η σπουδαιότητα της επιλεξιμότητας των περιφερειών, η τρέχουσα Πολιτική Συνοχής και η στρατηγική «Ευρώπη 2020», όπως και ο προτεινόμενος προϋπολογισμός από την Επιτροπή για την χρονική περίοδο 2014-2020. Στο κεφάλαιο 6 αναλύονται τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής με ταυτόχρονη παρουσίαση των προϋπολογιζόμενων στοιχείων για την Ελλάδα και το Λουξεμβούργο.

Στο κεφάλαιο 7 περιγράφεται το τρέχον Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020 με συγκριτικά στοιχεία σε σχέση με το προηγούμενο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2007-2013 και στο τελευταίο κεφάλαιο 8 γίνεται παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης και παρουσιάζονται στοιχεία για τις δύο χώρες στο τομέα των εσόδων και των δαπανών. Επιπλέον, παρέχονται τα οικονομικά στοιχεία των πιστώσεων του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού των ετών 2014, 2015, 2016 και 2017, όπου διακρίνεται ξεκάθαρα η κατανομή των ποσών και ο προορισμός τους στους διάφορους τομείς.

Στην τελευταία ενότητα περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα της παρούσης εργασίας με την ελπίδα να αποτελέσουν τροφή για προβληματισμό.

Summary

The subject of this document is the financial imbalances and the social particularities in the member states of European Union, in the light of the development of the European Economic Governance, with the comparison of the data of two countries like Greece and Luxembourg. The aim of the document is the presentation of the financial and economic data of these countries and also the existing operational framework of the Economic Governance.

After the financial crisis, which was perceptible in the member states of European Union, the financial imbalances and the social particularities appeared in a bigger degree, and the confrontation of them is the highest challenge of the European Governance. Thus, the first chapter includes the presentation of the Economic Governance with its available means and the existing priorities and the second chapter refers to the financial obligations of the member states.

Chapters 3 and 4 examine the measures of the Financial and Economic Governance, which are taken and are applied by the European Union in order to prevent the diffusion of the incidences of the crisis in the wider territory of it. Moreover, there is a presentation of the status and the financial data of the examined states.

As the Cohesion Policy plays a very important role in the enhancement of the member states generally and particularly in the mitigation of the imbalances, the policy is described in chapter 5. Especially, it marks the legal framework of the policy, the importance of the eligibility of the peripheries, the current Cohesion Policy and the strategy «Europe 2020», and also the suggested budget from the Commission for the period 2014-2020. The Structural and Investment Funds are presented in the chapter 6 and there is also a presentation of the proposed data for Greece and Luxemburg.

The chapter 7 describes the current Multiannual Financial Framework 2014-2020, concluding comparative data with the previous Multiannual Financial Framework 2007-2013. The last chapter 8 displays the legal framework of the European budget and there are also data for both countries in the sector of the incomes and in the sector of the expenditures. Moreover, there are economic data of the credits of European budget for the years 2014, 2015, 2016 and 2017. In these data, the allocation and the destination of the amounts in the various sectors are presented clearly.

Lastly, the last chapter includes the results of this document, with the hope to become feed for thought.

Λέξεις Κλειδιά

Οικονομική Διακυβέρνηση, Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, Στρατηγική «Ευρώπη 2020», Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF), Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ESM), Συνθήκη Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), Δημοσιονομικές Ανισοροπίες, Δέσμη έξι μέτρων (Six Pack), Δέσμη δύο μέτρων (Two Pack), Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, Πολιτική Συνοχής, Διαρθρωτικά Ταμεία, Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), Ταμείο Συνοχής, Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ), Πολιτική Συνοχής 2014-2020, Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020, Προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κεφάλαιο 1. Οικονομική Διακυβέρνηση

Η χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 έθεσε σε ισχυρή δοκιμασία το σύστημα της οικονομικής διακυβέρνησης και κατέστησε αναγκαία την θέσπιση νέων κανόνων και οργανισμών, καθώς και την διαμόρφωση ισχυρών προτεραιοτήτων με σκοπό την αντιμετώπιση και αποφυγή μετάδοσης της κρίσης. Η οικονομική διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης που καλείται να συντονίζει τις οικονομίες των κρατών μελών της και να αντιμετωπίζει χρηματοοικονομικές προκλήσεις συνίσταται από πέντε άξονες προτεραιότητας: α) *Επιτήρηση των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών*, β) *Συντονισμός του σχεδιασμού οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής*, γ) *Καθορισμός των οικονομικών προτεραιοτήτων*, δ) *Αποκατάσταση του χρηματοπιστωτικού τομέα* και ε) *Δανειακή υποστήριξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση*.

1.1 Επιτήρηση των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών.

Η επιτήρηση των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών προσδιορίζεται από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (Stability and Growth Pact)¹ μετά και την αναθεώρηση τον Δεκέμβριο του 2011, όπου προβλέπεται ότι:

α) το δημόσιο χρέος² δεν θα πρέπει να ανέρχεται άνω του 60% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος ,

β) ο μεσοπρόθεσμος στόχος³ της χώρας και η δημοσιονομική ισορροπία των χωρών θα πρέπει να συγκλίνουν και

γ) το έλλειμμα δεν θα πρέπει να ξεπερνάει το 3% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος. Στόχος του είναι η δημοσιονομική πειθαρχία των κρατών μελών της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης και η εξασφάλιση της σταθερότητας των δημοσίων οικονομικών τους.

Η δημοσιονομική επιτήρηση των κρατών μελών περιλαμβάνει:

α) ως προς το προληπτικό σκέλος, την υποχρέωση τους να υποβάλλουν ετησίως το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (National Reform Programme)⁴ και το Πρόγραμμα Σταθερότητας (Annual Stability Programme) για τις χώρες της Ευρωζώνης) ή το Πρόγραμμα

¹ Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ) είναι ένα σύνολο κανόνων που σκοπό έχει να διασφαλίσει ότι οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης φροντίζουν να διατηρούν υγιή δημόσια οικονομικά και να συντονίζουν τις δημοσιονομικές πολιτικές τους. COM (2015) 12 final provisional, Strasbourg, 13.01.2015

² Δημόσιο Χρέος είναι το σύνολο των οφειλών σε χρηματικές μονάδες του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

³ Κάθε κράτος θέτει έναν μεσοπρόθεσμο στόχο ελλείμματος αναφορικά με την δημοσιονομική του θέση, ο οποίος ορίζεται με διαρθρωτικούς όρους και είναι ανάλογος με το επίπεδο του χρέους και κόστος γήρανσης του πληθυσμού. Κανονισμός ΕΚ αριθ. 1466/97, τροποποίηση Κανονισμός ΕΚ αριθ. 1055/2005 και Κανονισμός ΕΚ αριθ. 1175/2011.

⁴ Στα πλαίσια της πρόσφατης αναθεώρησης της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, τα κράτη - μέλη ανέλαβαν τη δέσμευση να εκπονήσουν και να παρουσιάσουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων για το διάστημα 2005-2008 (ΕΠΜ) σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που συμφωνήθηκαν και εγκρίθηκαν στα Ευρωπαϊκά Συμβούλια του Μαρτίου και Ιουνίου 2005.

Σύγκλισης (Convergence Programme)⁵ για τις χώρες εκτός Ευρωζώνης. Με αυτό τον τρόπο τα κράτη μέλη επιτυγχάνουν την διατήρηση των δημόσιων οικονομικών τους στο σωστό επίπεδο και η Επιτροπή στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου⁶ μπορεί να διατυπώσει συστάσεις στις αποκλίνουσες χώρες ή ακόμη και πρόταση στο Συμβούλιο για την έκδοση προειδοποίησης προς αποφυγή υπερβολικών ελλειμμάτων.

β) Το διορθωτικό σκέλος ενεργοποιείται στην περίπτωση υπέρβασης του ελλείμματος άνω του ορίου του 3%, όπου το Συμβούλιο προβαίνει στην έκδοση συστάσεων για την αντιμετώπιση του προβλήματος αλλά και επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.

Για την αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών, η οικονομική διακυβέρνηση προβλέπει επίσης ένα προληπτικό και ένα διορθωτικό σκέλος. Στο προληπτικό σκέλος, σε περίπτωση μακροοικονομικών ανισορροπιών γίνονται συστάσεις στο εν λόγω κράτος-μέλος, και στο διορθωτικό σκέλος, σε περίπτωση αδυναμίας εκπλήρωσης των υποχρεώσεων από τα κράτη μέλη κατ' επανάληψη, επιβάλλονται και κυρώσεις.

Η αναθεώρηση του Σύμφωνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης το Δεκέμβριο του 2011 προέβλεπε την καθιέρωση της δέσμης των έξι μέτρων six-pack⁷ (εξάπτυχο) και την καθιέρωση της δέσμης των δύο μέτρων two-pack (δίπτυχο). Το six-pack που τέθηκε σε ισχύ στις 13 Δεκεμβρίου 2011, περιλαμβάνεται στο παράγωγο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποτελείται από πέντε Κανονισμούς και μία Οδηγία, με ισχύ σε όλα τα κράτη μέλη της και με εξαίρεση τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης που δεσμεύονται από επιπλέον ειδικούς κανόνες ως προς τις οικονομικές κυρώσεις. Αναφορικά με τη διαδικασία των μακροοικονομικών ανισορροπιών, το six-pack ολοκληρώνει τη δημοσιονομική εποπτεία και επιτήρηση, επιβάλλονται κυρώσεις στα κράτη μέλη που έχουν αποκλίνει από το κριτήριο ελλείμματος ή χρέους και επιτυγχάνεται με αυτόν τον τρόπο μια αυστηρότερη πειθαρχία στους δημοσιονομικούς κανόνες.

Το two-pack που τέθηκε σε ισχύ στις 30 Μαΐου 2013, περιλαμβάνει δύο κανονισμούς, με ισχύ μόνο στα κράτη μέλη της Ευρωζώνης και αποβλέπει στην ενίσχυση των εποπτικών μηχανισμών της Ευρωζώνης. Δηλαδή, ορίζει όχι μόνο τον τρόπο παρακολούθησης και αξιολόγησης δημοσιονομικών προγραμμάτων αλλά και την διόρθωση των υπερβολικών ελλειμμάτων των κρατών-μελών της Ευρωζώνης και επιπλέον την επαυξημένη και στενότερη εποπτεία των κρατών-μελών της Ευρωζώνης που βρίσκονται στο προθάλαμο οικονομικών προβλημάτων ή είναι ήδη σε δυσμενές οικονομικό περιβάλλον.

⁵ Κάθε Απρίλιο, τα κράτη μέλη της ΕΕ οφείλουν να καταρτίζουν τα δημοσιονομικά τους προγράμματα για τα επόμενα τρία έτη, σύμφωνα με τους κανόνες οικονομικής διακυβέρνησης του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, σκοπός του οποίου είναι να εμποδίζει την εμφάνιση ή την επιδείνωση δημοσιονομικών δυσχερειών. Οι κατευθυντήριες γραμμές ορίζονται στο κείμενο Specifications on the implementation of the Stability and Growth Pact and Guidelines on the format and content of Stability and Convergence Programmes

⁶ Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο είναι ένας κύκλος συντονισμού της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής εντός της ΕΕ. Αποτελεί μέρος του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁷ Οδηγία (ΕΕ) 85/ 8-11-2011 και Κανονισμοί (ΕΕ) 1173/2011, (ΕΕ) 1174/2011, (ΕΕ) 1175/2011, (ΕΕ) 1176/2011 και (ΕΕ) 1177 /2011, όλοι της 16^{ης} Νοεμβρίου 2011.

1.2 Συντονισμός του σχεδιασμού οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής

Ο Συντονισμός του σχεδιασμού οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής περιλαμβάνει την υποβολή σχεδίων από τα κράτη μέλη προς εξέταση από την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά το πρώτο εξάμηνο ετησίως. Με αυτό τον τρόπο, η επιτροπή προτείνει συστάσεις και τα κράτη μέλη τις λαμβάνουν υπόψη κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού και σε άλλα οικονομικά θέματα.

1.3 Καθορισμός των οικονομικών προτεραιοτήτων

Περιλαμβάνει τους στόχους που έχουν τεθεί στην δεκαετή αναπτυξιακή στρατηγική «Ευρώπη 2020⁸» και στο Σύμφωνο «Ευρώ+⁹». Οι στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» επικεντρώνονται σε τομείς όπως:

- α) η απασχόληση,
- β) έρευνα και ανάπτυξη,
- γ) κλιματική αλλαγή και ενεργειακή βιωσιμότητα,
- δ) εκπαίδευση και
- ε) καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Αντίστοιχα το «Ευρώ+» που αφορά εκτός από τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης και έξι ακόμη (Βουλγαρία, Δανία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία και Ρουμανία), στοχεύει σε τομείς όπως:

- α) ανταγωνιστικότητα,
- β) απασχόληση,
- γ) βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών και
- δ) ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

1.4 Αποκατάσταση του χρηματοπιστωτικού τομέα

Για την αποκατάσταση του χρηματοπιστωτικού τομέα, η Ευρωπαϊκή Ένωση προέβη στην θέσπιση κανόνων, οργανισμών και μηχανισμών πρόληψης και διαχείρισης κρίσεων και αλληλεγγύης με σκοπό την σωστή και ομαλή μελλοντική λειτουργία του. Οι νέοι οργανισμοί είναι :

- 1) η Επιτροπή Συστημικών Κινδύνων¹⁰ (European Systemic Risk Board - ESRB),

⁸ Δεκαετής στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την ανάπτυξη.

⁹ Συμπληρωματικό πρόγραμμα με πρόσθετες μεταρρυθμίσεις. Υπογράφηκε και από έξι επιπλέον μέλη εκτός της Ευρωζώνης, την Βουλγαρία, Δανία, Λετονία, Πολωνία και Ρουμανία. Περιέχει διατάξεις για τους τομείς της ανταγωνιστικότητας, απασχόλησης, βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών και της ενίσχυσης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

¹⁰ Είναι αρμόδια για την επίβλεψη του χρηματοπιστωτικού συστήματος μακροοικονομικά και την πρόληψη των συστημικών κινδύνων. Έχει υπό την εποπτεία του τις τράπεζες, ασφαλιστικές επιχειρήσεις και χρηματοπιστωτικές αγορές.

- 2) το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας¹¹ (European Financial Stability Facility - EFSF),
- 3) η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών¹² (European Banking Authority - EBA),
- 4) η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών¹³ (European Securities and Markets Authority - ESMA) και
- 5) η Ευρωπαϊκή Αρχή ασφαλίσεων και επαγγελματικών συντάξεων¹⁴ (European Insurance and Occupational Pensions Authority - EIOPA).

1.5 Δανειακή υποστήριξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Η δανειακή υποστήριξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση πραγματοποιείται για τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (European Financial Stability Fund EFSF) και μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (European Stability Mechanism ESM).

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (European Financial Stability Fund EFSF) προστατεύει την χρηματοπιστωτική σταθερότητα στην Ευρώπη, όπως αναφέρει και το όνομα του, μέσω της παροχής οικονομικής βοήθειας των κρατών μελών που χρήζουν βοήθεια. Η βοήθεια παρέχεται με την μορφή ομολόγων και δανείων.

Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (European Stability Mechanism ESM) αντίστοιχα, χρηματοδοτεί νέα προγράμματα διάσωσης για χώρες, όπως η Ελλάδα, Πορτογαλία, Ιρλανδία και προσβλέπει μέσω της χορήγησης δανείων και άλλων μέσων, την επίλυση χρηματοοικονομικών κρίσεων. Για την θέσπιση του εν λόγω μηχανισμού, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προχώρησε στην έκδοση της απόφασης 2011/199/ΕΕ¹⁵ ως συμπληρωματικό στοιχείο του άρθρου 136¹⁶ της Συνθήκης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατά το οποίο «τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ μπορούν να θεσπίσουν μηχανισμό σταθερότητας, ο οποίος θα ενεργοποιείται, εφόσον κρίνεται απαραίτητο, προκειμένου να διασφαλίζεται η σταθερότητα της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της. Η παροχή τυχόν απαιτούμενης χρηματοπιστωτικής συνδρομής δυνάμει του μηχανισμού θα υπόκειται σε αυστηρούς όρους.» (απόφαση 2011/199/ΕΕ)

¹¹ Ιδρύθηκε στις 07 Ιουνίου 2010 με σκοπό την διατήρηση της οικονομικής σταθερότητας της Ευρώπης και την παροχή οικονομικής βοήθειας που βρίσκονται σε δύσκολη οικονομική θέση.

¹² Είναι ανεξάρτητη αρχή με κύριο στόχο την χρηματοοικονομική σταθερότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την διασφάλιση της ομαλής και εύρυθμης λειτουργίας του τραπεζικού τομέα.

¹³ Ιδρύθηκε το 2011 προκειμένου να βελτιώσει την προστασία των επενδυτών και να προωθήσει την εύρυθμη και ομαλή λειτουργία των χρηματοπιστωτικών αγορών.

¹⁴ Ιδρύθηκε επίσης το 2011 ως την ευρωπαϊκή εποπτική αρχή ασφαλίσεων και επαγγελματικών συντάξεων

¹⁵ Απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 25^{ης} Μαρτίου 2011, που τροποποιεί το άρθρο 136 της ΣΛΕΕ σχετικά με μηχανισμό σταθερότητας για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ.

¹⁶ «1. Προκειμένου να συμβάλει στην καλή λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις των Συνθηκών, το Συμβούλιο θεσπίζει, σύμφωνα με την οικεία διαδικασία μεταξύ των προβλεπόμενων στα άρθρα 121 και 126, εξαιρουμένης της διαδικασίας του άρθρου 126, παράγραφος 14, μέτρα για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ, προκειμένου: α) να ενισχυθεί ο συντονισμός και η εποπτεία της δημοσιονομικής τους πειθαρχίας, β) να χαράσσονται, ως προς τα εν λόγω κράτη, οι προσανατολισμοί οικονομικής πολιτικής, μεριμνώντας ώστε να είναι συμβατοί με τους καθοριζόμενους για το σύνολο της Ένωσης, και να διασφαλίζεται η εποπτεία τους. 2. Για τα μέτρα της παραγράφου 1, δικαίωμα ψήφου έχουν μόνο τα μέλη του Συμβουλίου που εκπροσωπούν κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ. Η ειδική πλειοψηφία των εν λόγω μελών ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 238, παράγραφος 3, σημείο α).»

Στα κράτη μέλη εκτός Ευρωζώνης που αντιμετωπίζουν οικονομικές διαταραχές, η οικονομική βοήθεια από την ΕΕ, παρέχεται μέσω του Μηχανισμού Στήριξης Ισοζυγίου Πληρωμών¹⁷ (Balance of Payments Mechanism BoP). Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Κεφάλαιο 2. Δημοσιονομικές υποχρεώσεις των κρατών μελών

Αναφορικά με την δημοσιονομική πειθαρχία, οι υποχρεώσεις του κάθε κράτους μέλους συνίσταται ως εξής:

1. Για κάθε κράτος μέλος σύμφωνα με το Δημοσιονομικό Σύμφωνο¹⁸, ισχύει ο «χρυσός κανόνας» του ισοσκελισμένου προϋπολογισμού. Τα κράτη μέλη πρέπει να ορίζουν το έλλειμμα των προϋπολογισμών στο 0.5% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος. Με αυτό τον τρόπο υποχρεώνονται να μειώνουν τα χρέη τους και συγκεκριμένα οι χώρες της περιφέρειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να έχουν κάθε χρόνο όχι μόνο ισοσκελισμένους αλλά πλεονασματικούς προϋπολογισμούς. Σε διαφορετική περίπτωση θα επιβάλλεται πρόστιμο 0,2% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος και θα διακόπτεται η χορήγηση πόρων από τα ευρωπαϊκά ταμεία.
2. Κάθε κράτος μέλος θα θέτει μεσοπρόθεσμους στόχους σύμφωνα με το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής. Το Μεσοπρόθεσμο θα πρέπει να περιλαμβάνει στόχους σε βάθος τριετίας για τα ελλείμματα ή πλεονάσματα.
3. Κάθε κράτος θα πρέπει να θέτει σε εφαρμογή πολιτικές που να οδηγούν σε μόνιμα αποτελέσματα.
4. Ένας μηχανισμός αυτόματης διόρθωσης θα πρέπει να προβλέπεται για την διόρθωση αποκλίσεων από τους δημοσιονομικούς στόχους.
5. Μέσα από τη διαδικασία του «ευρωπαϊκού εξαμήνου» ο προϋπολογισμός του κάθε κράτους μέλους θα πρέπει να υποβάλλεται σε προληπτικό έλεγχο. Συμφωνά με την διαδικασία του ευρωπαϊκού εξαμήνου τα κράτη μέλη θα πρέπει κάθε χρόνο να συντονίζουν τις δημοσιονομικές και οικονομικές πολιτικές τους έτσι ώστε να είναι συμβατές τόσο με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης όσο και με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020».
6. Ο προϋπολογισμός του κάθε κράτους θα πρέπει να ελέγχεται κατά την διάρκεια της εκτέλεσης του από την Επιτροπή. Σε περίπτωση που διαπιστώνονται αποκλίσεις που απαιτούν αύξηση των δημοσίων δαπανών, το κράτος θα πρέπει να υποβάλλει νέο σχέδιο δαπανών, διαφορετικά θα επιβάλλονται κυρώσεις.

Η κατάρτιση του προϋπολογισμού των κρατών μελών πλέον ορίζεται με κανόνες που περιλαμβάνονται στην Οδηγία 2011/85/ΕΕ (requirements for budgetary frameworks

¹⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 1 του κανονισμού 332/2002 του Συμβουλίου της 18^{ης} Φεβρουαρίου 2002, «θεσπίζεται κοινοτικός μηχανισμός μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης που επιτρέπει τη χορήγηση δανείων σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν υφιστάμενες ή σοβαρώς επαιλούμενες δυσχέρειες στο ισοζύγιο τρεχουσών πληρωμών ή στο ισοζύγιο κινήσεως κεφαλαίων. Μόνο τα κράτη μέλη που δεν έχουν εισάγει το ευρώ μπορούν να επωφεληθούν από τον παρόντα μηχανισμό. Το ανώτατο όριο, κατά κεφάλαιο, των δανείων που είναι δυνατόν να χορηγηθούν στα κράτη μέλη στα πλαίσια του μηχανισμού αυτού περιορίζεται σε 12 δισεκατ. ευρώ.»

¹⁸ Διακυβερνητική συνθήκη, γνωστή και ως Συνθήκη για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση.

- of the member states¹⁹), σύμφωνα με την οποία ο προϋπολογισμός θα πρέπει να καταρτίζεται με βάση το ισχύον ευρωπαϊκό πλαίσιο και τα κράτη μέλη θα πρέπει να θέτουν όχι μόνο πραγματοποιήσιμους στόχους αλλά και εναλλακτικά σενάρια σε περίπτωση απόκλισης.
7. Πρόγραμμα δημοσιονομικής και οικονομικής εταιρικής σχέσης θα ισχύει μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών που εμφανίζουν υπερβολικά ελλείμματα. Αυτά τα κράτη είναι υποχρεωμένα να υποβάλλουν και προγράμματα διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, τα οποία ελέγχονται μαζί με τους προϋπολογισμούς από την Επιτροπή και το Συμβούλιο.
 8. Ανεξάρτητες εθνικές αρχές όπως τα δημοσιονομικά συμβούλια (Fiscal Council)²⁰ και τα ειδικά Γραφεία Προϋπολογισμού²¹ θα πρέπει να ελέγχουν τον προϋπολογισμό .
 9. Καθεστώς ενισχυμένης εποπτείας ισχύει για τα κράτη που έχουν ζητήσει τη χρηματοδοτική στήριξη του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ). Σε αυτή την περίπτωση, η Ευρωπαϊκή Ένωση με τον κανονισμό αριθ. 473/2013 στο άρθρο 14 προβλέπει ότι «Τα κράτη μέλη παραμένουν υπό εποπτεία μετά το πρόγραμμα εφόσον δεν έχει ληφθεί από ένα ή περισσότερα άλλα κράτη μέλη, τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης (ΕΜΧΣ)²², τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ) ή το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ). Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να παρατείνει τη διάρκεια της άσκησης εποπτείας μετά το πρόγραμμα σε περίπτωση που εξακολουθεί να υπάρχει κίνδυνος για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα του οικείου κράτους μέλους. Η πρόταση της Επιτροπής θεωρείται ότι έχει εγκριθεί από το Συμβούλιο, εκτός αν το Συμβούλιο αποφασίσει με ειδική πλειοψηφία να την απορρίψει μέσα σε 10 ημέρες από την έγκρισή της από την Επιτροπή»
 10. Για κάθε χρηματοδοτική βοήθεια που χορηγείται από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας ΕΜΣ θα πρέπει να συνάπτεται μνημόνιο συνεννόησης (memorandum of understanding). Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ΕΜΣ) θα προσφέρει την χρηματοδοτική στήριξη του υπό αυστηρές οικονομικές προϋποθέσεις και σε σύνδεση με ένα αυστηρό πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής. Αυστηροί όροι όμως προβλέπονται και για τα κράτη που λαμβάνουν χρηματοδότηση αλλά δεν έχουν υπογράψει μνημόνιο, τα οποία όμως υπογράφουν άλλες «νομικά δεσμευτικές συμφωνίες» (contractual arrangements) με την Επιτροπή. Οι χρηματοδοτήσεις αυτές αφορούν προγράμματα που εντάσσονται στο «Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο

¹⁹ Εκδόθηκε στις 08 Νοεμβρίου 2011 αναφορικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών. Τέθηκε σε ισχύ στις 13 Δεκεμβρίου 2011.

²⁰ Ανεξάρτητη αρχή που στελεχώνεται από ειδικούς με σκοπό την προετοιμασία των μακροοικονομικών προβλέψεων, την παρακολούθηση δημοσιονομικών δεικτών και την παροχή συμβουλών στην εκάστοτε κυβέρνηση για θέματα οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής.

²¹ Το Γραφείο Προϋπολογισμού της Ελλάδας ιδρύθηκε κατά το άρθρο 36Α του κανονισμού της Βουλής και το ν.3871 ΦΕΚ 141Α//17-08-2010. Έργο του είναι η παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού του κράτους καθώς και η σύνταξη και υποβολή τακτικών τριμηνιαίων και ετήσιων εκθέσεων, που αφορούν στην τήρηση των δημοσιονομικών στόχων, οι οποίοι τίθενται στα Μεσοπρόθεσμα Δημοσιονομικά Πλαίσια Στρατηγικής.

²² Μηχανισμός που δίνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την δυνατότητα να χορηγεί δάνεια για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες. Οι όροι των δανείων υπόκεινται στον έλεγχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

- 2014-2020» αλλά και δράσεις για την καταπολέμηση της ανεργίας, την ανάπτυξη της έρευνας, την αποτελεσματικότητα του δημοσίου τομέα κ.λπ.
11. Για την αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών, θεσπίστηκε η «διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών» (excessive imbalances procedure, EIP). Οι μακροοικονομικές ισορροπίες είναι αποτέλεσμα των μεγάλων διαφορών μεταξύ των οικονομιών των κρατών και της ανταγωνιστικότητάς τους και αφορούν προβλήματα στο εσωτερικό των κρατών, όπως ο αυξανόμενος πληθωρισμός, η μη εξυπηρέτηση των οικιακών δανείων και άλλα χρέη τους. Στόχος είναι η διόρθωση των αποκλίσεων στην ανταγωνιστικότητα και των σημαντικών μακροοικονομικών ανισορροπιών ανάμεσα σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή ελέγχει τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μαζί με το Συμβούλιο απευθύνει συστάσεις στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πριν οι ανισορροπίες διευρυνθούν. Σε εκτεταμένες καταστάσεις, προτείνονται διορθωτικά μέτρα και οικονομικές κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.
 12. Η οικονομική διακυβέρνηση προβλέπει μια νέα διαδικασία επιβολής κυρώσεων για τα κράτη μέλη που παρουσιάζουν αποκλίσεις. Κάθε κράτος μέλος έχει το νέο δικαίωμα να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αν θεωρεί ότι κάποιο άλλο κράτος δεν τηρεί τις δεσμεύσεις του συμφώνου. Σε περίπτωση θετικής απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, μπορεί να επιβάλει κύρωση συμφώνου έως το 0,1% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος ΑΕΠ του μη συμμορφούμενου κράτους.

Κεφάλαιο 3. Μέτρα δημοσιονομικής διακυβέρνησης

Τα μέτρα δημοσιονομικής διακυβέρνησης που έχει λάβει η Ευρωπαϊκή Ένωση και που πρέπει να ακολουθούν τα κράτη μέλη για την εξυγίανση των οικονομικών τους και την διατήρησή τους σε επιτρεπτά επίπεδα είναι τα παρακάτω:

- Θέσπιση ενός ανώτατου ορίου στον ετήσιο ρυθμό αύξησης των δημοσίων δαπανών, στις οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες για κοινωνική μέριμνα και οι δαπάνες για τόκους. Το διαρθρωτικό έλλειμμα θα πρέπει να περιορίζεται και να φτάσει στο μεσοπρόθεσμο στόχο. Σε περίπτωση που το κράτος μέλος επιτύχει την μείωση του ελλείμματος γρηγορότερα από ότι προβλεπόταν, τότε επιτρέπεται στην χώρα αύξηση των δαπανών της όχι σε τόσο βαθμό όμως ώστε να απειλείται ο μεσοπρόθεσμος στόχος.
- Το δημόσιο χρέος κάθε χώρας θα πρέπει να είναι λιγότερο του 60% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος ΑΕΠ, διαφορετικά θα πρέπει να επιτυγχάνεται η μείωσή του ετησίως κατά 1/20 της διαφοράς τουλάχιστον. Σε αντίθετη περίπτωση, η Επιτροπή προτείνει την επιβολή κυρώσεων.
- Με την Οδηγία ΕΕ 85/2011 τίθεται το κατάλληλο δημοσιονομικό πλαίσιο με κανόνες, διαδικασίες και συγκεκριμένα όργανα, αρμόδια για την άσκηση της δημοσιονομικής πολιτικής σε κάθε χώρα. Το νέο αυτό δημοσιονομικό πλαίσιο περιλαμβάνει τρεις πυλώνες που είναι συμπληρωματικοί μεταξύ τους, αλληλεπιδρούν και αλληλοενισχύονται:

α) Τους θεσμούς , διαδικασίες και κανόνες που απαιτούνται για την προετοιμασία, κατάρτιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού, αλλά και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής τετραετούς διάρκειας,

β) τους δημοσιονομικούς κανόνες χαρακτήρα που ορίζουν τα επίπεδα δημοσιονομικών μεταβλητών, όπως το έλλειμμα, δημόσιο χρέος, δανεισμός κτλ. και

γ) τις ανεξάρτητες αρχές δηλαδή τα δημοσιονομικά συμβούλια, που επιβλέπουν την εκτελεσθείσα δημοσιονομική πολιτική και διατυπώνουν προτάσεις βελτίωσης ή παρατηρήσεις.

Αναφορικά με τους κανόνες και τις διαδικασίες που απαιτούνται για την σχεδίαση και κατάρτιση του προϋπολογισμού και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής , η Οδηγία ΕΕ 85/2011 περιλαμβάνει στο περιεχόμενό της όλους αυτούς τους κανόνες που εξασφαλίζουν τις αρχές της διαφάνειας και της αξιοπιστίας, την διαδικασία αξιολόγησης των δημοσίων δαπανών στο στάδιο της κατάρτισης του προϋπολογισμού, καθώς και όλες τους κανόνες κατάρτισης του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής.

Οι δημοσιονομικοί κανόνες χαρακτήρα που ορίζουν τα επίπεδα δημοσιονομικών μεταβλητών, όπως το έλλειμμα, δημόσιο χρέος, δανεισμός κτλ. Οι μεταβλητές για να είναι αξιόπιστοι και αποτελεσματικοί θα πρέπει να είναι σαφώς προσδιορισμένοι, να περιλαμβάνουν τα στοιχεία όλων των υπηρεσιών της γενικής κυβέρνησης, π.χ. ασφαλιστικούς οργανισμούς, τοπική αυτοδιοίκηση, νοσοκομεία, πανεπιστήμια, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ΝΠΔΔ. Οι δημοσιονομικοί αυτοί κανόνες θα πρέπει να έχουν και νομική ισχύ για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και θα πρέπει επίσης να διέπονται από τις αρχές της δημοσιότητας και διαφάνειας.

Τέλος οι ανεξάρτητες αρχές δηλαδή τα δημοσιονομικά συμβούλια, είναι φορείς που διατυπώνουν προτάσεις για την εκτελεσθείσα δημοσιονομική πολιτική και θα πρέπει να είναι ανεξάρτητοι και ανιδιοτελείς για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων.

Κεφάλαιο 4. Μέτρα Οικονομικής διακυβέρνησης

4.1 Η δέσμη των έξι μέτρων six-pack

Η δέσμη των έξι μέτρων six-pack ορίζει τους κανόνες για τα κράτη μέλη που ανήκουν στην Ευρωζώνη²³. Στόχος αποτελεί η έγκαιρη αντίληψη των δημοσιονομικών ανισορροπιών²⁴

²³ Κανονισμός ΕΕ 1174/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16^{ης} Νοεμβρίου 2011, σχετικά με κατασταλτικά μέτρα για τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών στην ευρωζώνη, Κανονισμός 1176/2011 Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16^{ης} Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών.

²⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 1176/ 2011 στο Κεφάλαιο 1, Άρθρο 2 ορίζεται ότι ,1) ως «ανισορροπίες» νοείται οιαδήποτε τάση προκαλεί μακροοικονομικές εξελίξεις που επηρεάζουν δυσμενώς, ή μπορούν να επηρεάσουν δυσμενώς, την εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας ενός κράτους μέλους ή της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, ή της Ένωσης συνολικά· και 2) ως «υπερβολικές ανισορροπίες» νοούνται οι σοβαρές ανισορροπίες,

και η πρόληψη και διόρθωσή τους, με σκοπό την μη διάχυση των επιβλαβών μακροοικονομικών αποτελεσμάτων τους στα υπόλοιπα μέλη της Ευρωζώνης.

Συγκεκριμένα, θεσπίστηκαν αυστηρότερες ρυθμίσεις αναφορικά με τις κυρώσεις για υπέρβαση του ορίου του 3% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος στο έλλειμμα και του 60% στο δημόσιο χρέος και επιπλέον κυρώσεις επιβάλλονται και για άλλους δείκτες μακροοικονομικών ανισορροπιών. Καταργήθηκε η διαδικασία της διευρυμένης πλειοψηφίας στο Συμβούλιο για την παραπομπή στο Δικαστήριο του παραβατικού κράτους και απαιτείται πλέον μόνο πλειοψηφία και τέλος η Επιτροπή έχει το δικαίωμα της εποπτείας των δημοσιονομικών πολιτικών των κρατών.

Στο κράτος, στο οποίο θα διαπιστωθούν ανισορροπίες, τότε το Συμβούλιο μετά από εισήγηση της Επιτροπής θα προτείνει την διόρθωση της ανισορροπίας εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Με την Διαδικασία Μακροοικονομικών Ανισορροπιών (DMA-Macroeconomic Imbalance Procedure), η Επιτροπή ελέγχει την πρόοδο του κράτους-μέλους ως προς τις συστάσεις του Συμβουλίου. Σε περίπτωση αποτυχίας διόρθωσης των ανισορροπιών, προβλέπονται κυρώσεις με χρηματικό πρόστιμο.

Στη βάση αυτή της μακροοικονομικής εποπτείας δημιουργήθηκε μια διαδικασία παρακολούθησης των μακροοικονομικών δεικτών για κάθε κράτος-μέλος της ζώνης του Ευρώ, καθώς και σε βάθος ανάλυση των μακροοικονομικών εξελίξεων σε όλα τα κράτη-μέλη. Οι δείκτες αυτοί αναφέρονται στο δημόσιο και το ιδιωτικό χρέος, την ανεργία, την ανάπτυξη, τον πληθωρισμό και άλλα. Παρακάτω παρατίθενται πίνακες με τα στατιστικά στοιχεία μακροοικονομικών προβλέψεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις δύο εξεταζόμενες χώρες της παρούσης εργασίας, την Ελλάδα και το Λουξεμβούργο από το 2015 έως και το 2018.

European Economic Forecast Autumn 2016				
Forecasts for Greece	2015	2016	2017	2018
GDP growth (% , yoy)	-0,2	-0,3	2,7	3,1
Inflation (% , yoy)	-1,1	0,1	1,1	1,0
Unemployment (%)	24,9	23,5	22,2	20,3
Public budget balance (% of GDP)	-7,5	-2,5	-1,0	0,9
Gross public debt (% of GDP)	177,4	181,6	179,1	172,4

συμπεριλαμβανομένων των ανισορροπιών που θέτουν ή θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την εύρυθμη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης.

Current account balance (% of GDP)	0,0	0,0	0,2	0,3
---	-----	-----	-----	-----

Πηγή : European Economic Forecast Autumn 2016
http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/countries/greece_en.htm

European Economic Forecast Autumn 2016				
Forecasts for Luxembourg	2015	2016	2017	2018
GDP growth (% , yoy)	3,5	3,6	3,8	3,6
Inflation (% , yoy)	0,1	0,0	1,6	1,9
Unemployment (%)	6,4	6,2	6,1	6,2
Public budget balance (% of GDP)	1,6	1,3	0,0	0,1
Gross public debt (% of GDP)	22,1	23,2	23,3	23,5
Current account balance (% of GDP)	5,2	5,6	5,6	5,8

Πηγή : European Economic Forecast Autumn 2016
http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/countries/luxembourg_en.htm

Από τους παραπάνω πίνακες παρατηρούμε ότι οι προβλέψεις για το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν ΑΕΠ (GDP) για την Ελλάδα ήταν αρνητικές για τα έτη 2015-2016 ενώ προβλέπεται μία αύξηση για τα έτη 2017-2018. Αντίθετα, για το Λουξεμβούργο υπάρχει ένα ποσοστό ανάπτυξης του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος και κυμαίνεται στα επίπεδα του 3,5 με 3,8 %.

Σημαντικές είναι και προβλέψεις για τα επίπεδα της ανεργίας (Unemployment) στην Ελλάδα που κυμαίνονται στα υψηλά επίπεδα 24,9% για το 2015 και 23,5% για το 2016 ενώ προβλέπεται ελάχιστη μείωση για το έτος 2016 και περισσότερο για το έτος 2018, ήτοι 20,3%. Στον αντίποδα, το κράτος του Λουξεμβούργου, που δεν βιώνει την οικονομική κρίση όπως η Ελλάδα, οι προβλέψεις για το ποσοστό ανεργίας για τα 2015-2018 κυμαίνεται στα επίπεδα του 6,4% με 6,1% .

Τέλος, μεγάλη διάσταση υπάρχει στις προβλέψεις για το Ακαθάριστο Δημόσιο Χρέος της Ελλάδας και του Λουξεμβούργου, με την Ελλάδα να καταλαμβάνει ποσοστά ύψους 177,4% έως και 181,6%, ενώ το Λουξεμβούργο να έχει μόλις 22,1% έως 23,5%. Η μεγάλη απόκλιση των δύο

χωρών ως προς τον δείκτη Ακαθάριστου Δημοσίου Χρέους, μας καταδεικνύει φανερά τις υφιστάμενες δημοσιονομικές ανισορροπίες των χωρών.

4.2 Το Δημοσιονομικό Σύμφωνο

Το Δημοσιονομικό Σύμφωνο (Fiscal Compact) ή επισήμως «Συνθήκη για την Σταθερότητα, τη Συνεργασία και τη Διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση²⁵» υπογράφηκε στις 2 Μαρτίου 2012 μεταξύ των 25 από τα 27 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁶ και είναι δεσμευτική μόνο για τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Σε αυτό περιλαμβάνονται ρυθμίσεις όπως:

- i) Τα κράτη μέλη δεσμεύονται νομικά να εμφανίζουν ισοσκελισμένο ή πλεονασματικό προϋπολογισμό. Επιπλέον, το διαρθρωτικό έλλειμμα θα πρέπει να είναι της τάξης του 0,5% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, έναντι του 1,0% και μόνο εάν δημόσιο χρέος είναι εξαιρετικά κάτω του 60,0% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, το διαρθρωτικό έλλειμμα μπορεί να είναι έως 1,0 % του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος.
- ii) Σε περίπτωση απόκλισης, θα υπάρχει αυτόματος μηχανισμός διόρθωσης με σκοπό την επαναφορά στο προηγούμενο επίπεδο.
- iii) Προβλέπεται ενίσχυση του ρόλου της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος²⁷, με περιορισμό των πολιτικών παρεμβάσεων και εξασφάλιση της αυτόματης και άμεσης ενεργοποίησής της.
- iv) Ο κανόνας που αφορά την μείωση του χρέους, όταν αυτό υπερβαίνει το 60,0% του ΑΕΠ, κατά 1/20 της διαφοράς ετησίως ισχύει και στο Δημοσιονομικό Σύμφωνο.
- v) Τέλος τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα από καταρτίζουν πρόγραμμα έκδοσης νέου χρέους και να το υποβάλλουν στην Επιτροπή.

4.3 Η δέσμη δύο μέτρων «two pack»

Η δέσμη δύο μέτρων «two pack» τέθηκε σε ισχύ στις 30 Μαΐου 2013 και αφορά τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης και περιλαμβάνει:

- Την δυνατότητα προληπτικού ελέγχου των κρατικών ετήσιων προϋπολογισμών των κρατών μελών πριν ψηφιστούν από τα εθνικά κοινοβούλια. Τα δημοσιονομικά στοιχεία του κράτους που ανήκει στην Διαδικασία Υπερβολικού Ελλείμματος, ελέγχονται διεξοδικότερα και λεπτομερέστερα.
- Κάθε κράτος μέλος που βρίσκεται σε μη υγιές χρηματοπιστωτικό περιβάλλον ή λαμβάνει στήριξη από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ή ακόμα και από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο), τότε αυτό υποβάλλεται σε καθεστώς ενισχυμένης εποπτείας ανά τετράμηνο. Η χώρα παραμένει σε καθεστώς ενισχυμένης εποπτείας και

²⁵ Treaty on Stability, Coordination and Governance in EMU.

²⁶ Τη Συνθήκη δεν υπέγραψε το Ηνωμένο Βασίλειο και η Δημοκρατία της Τσεχίας.

²⁷ Προβλέπεται από το άρθρο 126 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενισχύει το διορθωτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης της ΕΕ.

μετά το πέρας του προγράμματος έως ότου αποπληρώσει το 75% της δανειακής χρηματοδότησής της.

4.4 Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο²⁸ εφαρμόστηκε το 2011 και είναι ένας τρόπος συντονισμού της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής εντός της ΕΕ. Σε αυτό το χρονικό διάστημα των έξι μηνών τα κράτη μέλη συντονίζουν τις δημοσιονομικές και οικονομικές πολιτικές τους με τους στρατηγικούς στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Σκοπός του είναι η διασφάλιση των υγιών δημοσίων οικονομικών των κρατών μελών, η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και η αποφυγή μακροοικονομικών ανισορροπιών στην ΕΕ. Παρακάτω βλέπουμε αναλυτικά την διαδικασία που ακολουθείται.

²⁸ Κανονισμός 1466/97, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό 1175/201.

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Ευρωπαϊκό Συμβούλιο/ Συμβούλιο	Κράτη μέλη	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	<p>Η Επιτροπή δημοσιεύει την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης (ΕΕΑ) και την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης (ΕΜΕ)</p> <p>Φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις</p> <p>Συστάσεις της Επιτροπής για τη ζώνη του ευρώ</p> <p>Γνώμη της Επιτροπής για τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων</p>	<p>Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης: διατυπώνει προτάσεις για τις προτεραιότητες της ΕΕ το προσεχές έτος, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών και των μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται για να διασφαλιστεί η σταθερότητα και η ανάπτυξη.</p> <p>Έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης: προσδιορίζει τα κράτη μέλη για τα οποία απαιτείται περαιτέρω ανάλυση προκειμένου να αποφασιστεί κατά πόσο υπάρχει ανισορροπία που απαιτεί τη λήψη μέτρων πολιτικής.</p>			
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ/ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	<p>Διμερής συνάντηση με τα κράτη μέλη</p> <p>Διερευνητικές αποστολές στα κράτη μέλη</p>	<p>Το Συμβούλιο συζητά τις γνώμες της Επιτροπής για τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων.</p> <p>Το Συμβούλιο εγκρίνει τις συστάσεις για τη ζώνη του ευρώ και τα συμπεράσματα των ΕΕΑ και ΕΜΕ</p>	<p>Τα κράτη μέλη εγκρίνουν τον προϋπολογισμό ό τους</p>	<p>Διάλογος για την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης</p>	
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	<p>Χειμερινές οικονομικές προβλέψεις</p> <p>Έκθεση ανά χώρα για κάθε κράτος μέλος (πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και ανισορροπίες)</p>	<p>Εκθέσεις ανά χώρα: αναλύουν την οικονομική κατάσταση και τις πολιτικές κάθε κράτους μέλους της ΕΕ και αξιολογούν κατά πόσο υπάρχουν ανισορροπίες και υπερβολικές ανισορροπίες στα κράτη μέλη όπου πραγματοποιήθηκε επιπεριστάωμένη επισκόπηση.</p>			
ΜΑΡΤΙΟΣ		<p>Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εγκρίνει τις οικονομικές προτεραιότητες με βάση την ΕΕΑ</p>			
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	<p>Διμερής συνάντηση με τα κράτη μέλη</p>	<p>Εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων: μεταρρυθμίσεις και μέτρα για την επίτευξη προόδου προς μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.</p> <p>Προγράμματα σταθερότητας/σύγκλισης: σχέδια για υγιή δημόσια οικονομικά.</p>	<p>Τα κράτη μέλη παρουσιάζουν εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων (για τις οικονομικές πολιτικές) και προγράμματα σταθερότητας ή σύγκλισης (για τις δημοσιονομικές πολιτικές)</p>		
ΜΑΪΟΣ	<p>Εαρινές οικονομικές προβλέψεις</p> <p>Η Επιτροπή προτείνει ειδικές ανά χώρα συστάσεις (ΑΧΣ)</p>	<p>Ειδικές ανά χώρα συστάσεις: συστάσεις οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής προσαρμοσμένες σε κάθε χώρα, με σκοπό την τόνωση της ανάπτυξης, της απασχόλησης, των ευκαιριών κατάρτισης και εκπαίδευσης, της έρευνας και της καινοτομίας.</p>			
ΙΟΥΝΙΟΣ/ΙΟΥΛΙΟΣ		<p>Το Συμβούλιο συζητά τις ΑΧΣ</p> <p>Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εγκρίνει τις τελικές ΑΧΣ</p>		<p>Διάλογος σχετικά με την πρόταση για τις ΑΧΣ</p>	
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ			<p>Τα κράτη μέλη παρουσιάζουν σχέδια των δημοσιονομικών προγραμμάτων</p>	<p>Συζήτηση/ψηφισμα για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και τις ΑΧΣ</p>	
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ				<p>Διάλογος για την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης</p>	

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

4.5 Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2016

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο του 2016 περιλαμβάνει τις προτεραιότητες της Επιτροπής για την απασχόληση και την ανάπτυξη, στηριζόμενη στην αύξηση των επενδύσεων, την προώθηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και την δημοσιονομική εξυγίανση των οικονομιών των κρατών μελών²⁹.

Στην παρακάτω εικόνα απεικονίζεται η κατάσταση των δημοσιονομικών ανισορροπιών στην οποία βρίσκονται τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης. Συγκεκριμένα, για το έτος 2016, 19 κράτη εμφανίζουν ανισορροπίες και όπως φαίνεται το Λουξεμβούργο δεν συμπεριλαμβάνεται στην λίστα αυτών με δημοσιονομικές ανισορροπίες ενώ η Ελλάδα αντίθετα όχι μόνο δεν βρίσκεται στο διορθωτικό σκέλος δηλαδή στη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος αλλά βρίσκεται στο επίπεδο της λήψης βοήθειας από το πρόγραμμα σταθερότητας.

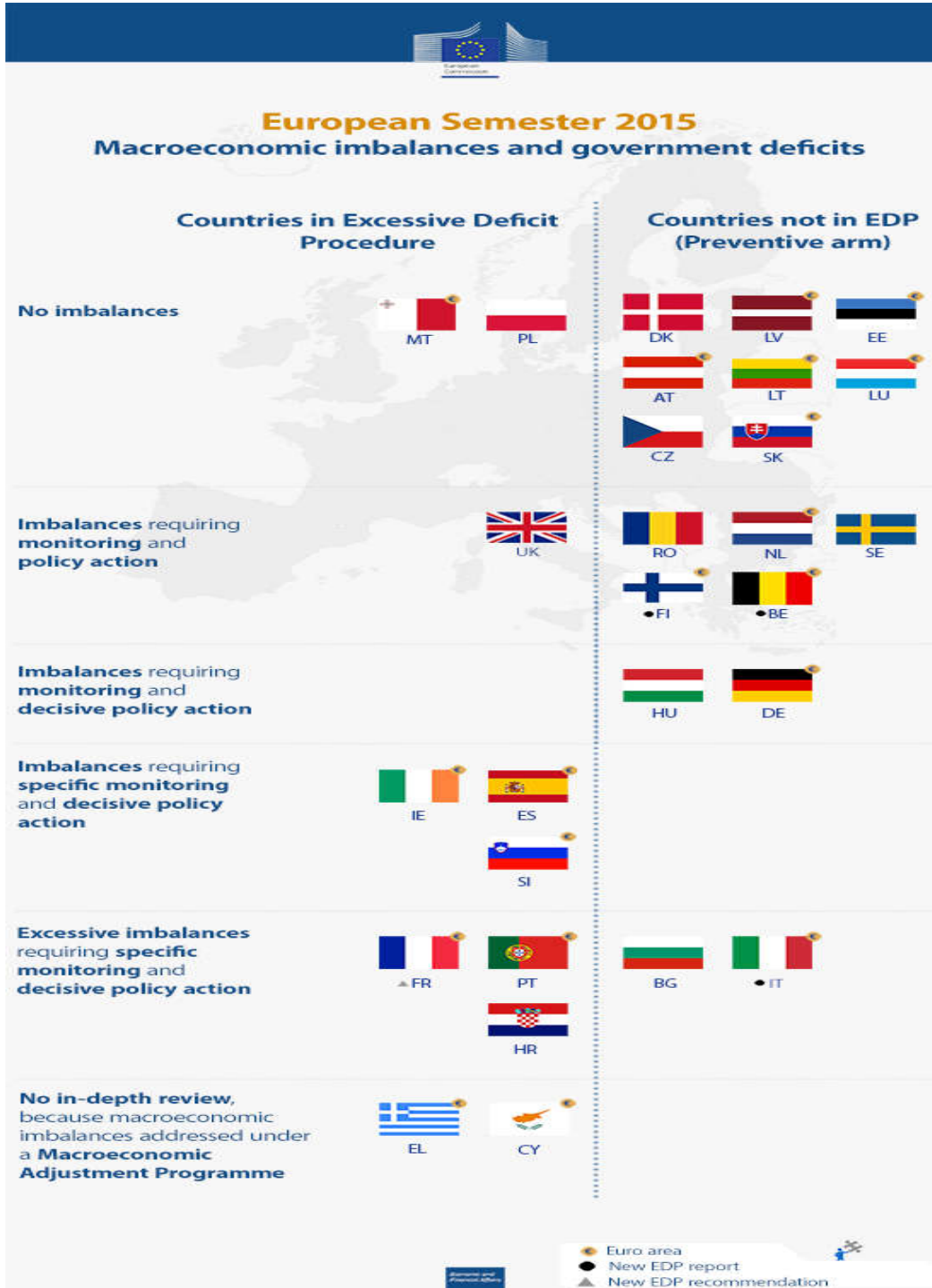

Πηγή: <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/european-semester/2016/>

²⁹ Brussels, 26.11.2015, COM (2015) 692 final

4.6 Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2015

Αντίστοιχα, ίδιες συνθήκες επικρατούσαν και για το προηγούμενο έτος 2015.

Πηγή: http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/macroeconomic_imbalance_procedure/in-depth_reviews/index_en.htm

Κεφάλαιο 5. Η πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης

5.1 Νομική βάση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κύρια πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η πολιτική συνοχής με στόχο την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ στο άρθρο 4 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης διευκρινίζεται ότι η πολιτική για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή ανήκει στην συντρέχουσα αρμοδιότητα της Ένωσης με τα κράτη μέλη, καθώς και η μείωση των αναπτυξιακών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών. Η περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμβάλει στην πραγματοποίηση των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη2020» και πρόκειται για μια πολιτική που συμβάλλει στην καταπολέμηση της ανεργίας, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας, την οικονομική μεγέθυνση, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και τη βιώσιμη ανάπτυξη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία, καθώς και την σύγκλιση μεταξύ των περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τον συντονισμό των πολιτικών και την ανάλογη χρηματοδότηση στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες σε τομείς που χρήζουν βοήθεια.

Η πολιτική συνοχής αντλεί την νομιμοποιητική βάση από την Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) στα άρθρα 174-178³⁰ και συγκεκριμένα στο

³⁰ Άρθρο 174: Η Ένωση, προκειμένου να προαχθεί η αρμονική ανάπτυξη του συνόλου της, αναπτύσσει και εξακολουθεί τη δράση της με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής της συνοχής. Η Ένωση αποσκοπεί, ιδιαίτερα, στη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών. Μεταξύ των εν λόγω περιοχών, δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στις αγροτικές περιοχές, τις περιοχές που συντελείται βιομηχανική μετάβαση και τις περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα, όπως οι υπερβόρειες περιοχές που είναι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένες και οι νησιωτικές, διασπασμένες και ορεινές περιοχές.

Άρθρο 175: Τα κράτη μέλη ασκούν και συντονίζουν την οικονομική τους πολιτική με σκοπό, μεταξύ άλλων, να επιτύχουν τους στόχους του άρθρου 174. Η διαμόρφωση και η υλοποίηση των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης καθώς και η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς, λαμβάνουν υπόψη τους στόχους του άρθρου 174 και συμβάλλουν στην πραγματοποίησή τους. Η Ένωση ενισχύει επίσης την υλοποίηση αυτή με τη δράση της μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Προσανατολισμού, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης), της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων. Η Επιτροπή υποβάλλει ανά τριετία έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί για την υλοποίηση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής και σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο έχουν συμβάλει τα διάφορα μέσα που προβλέπονται στο παρόν άρθρο. Η έκθεση αυτή συνοδεύεται, ενδεχομένως, από κατάλληλες προτάσεις. Εάν απαιτούνται ειδικές δράσεις, πέρα από τα πλαίσια των Ταμείων και με την επιφύλαξη των μέτρων που αποφασίζονται στα πλαίσια των άλλων πολιτικών της Ένωσης, οι δράσεις αυτές μπορούν να θεσπίζονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, που αποφασίζουν σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Άρθρο 176: Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης συμβάλλει στη διόρθωση των κυριότερων περιφερειακών ανισοτήτων στην Ένωση, μέσω συμμετοχής στην ανάπτυξη και στη διαρθρωτική αναπροσαρμογή

άρθρο 174, ορίζεται ότι «η Ένωση, προκειμένου να προαχθεί η αρμονική ανάπτυξη του συνόλου της, αναπτύσσει και εξακολουθεί τη δράση της με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής της συνοχής. Η Ένωση αποσκοπεί, ιδιαίτερα στη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών. Μεταξύ των εν λόγω περιοχών, δίδεται ιδιαίτερη στις αγροτικές περιοχές, τις περιοχές που συντελείται βιομηχανική μετάβαση και τις περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα, όπως οι υπερβόρειες περιοχές που είναι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένες και οι νησιωτικές, διασυνοριακές και ορεινές περιοχές.»

Στη συνέχεια το άρθρο 175 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι τα κράτη μέλη συντονίζουν την οικονομική τους πολιτική με σκοπό την επίτευξη των στόχων της συνοχής και της αλληλεγγύης. Στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, συστάθηκαν τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο. Τα πέντε Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία γνωστά και ως ΕΔΕΤ είναι το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), Ταμείο Συνοχής, Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).

Η λειτουργία των διαρθρωτικών ταμείων θα πρέπει να διέπεται από τις αρχές: α) της συγκέντρωσης των πόρων ανά στόχους και περιοχές, β) της εταιρικής σχέσης μεταξύ Επιτροπής, κρατών μελών και περιφερειακών αρχών στον σχεδιασμό, της εκτέλεσης και την παρακολούθηση της χρήσης τους, γ) του προγραμματισμού των παρεμβάσεων και δ) της προσθετικότητας των ενωσιακών και των εθνικών συνεισφορών.

Για τα διαρθρωτικά ταμεία έχουν γίνει αρκετές τροποποιήσεις και συγκεκριμένα «ο κανονισμός 1303/2013³¹ [τροπ. τελευταία από κανονισμό 2015/1839 και απόφαση 2014/190] θέσπισε κοινές διατάξεις για όλα τα **Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ)**, που παρέχουν στήριξη στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή και λειτουργούν βάσει ενός κοινού πλαισίου, δηλαδή το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ

των περιοχών που παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ανάπτυξη τους καθώς και στη μετατροπή των βιομηχανικών περιοχών που βρίσκονται σε παρακμή.

Άρθρο 177: Με την επιφύλαξη του άρθρου 178, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας μέσω κανονισμών σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, ορίζουν τα καθήκοντα, τους πρωταρχικούς στόχους και την οργάνωση των Διαρθρωτικών Ταμείων, γεγονός που μπορεί να επιφέρει συνένωση των Ταμείων. Με την ίδια διαδικασία καθορίζονται επίσης οι γενικοί κανόνες που εφαρμόζονται στα Ταμεία καθώς και οι αναγκαίες διατάξεις προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητά τους και ο συντονισμός των Ταμείων μεταξύ τους και με τα άλλα υφιστάμενα χρηματοδοτικά μέσα. Ένα Ταμείο Συνοχής, ιδρυθέν με την ίδια διαδικασία, συμμετέχει χρηματοδοτικώς σε σχέδια περιβάλλοντος και διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα της υποδομής των μεταφορών.

Άρθρο 178: Οι εκτελεστικοί κανονισμοί σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης λαμβάνονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, που αποφασίζουν σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Προσανατολισμού, και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, εξακολουθούν να ισχύουν, αντιστοίχως, τα άρθρα 43 και 164.

³¹ Κανονισμός ΕΕ αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1083/2006.

[Κανονισμός 1301/2013³², το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) [Κανονισμός 1304/2013³³, το Ταμείο Συνοχής [Κανονισμός 1300/2013³⁴, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) [Κανονισμός 1305/2013³⁵, τροπ. τελευταία από κανονισμό 2015/791 και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) [COM/2013/245³⁶. Επιπλέον, ο κανονισμός αυτός περιέχει γενικές διατάξεις που εφαρμόζονται στα **Διαρθρωτικά Ταμεία**, δηλαδή στο ΕΤΠΑ και στο ΕΚΤ, τα οποία μαζί με το Ταμείο Συνοχής ονομάζονται «**τα Ταμεία**». Ειδικές διατάξεις θεσπίστηκαν για τις ενισχύσεις του ΕΤΠΑ με στόχους την «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» [Κανονισμός 1299/2013³⁷ και απόφαση 2014/366, τροπ. τελευταία από απόφαση 2014/805] και τις «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» [Κανονισμός 1301/2013].

Στα πλαίσια του κανονισμού 1303/2013 [τροπ. τελευταία από κανονισμό 2015/1839 και απόφαση 2014/190], το **Ταμείο Συνοχής**, το οποίο διέπεται από τον κανονισμό 1300/2013, συμμετέχει στη χρηματοδότηση σχεδίων στους τομείς: (α) του περιβάλλοντος και συγκεκριμένα την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας· και (β) των διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα των υποδομών μεταφορών. Τα έργα που στηρίζονται από το Ταμείο Συνοχής στον τομέα των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις κατευθυντήριες γραμμές που θεσπίζει ο κανονισμός 1315/2013³⁸. Το Ταμείο Συνοχής υποστηρίζει τα κράτη μέλη με κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ), που μετράται σε μονάδες αγοραστικής δύναμης (ΜΑΔ) και υπολογίζεται βάσει των στοιχείων της Ένωσης για την περίοδο 2008 έως 2010, κατώτερο του 90% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΕ της ΕΕ-27 για την ίδια περίοδο αναφοράς.» (Πηγή: Europedia.Moussis.eu)

5.2 Επιλεξιμότητα περιφερειών και η σπουδαιότητα τους στην Πολιτική Συνοχής 2007-2013 και στην Πολιτική Συνοχής 2014-2020

³² Κανονισμός ΕΕ αριθ.1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τον στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και για την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1080/2006.

³³ Κανονισμός ΕΕ αριθ.1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1081/2006.

³⁴ Κανονισμός ΕΕ αριθ.1300/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1084/2006.

³⁵ Κανονισμός ΕΕ αριθ.1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου.

³⁶ COM(2013) 245 final, Βρυξέλλες, 22.4.2013, Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας (για την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1198/2006 του Συμβουλίου και του κανονισμού ΕΚ αριθ. 861/2006 του Συμβουλίου και του κανονισμού αριθ. XXX/2001 του Συμβουλίου για την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική)

³⁷ Κανονισμός ΕΕ αριθ.1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού ειδικών διατάξεων για την υποστήριξη του στόχου της Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

³⁸ Κανονισμός ΕΕ αριθ.1315/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2013 περί των προσανατολισμών της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 661/2010/ΕΕ

Οι περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαχωρίζονται ανάλογα με το επίπεδο ανάπτυξης τους σε:

- α) Λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες,
- β) Περιφέρειες μετάβασης και
- γ) Περισσότερο αναπτυγμένες περιφέρειες.

Ο κανονισμός 1303/2013 προσδιορίζει τις περιφέρειες σε NUTS όπως παρακάτω «η ταξινόμηση των περιφερειών σε μια από τις τρεις κατηγορίες περιφερειών καθορίζεται με βάση τον τρόπο με τον οποίο το κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ κάθε περιφέρειας, που μετράται σε μονάδες αγοραστικής δύναμης (ΜΑΔ) και υπολογίζεται βάσει των στοιχείων της Ένωσης για την περίοδο 2007 έως 2009, σχετίζεται με το μέσο ΑΕγχΠ της ΕΕ-27 για την ίδια περίοδο αναφοράς».

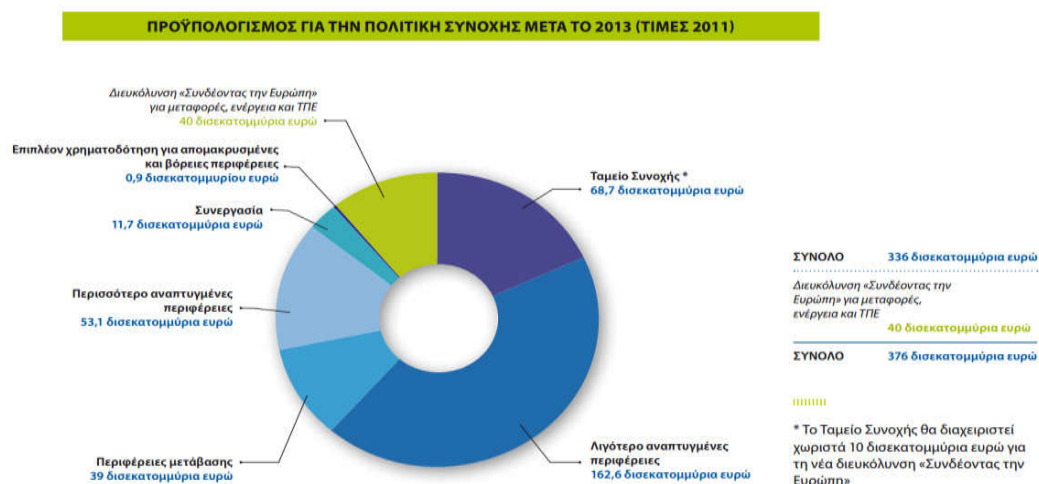
Εικόνα 1: Χάρτης επιλεξιμότητας περιφερειών

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή http://ec.europa.eu/regional_policy/el/policy/how/is-my-region-covered/

Στους παρακάτω πίνακες γίνεται μια σύγκριση της πολιτικής συνοχής 2007-2013 και 2014-2020 σε σχέση με την αρχιτεκτονική της πολιτικής αναφορικά με τις κατηγορίες περιφερειών και τους σκοπούς, τον διαθέσιμο προϋπολογισμό και την σπουδαιότητα της επιλεξιμότητας των περιφερειών.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ				
2007-2013		2014-2020		
Στόχοι		Σκοποί	Κατηγορία περιφερειών	Ταμεία
Σύγκλιση	ΕΤΠΑ ΕΚΤ	Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση	Λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες	ΕΤΠΑ ΕΚΤ
Σταδιακή κατάργηση σύγκλισης			Περιφέρειες μετάβασης	
Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση Περιφερειών Σταδιακή καθιέρωση				
	Ταμείο Συνοχής			Ταμείο Συνοχής
Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση Περιφερειών	ΕΤΠΑ ΕΚΤ		Περισσότερο αναπτυγμένες περιφέρειες	ΕΤΠΑ ΕΚΤ
Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία	ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία		ΕΤΠΑ

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	
2007-2013	2014-2020
Περιφέρειες NUTS 2 των οποίων το κατά κεφαλή ΑΕγχΠ είναι λιγότερο από 75 % του μέσου όρου της ΕΕ	Καμία αλλαγή
Μεταβατική στήριξη για περιφέρειες που θα παρέμεναν επιλέξιμες για τον στόχο σύγκλισης αν το όριο παρέμενε 75 % του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ15 και όχι της ΕΕ25	Ξεχωριστή κατηγορία για περιφέρειες μετάβασης
Ταμείο Συνοχής: Κράτη Μέλη των οποίων το κατά κεφαλή ΑΕΕ είναι λιγότερο από 90 % του μέσου ΑΕΕ της ΕΕ27	Καμία αλλαγή
Μεταβατική στήριξη για περιφέρειες που θα παρέμεναν επιλέξιμες για το Ταμείο Συνοχής αν το όριο παρέμενε 90 % του μέσου ΑΕΕ της ΕΕ15 και όχι της ΕΕ27	Μεταβατική στήριξη σε κράτη μέλη επιλέξιμα για χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής το 2013, των οποίων όμως το κατά κεφαλή ΑΕΕ υπερβαίνει το 90 % του κατά κεφαλή μέσου ΑΕΕ της ΕΕ27

ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ	
2007-2013	2014-2020
Μεταβατική στήριξη για περιφέρειες NUTS 2 που θα παρέμεναν επιλέξιμες για τον στόχο σύγκλισης αν το όριο παρέμενε 75 % του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ15 και όχι της ΕΕ25 (σταδιακή κατάργηση σύγκλισης)	Περιφέρειες NUTS 2 των οποίων το κατά κεφαλή ΑΕγχΠ κυμαίνεται μεταξύ 75 % και 90 % του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ27 με διαφοροποιημένη μεταχείριση για περιφέρειες που είναι επιλέξιμες σύμφωνα με το στόχο Σύγκλισης το διάστημα 2007-2013
Μεταβατική στήριξη για περιφέρειες NUTS 2 που καλύπτονταν από τον Στόχο 1 το 2000-2006 αλλά το ΑΕγχΠ τους υπερέβαινε το 75 % του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ15 (σταδιακή καθιέρωση Ανταγωνιστικότητας και Απασχόλησης Περιφερειών)	

ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	
2007-2013	2014-2020
Όλες οι περιφέρειες NUTS 2 εκτός του στόχου Σύγκλισης που δεν καλύπτονταν από τη μεταβατική στήριξη της σταδιακής κατάργησης	Περιφέρειες NUTS 2 των οποίων το κατά κεφαλή ΑΕγχΠ είναι πάνω από 90 % του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ27 με διαφοροποιημένη μεταχείριση για περιφέρειες που είναι επιλέξιμες σύμφωνα με το στόχο Σύγκλισης το διάστημα 2007-2013
Μεταβατική στήριξη για περιφέρειες NUTS 2 που καλύπτονταν από τον Στόχο 1 το 2000-2006 αλλά το ΑΕγχΠ τους υπερέβαινε το 75 % του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ15 (σταδιακή καθιέρωση Ανταγωνιστικότητας και Απασχόλησης Περιφερειών)	

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

5.3 Θεματικοί στόχοι της Πολιτικής Συνοχής 2014-2020

Κάθε κράτος μέλος για την περίοδο 2014-2020 συνάπτει Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) , το οποίο περιλαμβάνει τις προβλεπόμενες δράσεις των κρατών μελών, τους στόχους και το πλαίσιο των επενδυτικών προτεραιοτήτων αλληλένδετων με τους στόχους της «Ευρώπη 2020» και το υποβάλλει στην Επιτροπή προς έγκριση.

Οι Θεματικοί στόχοι της Πολιτικής Συνοχής 2014-2020 όπως ορίστηκαν είναι :

1. Ενίσχυση της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας
2. Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών
3. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)
4. Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς
5. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων
6. Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων
7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων
8. Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και των διακρίσεων
10. Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη δια βίου μάθηση
11. Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερόμενων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης

Και αντιστοίχως η κατανομή των κονδυλίων για την πολιτική συνοχής 2014-2020 έχει ως εξής:

- 182,2 δισεκατομμύρια ευρώ διατέθηκαν για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, οι οποίες έχουν ΑΕΠ κάτω από το 75% του μέσου όρου της ΕΕ-27 (εκ των οποίων 6,8 δις ευρώ κατανεμήθηκαν σε αντίστοιχες ελληνικές περιφέρειες).
- 35 δισεκατομμύρια ευρώ κατανεμήθηκαν σε περιφέρειες μετάβασης, που έχουν ΑΕΠ μεταξύ 75% και 90% του μέσου όρου της ΕΕ (εκ των οποίων 2,6 δις ευρώ κατανεμήθηκαν σε αντίστοιχες ελληνικές περιφέρειες) και
- 54 δισεκατομμύρια ευρώ διατέθηκαν σε πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες, που έχουν ΑΕΠ πάνω από το 90% του μέσου όρου της ΕΕ (εκ των οποίων 2,5 δις ευρώ κατανεμήθηκαν σε αντίστοιχες ελληνικές περιφέρειες). (Πηγή: <https://www.espa.gr/el/pages/staticCohesionPolicy.aspx>)

Οι επιλέξιμες περιφέρειες κατά την πολιτική συνοχής 2014-2020 διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

- **Λιγότερο ανεπτυγμένες:** Περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕΠ < 75% του μέσου ευρωπαϊκού,
- **Περιφέρειες σε μετάβαση:** με κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεταξύ 75% και 90% του μέσου ευρωπαϊκού,
- **Περισσότερο ανεπτυγμένες:** Περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕΠ 90% του μέσου ευρωπαϊκού.

Συγκεκριμένα οι περιφέρειες της Ελλάδας διακρίνονται και στις τρεις κατηγορίες, όπως απεικονίζονται παρακάτω και στην εικόνα. Στο σημείο αυτό φαίνεται ξεκάθαρα η μεγάλη διαφορά της ασκούμενης πολιτικής μεταξύ Ελλάδα και Λουξεμβούργου, που έγκειται στο γεγονός ότι η Ελλάδα αποτελείται από **δεκατρείς (13)** περιφέρειες ενώ το Λουξεμβούργο είναι από μόνο του **μία (1)**.

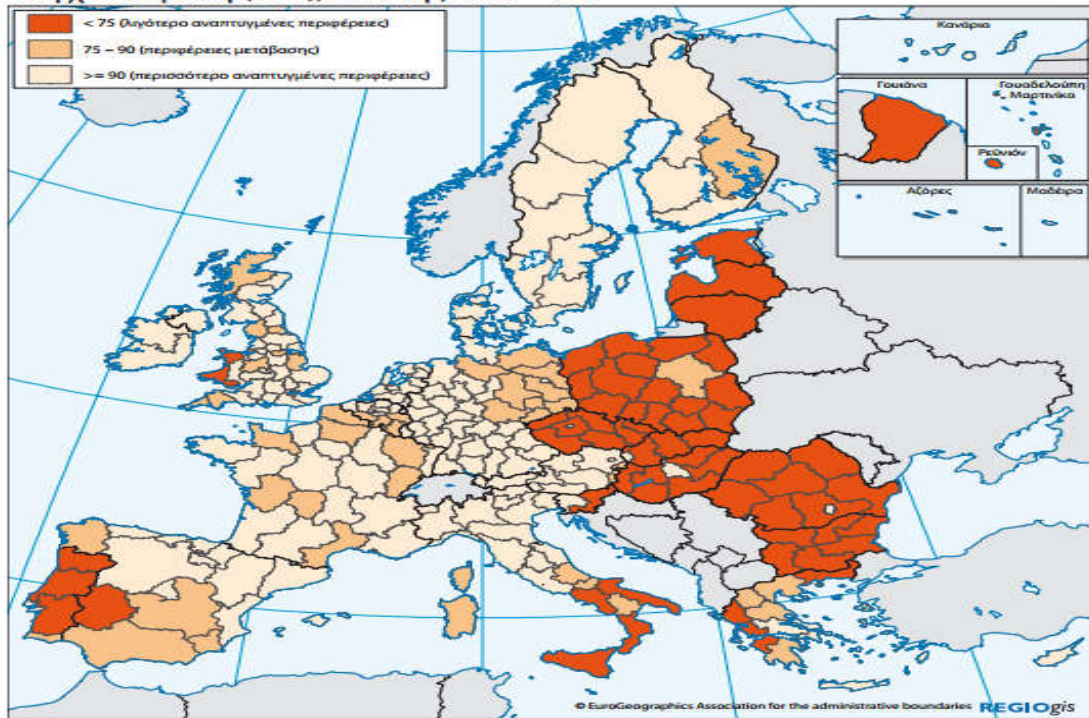
Πολιτική Συνοχής 2014-2020		
Λιγότερο ανεπτυγμένες (>75%)	Σε μετάβαση (75%-90%)	Περισσότερο ανεπτυγμένες (90%)
Ήπειρος, Ανατ. Μακεδονία-Θράκη, Δυτ. Ελλάδα, Θεσσαλία, Κ.Μακεδονία	Πελοπόννησος, Ιόνια Νησιά, Β. Αιγαίο, Κρήτη, Δυτ. Μακεδονία, Στ. Ελλάδα	Αττική, Ν. Αιγαίο

Πληθυσμιακά κριτήρια για τα επίπεδα NUTS:

Επίπεδο	Κατώτατο	Ανώτατο
Επίπεδο NUTS 1	3 εκατομμύρια	7 εκατομμύρια.
Επίπεδο NUTS 2	800 000	3 εκατομμύρια
Επίπεδο NUTS 3	150 000	800 000

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή http://ec.europa.eu/regional_policy/el/policy/how/is-my-region-covered/

Προσομοίωση επιλεξιμότητας 2014-2020 ΑΕγχΠ/κεφαλή (PPS), δείκτης ΕΕ27=100

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

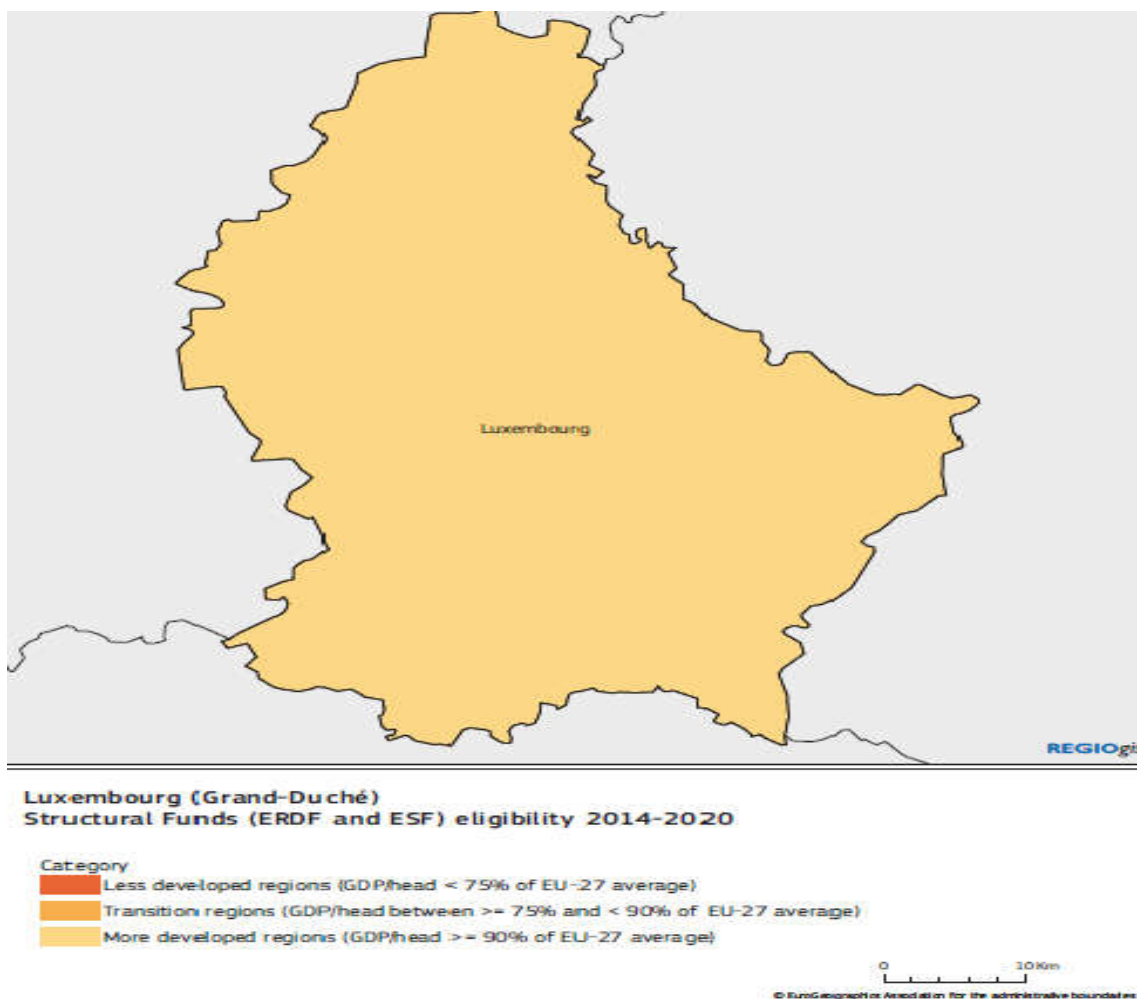

Ελλάδα/Ειλλάδα Structural Funds (ERDF and ESF) eligibility 2014-2020

- Category
- Less developed regions (GDP/head < 75% of EU-27 average)
 - Transition regions (GDP/head between >= 75% and < 90% of EU-27 average)
 - More developed regions (GDP/head >= 90% of EU-27 average)

0 250 Km
© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Πηγή: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/images/map/eligible2014/gr.pdf

Πηγή:

Ευρωπαϊκή

Επιτροπή:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/images/map/eligible2014/lu.pdf

5.4 Η Στρατηγική «ΕΥΡΩΠΗ 2020» προτεραιότητα της πολιτικής συνοχής

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προκειμένου να εξασφαλίσει για τους πολίτες της τη δημιουργία περισσότερων θέσεων εργασίας, μια βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη σε μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς, προέβη στον σχεδιασμό της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Προτεραιότητα της στρατηγικής είναι η αντιμετώπιση των επιδεινούμενων ανισοροπιών και των κοινωνικών εξελίξεων. Η στρατηγική εντάσσεται στα πλαίσια της πολιτικής για την απασχόληση και την κοινωνική πολιτική. Οι στόχοι της στρατηγικής «ΕΥΡΩΠΗ 2020» συντάσσονται σε πέντε τομείς και ιδιαίτερα:

- **Απασχόληση.** Στόχος αποτελεί η απασχόληση του 75% της ηλικιακής κατηγορίας 20-64 ετών. Στην Ελλάδα το έτος 2015 η απασχόληση ανερχόταν σε ποσοστό 54,9% έναντι 70,9% στο Λουξεμβούργο. (Πηγή Στατιστικών Στοιχείων Eurostat)

- **Έρευνα και Ανάπτυξη.** Επιθυμία αποτελεί ποσοστό 3% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης να επενδύεται στην Έρευνα και την Ανάπτυξη. Στην Ελλάδα το έτος 2015 το ποσοστό της έρευνας και της ανάπτυξης ανερχόταν σε 0,96% έναντι 1,31% στο Λουξεμβούργο. (Πηγή Στατιστικών Στοιχείων Eurostat)
- **Κλιματική αλλαγή και ενεργειακή βιωσιμότητα.** Στον τομέα του περιβάλλοντος , η στρατηγική στοχεύει στην μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 20% -30%, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, στην εξασφάλιση παραγωγής ποσοστού 20% από ανανεώσιμες πηγές και αύξηση κατά 20% της ενεργειακής απόδοσης.
- **Εκπαίδευση.** Στον σημαντικό τομέα της εκπαίδευσης, στόχος αποτελεί όχι μόνο η μείωση του ποσοστού των ανθρώπων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο κατά 10%, αλλά η ολοκλήρωση των σπουδών για το 40% του συνόλου ατόμων ηλικίας 30-34 ετών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση .
- **Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.** Ο στόχος αυτός αποτελεί η υπέρτατη πρόκληση για τη στρατηγική μετά την πολυετή κρίση που έχει πλήξει πολλά κράτη μέλη της Ευρώπης π.χ. Ελλάδα, Ισπανία, Κύπρος. Ο στόχος που καλείται να αντιμετωπίσει η ΕΕ μέσω της στρατηγικής και της εφαρμοζόμενης πολιτικής είναι η μείωση κατά 20 εκατομμύρια τουλάχιστον των ατόμων που βρίσκονται ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε κατάσταση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Στην Ελλάδα το έτος 2015 το ποσοστό της φτώχεια και του κοινωνικού αποκλεισμού ήταν 35,7% έναντι 18,5% στο Λουξεμβούργο. (Πηγή Στατιστικών Στοιχείων Eurostat)

5.5 Προτεινόμενος Προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την Επιτροπή για την περίοδο 2014-2020

Οι προτάσεις της επιτροπής για την πολιτική συνοχής και την επίτευξη των στόχων της, θα υλοποιούνται μέσω του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου 2014-2020, του οποίου οι κατηγορίες δαπανών έχουν ως εξής και ιδιαίτερα για την πολιτική συνοχής δίνεται το 33% ήτοι 336 δισεκατομμύρια ευρώ.

Προτεινόμενος προϋπολογισμός της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020

Η Επιτροπή υιοθέτησε φιλόδοξες αλλά ρεαλιστικές προτάσεις τον Ιούνιο του 2011 για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ) 2014-2020

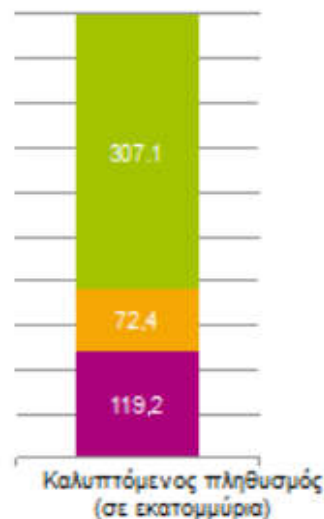
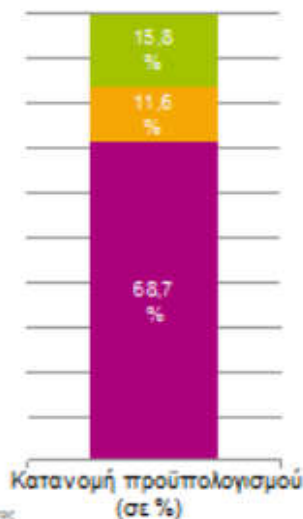
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Αντίστοιχα, η κατανομή των πόρων στα Διαρθρωτικά Ταμεία ανά κατηγορία περιφερειών παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πώς θα κατανομηθεί η χρηματοδότηση;

■ Λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες/ΚΜ
■ Περιφέρειες σε μεταβατικό στάδιο
■ Περισσότερο αναπτυγμένες περιφέρειες

Ταμείο Συνοχής*	68.7
Λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες	162.6
Περιφέρειες μετάβασης	38.9
Περισσότερο αναπτυγμένες περιφέρειες	53.1
Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία	11.7
Απομακρυσμένες περιφέρειες και αραιοκατοικημένες περιοχές	0.9
Σύνολο	336.0

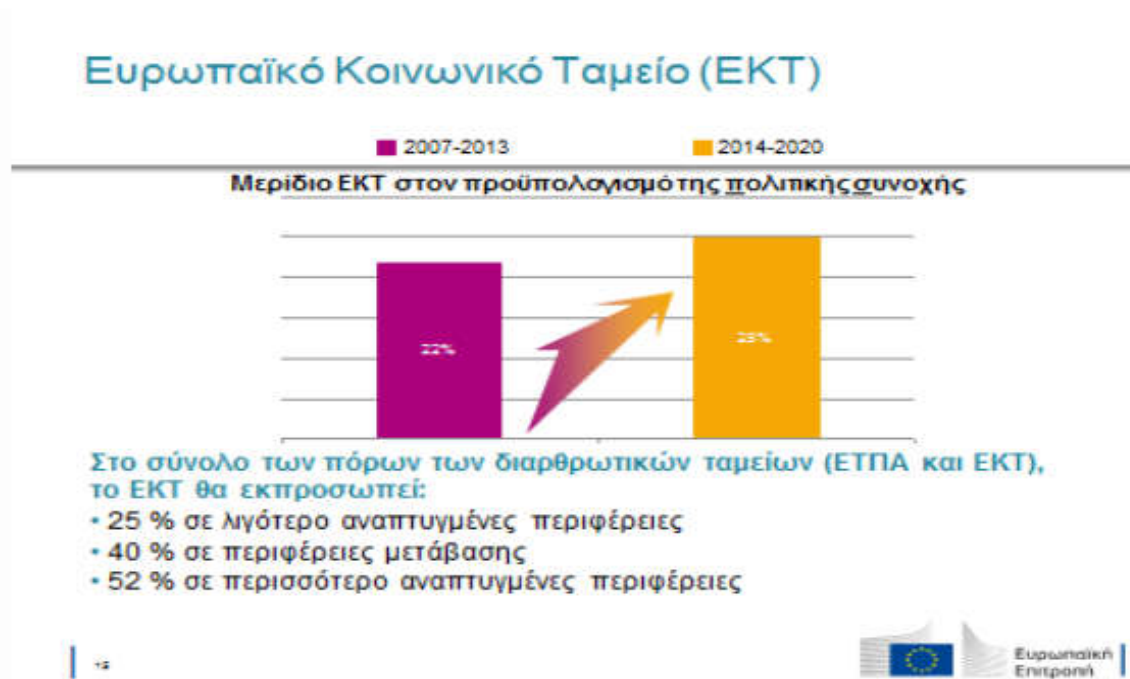
* 10 δισεκατομμύρια ευρώ από το Ταμείο Συνοχής θα κατανομηθούν στη Διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη».

15

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το 68,7% προορίζεται για τις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες με πληθυσμό 119,2 εκ. κατοίκους, το 11,6% στις περιφέρειες μετάβασης με αντίστοιχο πληθυσμό 72,4 εκ. κάτοικοι και το 15,8% στις περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες που αντιστοιχεί σε πληθυσμό 307,1 εκ. Κάτοικοι.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Κεφάλαιο 6. Τα Διαρθρωτικά Ταμεία

6.1 Το Ταμείο Συνοχής

Το Ταμείο Συνοχής ιδρύθηκε με το κανονισμό ΕΚ 1164/94³⁹ με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής σε όλες τις περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και περιλαμβάνει προγράμματα σε σχέση με το περιβάλλον και τις υποδομές μεταφοράς. Συγκεκριμένα, στον τομέα του περιβάλλοντος χρηματοδοτεί δράσεις για:

- α) Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και πρόληψη κινδύνων,
- β) Τομείς υδάτων και αποβλήτων,

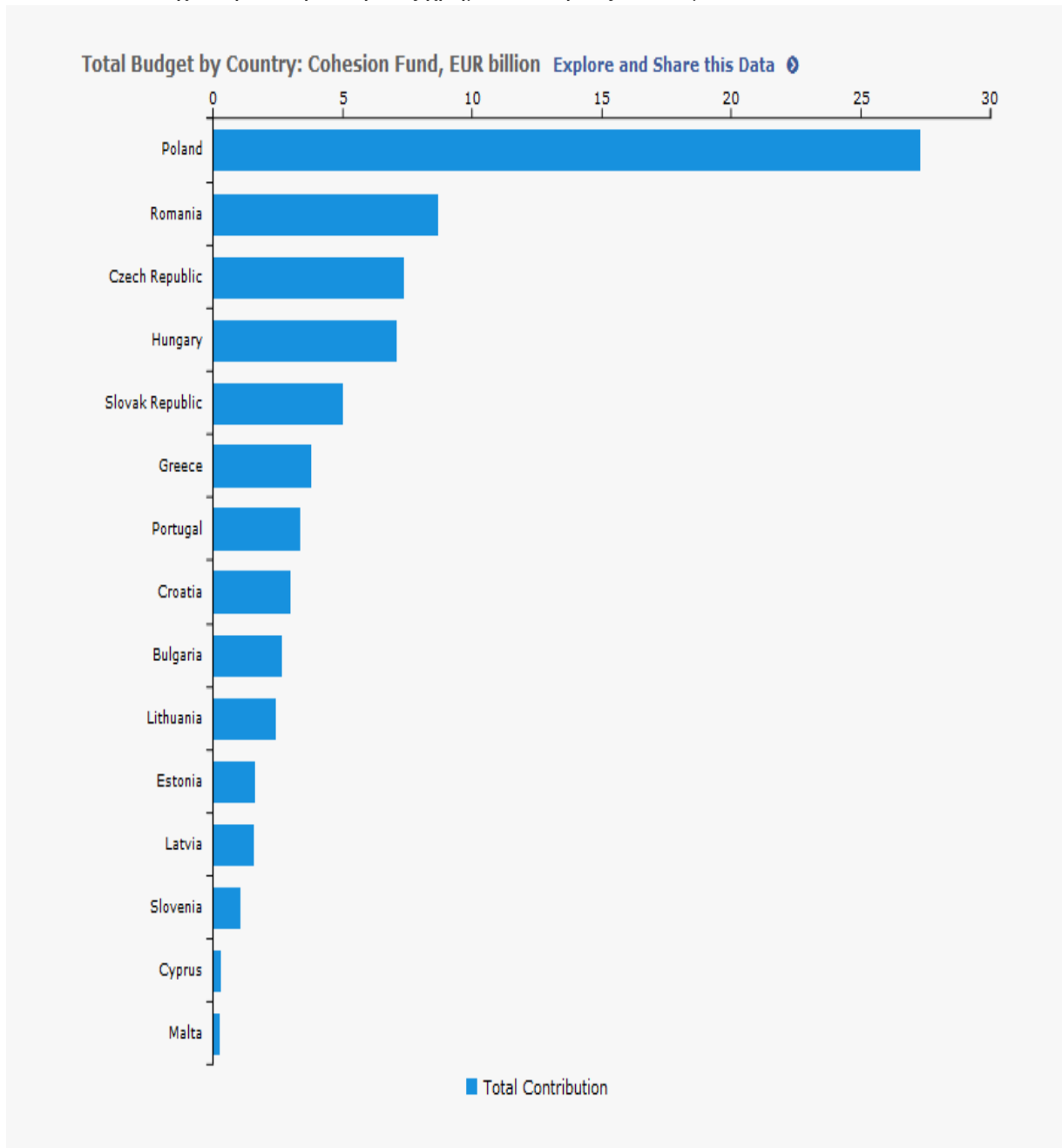
³⁹ Κανονισμός ΕΚ αριθ. 1164/94 του Συμβουλίου της 16^{ης} Μαΐου 1994 για την ίδρυση του Ταμείου Συνοχής . Άρθρο 1: 1.Ιδρύεται ταμείο συνοχής, καλούμενο εφεξής «το ταμείο». 2. Το ταμείο συμβάλλει στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Κοινότητας και διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού. 3. Το ταμείο μπορεί να συμβάλει στη χρηματοδότηση:- έργων, ή –ανεξάρτητων από τεχνική και χρηματοδοτική άποψη σταδίων έργου, ή – ομάδων έργου που συνδέονται με μια στρατηγική και σχηματίζουν ένα συνεκτικό σύνολο.

Κανονισμός ΕΕ αριθ.1300/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1084/2006.

- γ) Βιοποικιλότητα, συμπεριλαμβανομένων πράσινων υποδομών,
- δ) Αστικό περιβάλλον και
- ε) Οικονομία με χαμηλές εκπομπές άνθρακα.

Αναφορικά με τις μεταφορές προωθεί τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) και τα Συστήματα μεταφορών με χαμηλές εκπομπές άνθρακα και αστικές μεταφορές.

Για την περίοδο 2014-2020 οι χρηματοδοτήσεις του Ταμείου Συνοχής κατανέμονται ως εξής, με το Λουξεμβούργο να μην περιλαμβάνεται στις χρηματοδοτούμενες χώρες και την Ελλάδα να κατέχει την έκτη θέση στις χρηματοδοτήσεις του ταμείου.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

6.2 Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο ΕΚΤ

Στόχος αυτού του Ταμείου⁴⁰ είναι η βελτίωση της κοινωνικής συνοχής και της οικονομικής ευημερίας σε όλες τις περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με έμφαση τις λιγότερο ανεπτυγμένες, μέσω της καταπολέμησης της ανεργίας και ειδικά των νέων, της προώθησης της απασχόλησης και εξασφάλισης καλύτερων θέσεων εργασίας και της διασφάλισης πιο δίκαιων ευκαιριών απασχόλησης για όλους τους πολίτες, της επένδυσης στη δια βίου μάθηση και στις δεξιότητες, της καταπολέμησης της φτώχειας και της ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο προβλέπει δράσεις και για την καταπολέμηση των διακρίσεων και την στήριξη στην ισότητα των φύλων και αποτελεί ταμείο χρηματοδότησης τοπικών, περιφερειακών και εθνικών έργων, σχετικών με την απασχόληση του συνόλου των πολιτών και ιδιαίτερα των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, όπως ατόμων με αναπηρία, ατόμων που βρίσκονται στο κατώφλι της συνταξιοδότησης και αναζητούν εργασία καθώς και μετανάστες.

Αρχική προτεραιότητα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου είναι η στήριξη των εργαζομένων που διαθέτουν νέες δεξιότητες καθώς και η στήριξη αντίστοιχα των επιχειρήσεων για την δημιουργία νέων ευέλικτων και βιώσιμων θέσεων εργασίας. Συνεπώς, μεγάλη βαρύτητα δίνεται σε δράσεις που αποσκοπούν στην ομαλή μετάβαση των νέων από την εκπαίδευση στην εργασία και την κατάρτιση των ατόμων που διαθέτουν μειωμένες δεξιότητες, προκειμένου να αποτελέσουν μελλοντικά ένα διαθέσιμο εργατικό δυναμικό. Μεγάλη πλειοψηφία δηλαδή των δράσεων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου απευθύνονται σε αυτές που είναι σχετικές με την επαγγελματική κατάρτιση και την δια βίου μάθηση.

Επιπλέον, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο παίζει σημαντικό ρόλο και στην στήριξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων για εύρεση εργασίας. Με την οικονομική κρίση που μαστίζει αρκετά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η στήριξη των ανέργων για εύρεση εργασίας αλλά και των επιχειρήσεων για την διατήρηση των υφιστάμενων θέσεων εργασίας, αποτελούν σημαντικές συνιστώσες της κοινωνικοποίησης και κοινωνικής ένταξης των ανθρώπων στην κοινωνία και στην καθημερινότητα.

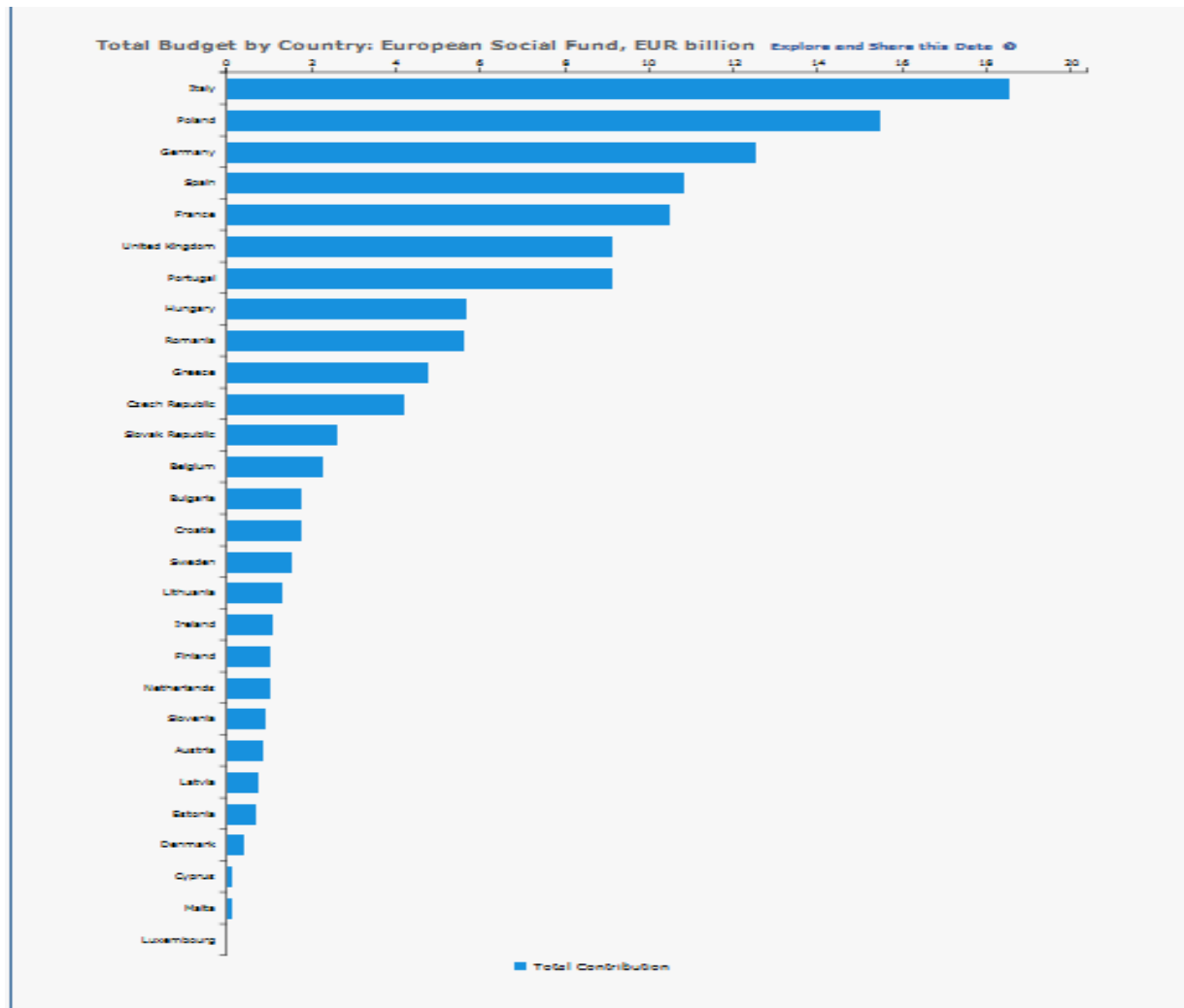
Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο συνεπώς αποτελεί το βασικό εργαλείο της Πολιτικής Συνοχής για την μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ των χωρών και των περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος στον δύσκολο αυτό τομέα της, τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης θέτουν μετά από

⁴⁰ Κανονισμός ΕΕ αριθ.1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1081/2006.

Κανονισμός ΕΕ αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1083/2006.

συμφωνία τους κοινούς στόχους και προτεραιότητες, οι οποίες εντάσσονται στις Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Απασχόληση και στα Εθνικά Προγράμματα Μεταρρύθμισης. Στο σημείο αυτό έρχεται το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο το οποίο με τη σειρά του χρηματοδοτεί τα ανάλογα προγράμματα.

Για την περίοδο 2014-2020 οι χρηματοδοτήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου κατανέμονται ως εξής και παρατηρούμε ότι το Λουξεμβούργο καταλαμβάνει την τελευταία θέση μεταξύ των επωφελούμενων κρατών και η Ελλάδα την δέκατη θέση.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

6.3 Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης ΕΤΠΑ

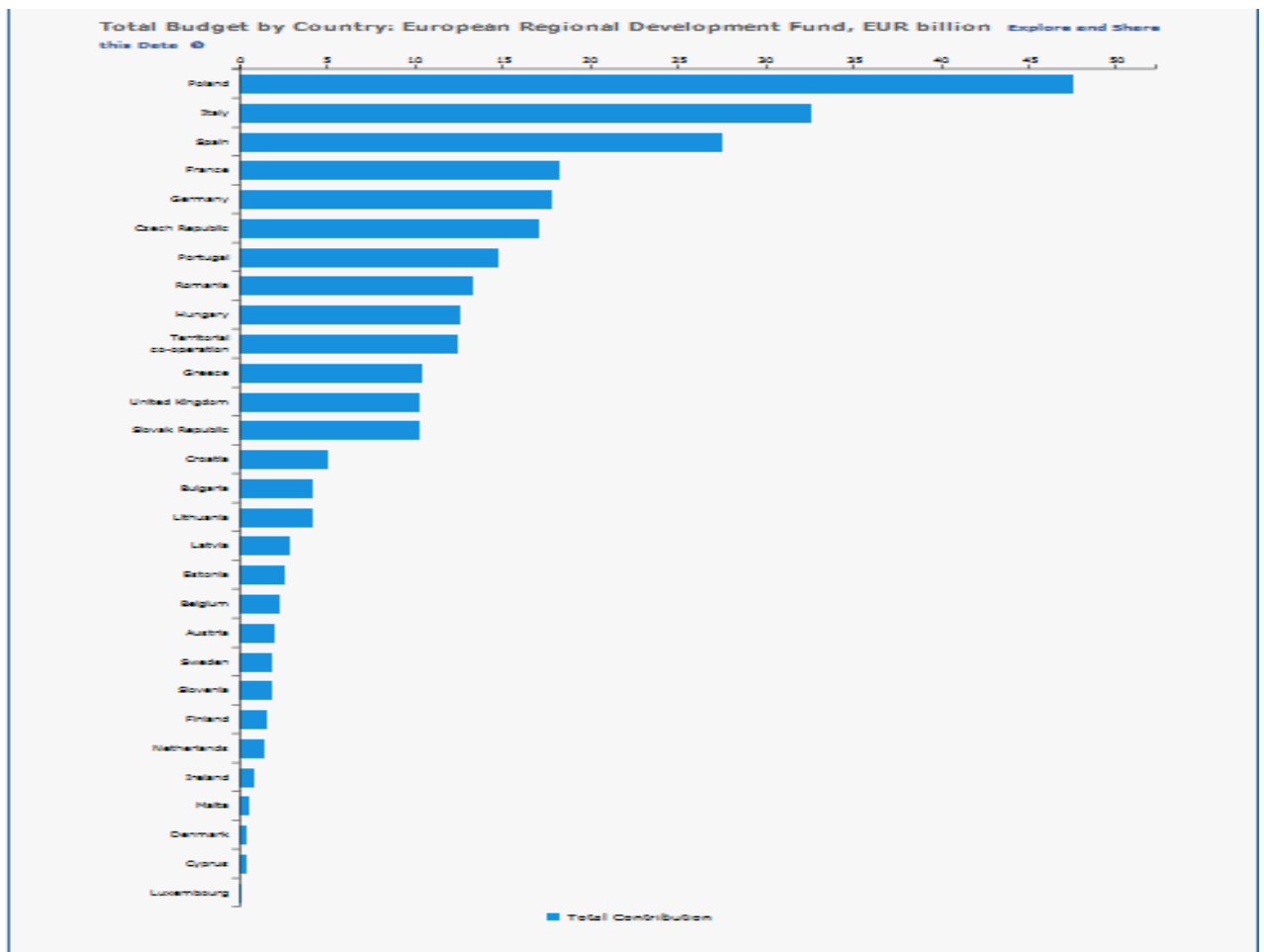
Βασικός στόχος του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης⁴¹ είναι η στήριξη των περιφερειών με καθυστέρηση στην ανάπτυξη και η σύγκλιση των περιφερειών βάση της

⁴¹ Κανονισμός ΕΕ αριθ. 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού ειδικών διατάξεων για την υποστήριξη του στόχου της Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

εξάλειψης των περιφερειακών ανισοροπιών. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης χρηματοδοτεί δράσεις που εμπίπτουν σε όλους τους θεματικούς στόχους, δηλαδή :

- στην έρευνα και ανάπτυξη, και την καινοτομία
- στη βελτίωση της πρόσβασης και της ποιότητας των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών
- στην κλιματική αλλαγή και τη μετάβαση προς μια οικονομία με χαμηλές εκπομπές άνθρακα
- στην επιχειρηματική στήριξη Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων σε υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος
- στις υποδομές τηλεπικοινωνιών, ενέργειας και μεταφορών
- στην ενίσχυση της θεσμικής επάρκειας και της αποδοτικής δημόσιας διοίκησης
- στην υγεία, την εκπαίδευση και τις κοινωνικές υποδομές και
- στη βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

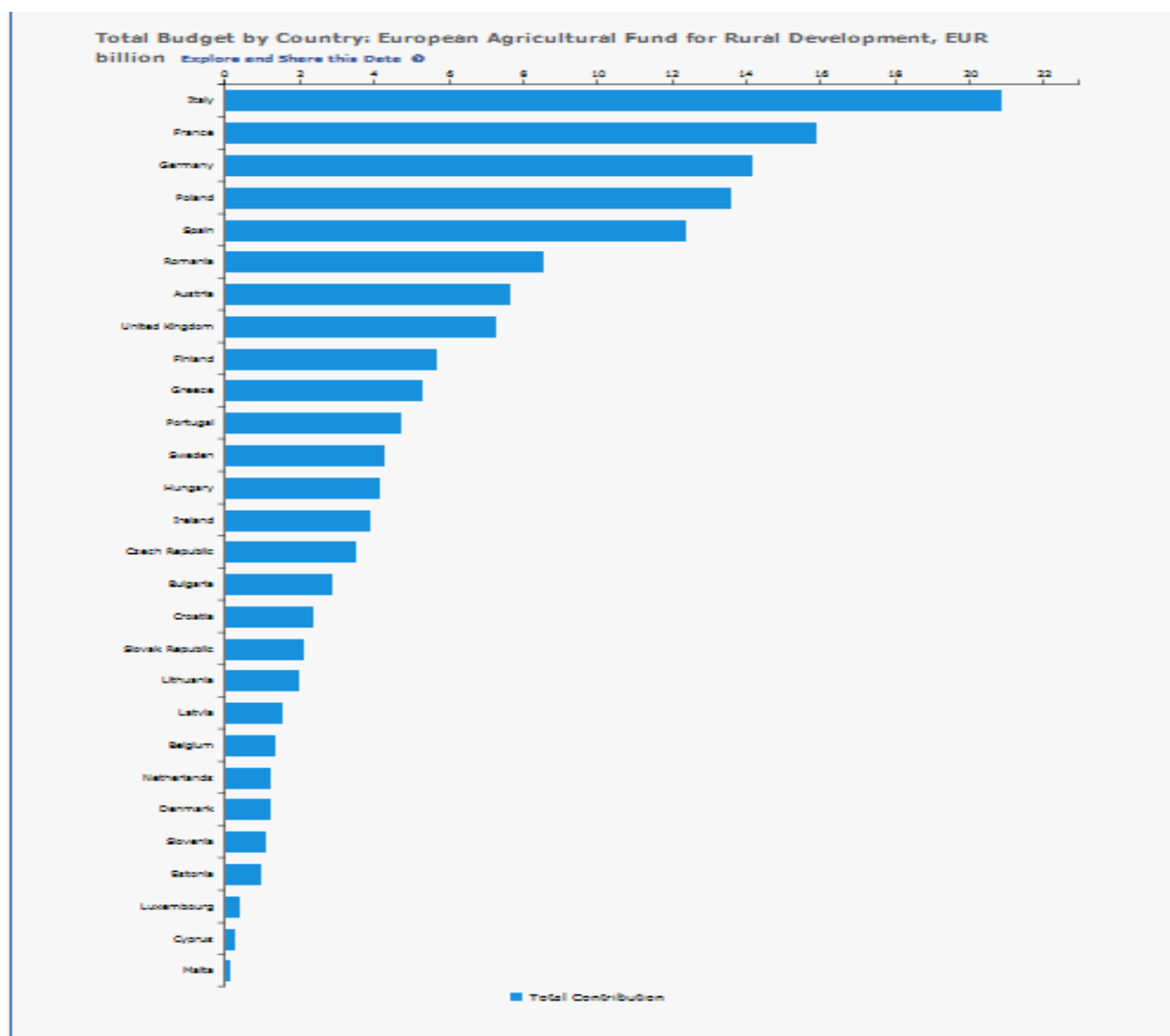
Για την περίοδο 2014-2020 οι χρηματοδοτήσεις από το ταμείο κατανέμονται ως εξής, με την χώρα του Λουξεμβούργου, επίσης να καταλαμβάνει την τελευταία θέση και η Ελλάδα την ενδέκατη θέση.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

6.4 Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης ΕΓΤΑΑ

Για την περίοδο 2014-2020 οι χρηματοδοτήσεις από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης⁴² κατανέμονται όπως παρακάτω. Το Λουξεμβούργο κατέχει την τρίτη θέση από το τέλος, ενώ η Ελλάδα επίσης την δέκατη θέση μεταξύ των χρηματοδοτούμενων κρατών.

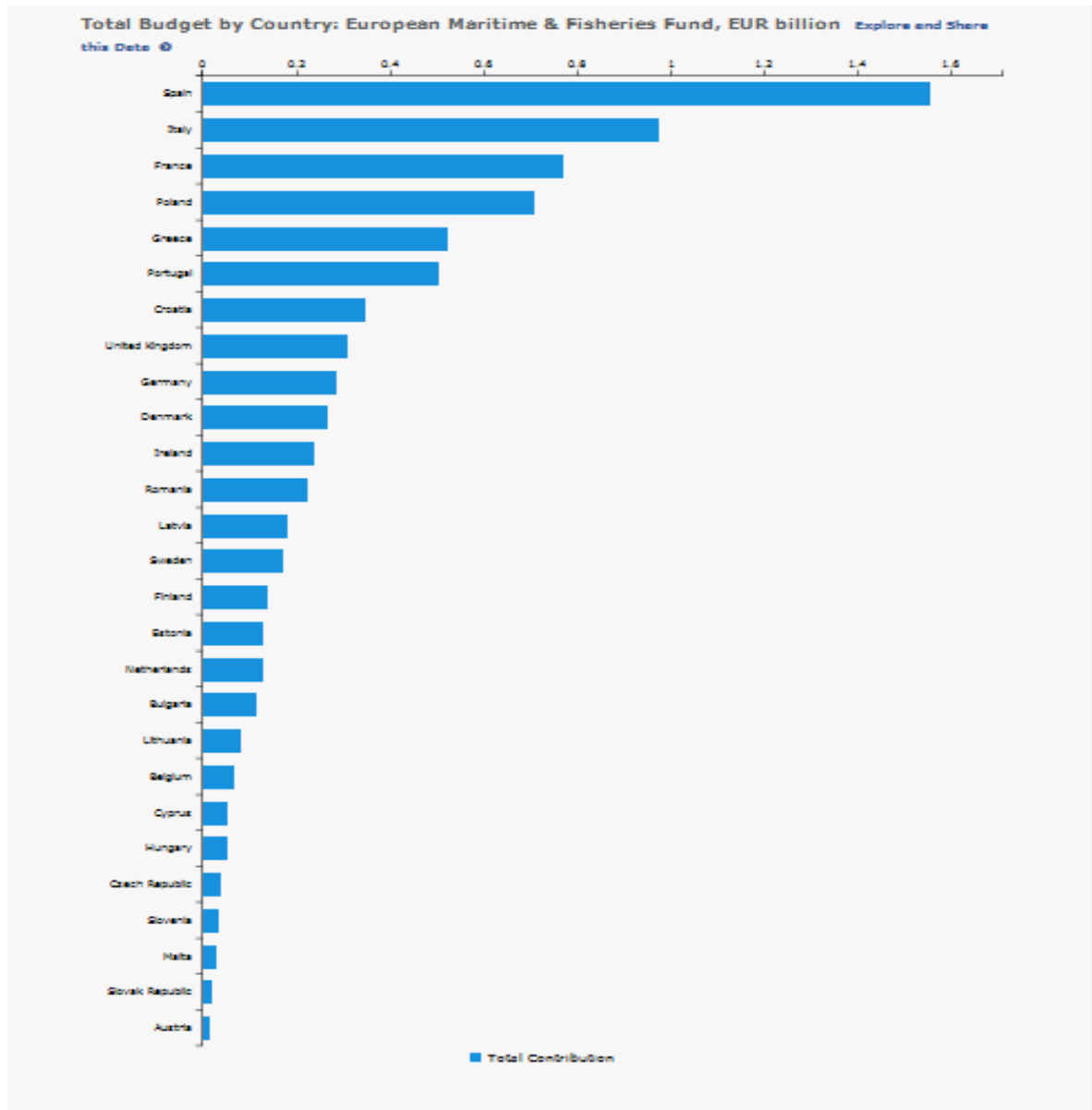

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

⁴² Κανονισμός ΕΕ αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑ) και την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου.

6.5 Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)

Για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας⁴³ οι χρηματοδοτήσεις για την περίοδο 2014-2020 κατανέμονται ως εξής. Το Λουξεμβούργο δεν περιλαμβάνεται στις χρηματοδοτούμενες χώρες, ενώ η Ελλάδα κατέχει την πέμπτη θέση.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

⁴³ COM(2013) 245 final, Βρυξέλλες, 22.4.2013, Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας (για την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1198/2006 του Συμβουλίου και του κανονισμού ΕΚ αριθ. 861/2006 του Συμβουλίου και του κανονισμού αριθ. XXX/2001 του Συμβουλίου για την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική)

Κεφάλαιο 7. Το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (2014-2020)

Το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ) σύμφωνα με το άρθρο 312⁴⁴ της Συνθήκης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί σχέδιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Καθορίζει τα ανώτατα όρια πιστώσεων για αναλήψεις υποχρεώσεων για κάθε τομέα ανάληψης υποχρεώσεων και τα ανώτατα όρια πιστώσεων πληρωμών ετησίως για διάστημα πέντε ετών το λιγότερο, με στόχο τον προγραμματισμό και την δημοσιονομική πειθαρχία. Βάση του εγκριθέντος Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου καταρτίζεται ο ετήσιος προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική νομοθετική διαδικασία και εκδίδει ειδικό κανονισμό στον οποίο καθορίζεται το εκάστοτε Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο, αφού έχει προηγηθεί η έγκριση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο που έχει αποφασίσει με την πλειοψηφία των μελών από το οποίο απαρτίζεται.

Ο όρος «Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο» θεσπίστηκε στην Συνθήκη της Λισσαβόνας. Έως τότε υπήρχαν με την μορφή πακέτων και ονομάζονται δημοσιονομικές προοπτικές. Το πρώτο πακέτο θεσπίστηκε το 1988 μετά από προτάσεις μέτρων της Επιτροπής Delors⁴⁵ και κάλυπτε χρονικά την περίοδο 1988-1992. Μετά ακολούθησαν επταετή προγράμματα αντί πενταετές όπως ήταν το πρώτο και αναφέρονταν στις περιόδους 1993-1999, 2000-2006, 2007-2013 και 2014-2020.

Στον παρακάτω πίνακα βλέπουμε τα ανώτατα όρια δαπανών των ΠΔΠ 2014-2020 και 2007-2013.

⁴⁴ Άρθρο 312, παρ.1: Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο έχει ως στόχο να εξασφαλίζει την ομαλή εξέλιξη των δαπανών της Ένωσης εντός των ορίων των ιδίων της πόρων. Θεσπίζεται για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών. Ο ετήσιος προϋπολογισμός της Ένωσης καταρτίζεται τηρουμένου του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

⁴⁵ Πρώτο Πακέτο Delors (Α΄ ΚΠΣ) : Το πρώτο Πακέτο Delors το παρουσίασε το 1987 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και περιλάμβανε προτάσεις μεταρρύθμισης που αφορούσαν το σύστημα χρηματοδότησης της τότε Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τον περιορισμό των γεωργικών δαπανών, την αύξηση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων καθώς και τη θέσπιση νέων κανόνων για την εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Δεύτερο Πακέτο Delors (Β΄ ΚΠΣ) : Μετά την υπογραφή της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Επιτροπή παρουσίασε το δεύτερο Πακέτο Delors, το οποίο προέβλεπε ένα μεσοπρόθεσμο σχεδιασμό της χρηματοδότησης της Ε.Ε. Κυριότεροι στόχοι ήταν η ανταγωνιστικότητα, η κοινωνική και οικονομική συνοχή των κρατών μελών καθώς και η διεύρυνση των καθηκόντων της Ε.Ε. Το Δεκέμβριο του 1992 το πακέτο αυτό εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και προέβλεπε εκτός των άλλων τη σταδιακή αύξηση των ιδίων πόρων της Ε.Ε. από 1,2 σε 1,27% του ΑΕΠ μέχρι το 1999, την αύξηση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων καθώς και τη δημιουργία του Ταμείου Συνοχής. Στην Ελλάδα, στο πλαίσιο του Β΄ πακέτου Delors, διατέθηκαν πόροι ύψους 9,6 τρις δρχ. στην περίοδο 1994 -1999, για τη χρηματοδότηση έργων και προγραμμάτων σε όλη την ελληνική επικράτεια. Πηγή :«Η Ευρώπη από το Α έως το Ω : Οδηγός της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης», Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1997

Πίνακας 1: Συγκριτικός πίνακας των ανώτατων ορίων του ΠΔΠ 2014-2020 και του ΠΔΠ 2007-2013 (τιμές 2011).

	ΠΔΠ 2014-20	ΠΔΠ 2007-13	Μεταβολή ΠΔΠ 2014-2020 σε σχέση με το ΠΔΠ 2007-2013	
	εκατ. €	εκατ. €	€	%
Πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων				
1. Έξυπνη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς	450.763	446.310	+4,5δισ	+1,0%
1α. Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση	125.614	91.495	+34,1δισ	+37,3%
1β. Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	325.149	354.815	-29,7δισ	-8,4%
2. Βιώσιμη ανάπτυξη: Φυσικοί πόροι	373.179	420.682	-47,5δισ	-11,3%
<i>εκ των οποίων: δαπάνες σχετικές με την αγορά και άμεσες πληρωμές</i>	277.851	336.685	-58,8δισ	-17,5%
3. Ασφάλεια και ιθαγένεια	15.686	12.366	+3,3δισ	+26,8%
4. Η Ευρώπη στον κόσμο	58.704	56.815	+1,9δισ	+3,3%
5. Διοίκηση	61.629	57.082	+4,5δισ	+8%
6. Αντισταθμίσεις	27		+0,027δισ	
Συνολικές πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων	959.988	994.176	-35,2δισ	-3,5%
<i>ως ποσοστό του ΑΕΕ</i>	1,00%	1,12%		
Σύνολο πιστώσεων πληρωμών	908.400	942.778	-34,4δισ	-3,7%
<i>ως ποσοστό του ΑΕΕ</i>	0,95%	1,06%		
Αποθεματικό έκτακτης βοήθειας	1960	1.697	+0,3δισ	15,5%
Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση	1050	3.573	-2,5δισ	-70,6%
Ταμείο Αλληλεγγύης	3500	7.146	-3,6δισ	-51,0%
Μηχανισμός Ευελιξίας	3300	1.429	+1,9δισ	+130,9%
ΕΤΑ	26.984	26.826	+0,2δισ	+0,6%
Σύνολο εκτός του ΠΔΠ	36.794	40.670	-3,9δισ	-9,5%
<i>ως ποσοστό του ΑΕΕ</i>	0,04%	0,05%		
Σύνολο ΠΔΠ + Εκτός	996.782	1.035.031	-38,2δισ	-3,7%
<i>ως ποσοστό του ΑΕΕ</i>	1,04%	1,17%		

Πηγή : Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα

Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να αναλάβει αναλήψεις υποχρεώσεων έως και 959.988 εκ. € και 908.400 εκ. € σε πιστώσεις πληρωμών για τα έτη 2014-2020. Τα ποσά αυτά είναι μειωμένα κατά 3,5% και 3,7% αντίστοιχα.

Στις Πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων ανά τομέα και υποτομέα συγκεκριμένα, ισχύει ότι:

- Ο τομέας της Έξυπνης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς εμφανίζει αύξηση κατά 1,0% και ανέρχεται στο ποσό των 450.763 εκατ. €.
- Ο τομέας της Ανταγωνιστικότητας για την ανάπτυξη και την απασχόληση είναι σημαντικά πιο αυξημένος, κατά 37,3%, με το ποσό που θα διαθέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, να είναι της τάξεως των 125.614 εκατ. €.
- Ο πολύ σημαντικός τομέας της Οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, παρουσιάζει μια μείωση της τάξης του 8,4%, με ποσό 325.149 εκατ. € έναντι 354.815 εκατ. € που ίσχυε για το προηγούμενο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο.
- Στον τομέα της Βιώσιμης ανάπτυξης, παρατηρείται επίσης μείωση κατά 11,3% και αντίστοιχο διαθέσιμο ποσό 373.179 εκατ. €.
- Για την Ασφάλεια και ιθαγένεια, προβλέφθηκε ποσό 15.686 εκατ. €, έναντι 12.366 εκατ. €, αυξημένο κατά 26,8%, προκειμένου η Ευρωπαϊκή Ένωση να μπορέσει να ανταποκριθεί στις προκλήσεις σχετικά με την πολιτική ασύλου και μετανάστευσης.
- Στον τομέα η Ευρώπη στον κόσμο, επίσης παρουσιάζεται αύξηση, της τάξεως του 3,3% και φτάνει στο ποσό των 58.704 εκατ. €.
- Στον τομέα των αναλήψεων υποχρεώσεων για την Διοίκηση, οι αναλήψεις φτάνουν στο ποσό των 61.629 εκατ. € και είναι αυξημένες κατά 8%.

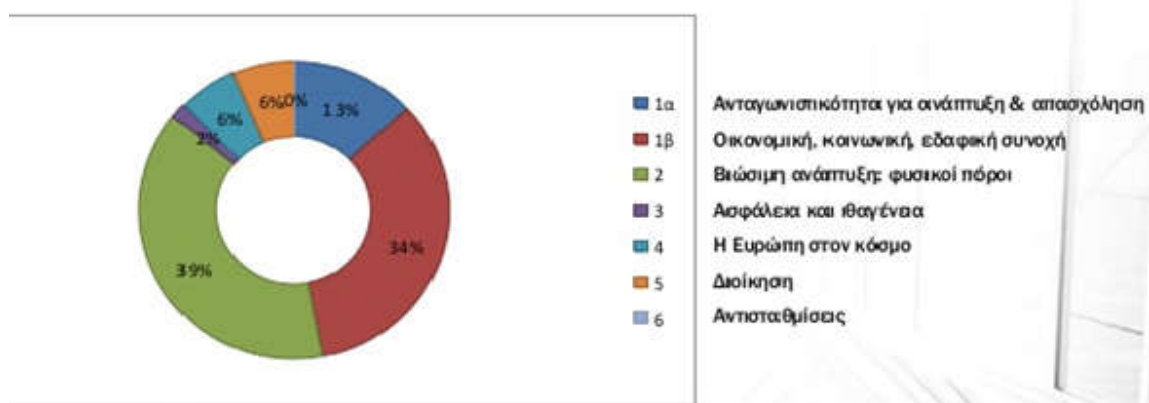
Αντίστοιχα, στις πιστώσεις πληρωμών, στο τρέχον Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020, έχουν προβλεφθεί τα παρακάτω:

- Για Αποθεματικό έκτακτης βοήθειας, η Ευρωπαϊκή Ένωση αύξησε το ποσό κατά 15,5% και το όρισε στα 1960 εκατ. €. Το αποθεματικό αυτό χρησιμοποιείται για την χρηματοδότηση ανθρωπιστικών επιχειρήσεων σε τρίτες χώρες.
- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση υπέστη σημαντική μείωση 70,6% με διαθέσιμο ποσό 1050 εκατ. €. Στο ταμείο αυτό συμπεριλαμβάνονται οι δράσεις στήριξης των απολυόμενων εργαζομένων και η παροχή βοήθειας αναζήτησης εργασίας, που απολύονται λόγω διαρθρωτικών αλλαγών.
- Το Ταμείο Αλληλεγγύης επίσης μειώθηκε κατά 51% και ανέρχεται τώρα στα 3500 εκατ. € και σκοπός του είναι η άμεση χρηματική ενίσχυση ενός κράτους μέλους που αντιμετωπίζει καίρια οικονομικά προβλήματα και τέλος
- Ο μηχανισμός Ευελιξίας εμφανίζεται αυξημένος κατά 130,9%. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει προϋπολογίσει να διαθέσει 3300 εκατ. € έναντι 1429 εκατ. € του προηγούμενου Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου 2007-2013. Λοιπές ανάγκες που δεν μπορούν να καλυφθούν από το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο, περιλαμβάνονται στο ταμείο αυτό.

Το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ) 2014-2020 κατανέμεται στους τομείς παρακάτω τομείς ως εξής:

- Ανταγωνιστικότητα για ανάπτυξη και απασχόληση:
- Οικονομική, κοινωνική, εδαφική συνοχή
- Βιώσιμη ανάπτυξη: φυσικοί πόροι
- Ασφάλεια και ιθαγένεια
- Η Ευρώπη στον κόσμο
- Διοίκηση
- Αντισταθμίσεις

Κατανομή του ΠΔΠ 2014-2020

Κεφάλαιο 8. Ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ετήσιας διάρκειας και περιλαμβάνει το σύνολο των εσόδων και δαπανών της. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται η πρόβλεψη και η κατανομή των χρηματοδοτήσεων σε δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για όλες τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

8.1 Τα χαρακτηριστικά του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τα βασικά χαρακτηριστικά του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι τα παρακάτω:

- α) Θα πρέπει να είναι πολύ μικρός σε σχέση με τους εθνικούς προϋπολογισμούς,
- β) Θα πρέπει να είναι πάντοτε ισοσκελισμένος,
- γ) Θα πρέπει να είναι πρωτίστως προϋπολογισμός επενδύσεων και
- δ) Θα πρέπει να είναι ενταγμένος σε ένα δημοσιονομικό σύστημα δύο επιπέδων (ενός πολυετούς και ενός ετήσιου). Αυτό σημαίνει ότι το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ) καθορίζει και περιορίζει τον εκάστοτε ετήσιο προϋπολογισμό, καθώς σε αυτό

αναγράφονται τα μέγιστα επίπεδα ποσών των δαπανών που μπορεί να δαπανήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση για διάφορους τομείς. Παρακάτω, αναλύονται τα ποσά και οι κατηγορίες δαπανών των ευρωπαϊκών προϋπολογισμών 2014, 2015, 2016 και 2017 και τα οποία εντάσσονται στα όρια που έχουν καθοριστεί με το τρέχον Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020.

8.2 Οι αρχές του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού

Ο ευρωπαϊκός προϋπολογισμός θα πρέπει να διέπεται από τις εξής εννιά σημαντικές αρχές :

- Αρχή της ενότητας
- Αρχή της καθολικότητας
- Αρχή της ακρίβειας
- Αρχή της ενιαυσιότητας
- Αρχή της ισοσκελίσης
- Αρχή της ενιαίας λογιστικής μονάδας
- Αρχή της ειδικότητας
- Αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και
- Αρχή της διαφάνειας

Αναλυτικότερα, οι αρχές του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού αναλύονται ως εξής:

Αρχή της ενότητας: Στην αρχή της ενότητας νοείται ότι κάθε οικονομικό στοιχείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται σε ένα ενιαίο και μοναδικό έγγραφο, που δεν είναι κάποιο άλλο, από τον προϋπολογισμό.

Αρχή της καθολικότητας: Στον προϋπολογισμό περιλαμβάνονται τόσο οι δαπάνες της ΕΕ όσο και τα έσοδα. Οι δαπάνες χρηματοδοτούνται από τα έσοδα και αναγράφονται και τα δύο χωρίς να γίνεται συμψηφισμό τους. Αυτό σημαίνει ότι α) έσοδα του προϋπολογισμού δεν πρέπει να αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες δαπάνες (κανόνας του μη προορισμού) και β) δεν πρέπει το επίπεδο ενός εσόδου να προκαθορίζει το επίπεδο μιας συγκεκριμένης δαπάνης (κανόνας της μη συναίρεσης).

Αρχή της ακρίβειας: Εάν ένα έσοδο ή δαπάνη δεν αναγράφεται και δεν έχει προβλεφθεί στον προϋπολογισμό, τότε ούτε η είσπραξη του εσόδου ούτε η εκτέλεση της δαπάνης, είναι πραγματοποιήσιμη.

Αρχή της ενιαυσιότητας: Ο προϋπολογισμός αναφέρεται κάθε φορά για ένα συγκεκριμένο οικονομικό έτος, η διάρκεια του οποίου είναι από 1^η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου. Σκοπός της αρχής είναι η διευκόλυνση του ελέγχου των δραστηριοτήτων του εκτελεστικού οργάνου. Κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού παρατηρούνται αποκλίσεις μεταξύ στις αναληφθείσες υποχρεώσεις και τις πραγματοποιούμενες πληρωμές, οι οποίες καλούνται «υπόλοιπο προς εκκαθάριση».

Αρχή της ισοσκελίσης: Ο προϋπολογισμός θα πρέπει να είναι ισοσκελισμένος ως προς τα έσοδα και τις πιστώσεις πληρωμών. Η αρχή αυτή του προϋπολογισμού είναι πολύ δύσκολο να τηρηθεί, με αποτέλεσμα το υπόλοιπο του προηγούμενου έτους να μεταφέρεται στο επόμενο και να εγγράφεται ως έσοδο αν πρόκειται για πλεόνασμα ή ως πίστωση πληρωμής αν πρόκειται για έλλειμμα. Στον προϋπολογισμό δεν θα πρέπει να περιλαμβάνονται οι συνάψεις δανείων.

Αρχή της ενιαίας λογιστικής μονάδας: Τόσο το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο όσο και ο προϋπολογισμός καταρτίζονται και εκτελούνται σε μία ενιαία λογιστική μονάδα, το ευρώ.

Αρχή της ειδικότητας: Στον προϋπολογισμό προβλέπεται εξειδίκευση των πιστώσεων κατά τίτλους και κεφάλαια. Στην συνέχεια τα κεφάλαια υποδιαιρούνται σε άρθρα και θέσεις. Δηλαδή κάθε πίστωση θα πρέπει να προορίζεται για συγκεκριμένη υποχρέωση προκειμένου να υπάρχει μεγαλύτερη εξειδίκευση και διαφάνεια στο κείμενο του προϋπολογισμού και στην μετέπειτα διαδικασία εκτέλεσής του.

Αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης: Οι πιστώσεις κατά την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης θα πρέπει να ακολουθούν τις αρχές της οικονομίας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας. Δηλαδή:

- Σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας, τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση των δράσεων θα πρέπει να είναι απολύτως διαθέσιμα, στην προβλεπόμενη ποσότητα, ποιότητα και στην καλύτερη τιμή χωρίς υπερβολές.
- Η αρχή της αποδοτικότητας ορίζει την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη σχέση μεταξύ των μέσων που χρησιμοποιήθηκαν και των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν.
- Η αρχή της αποτελεσματικότητας τέλος συνίσταται στην αξιολόγηση των εκπληρωμένων ειδικών στόχων και την επίτευξη των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων.

Αρχή της διαφάνειας: Σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας ο προϋπολογισμός θα πρέπει να δημοσιεύεται ευρέως και να είναι προσιτός από όλους τους πολίτες.

8.3 Το σύστημα ιδίων πόρων

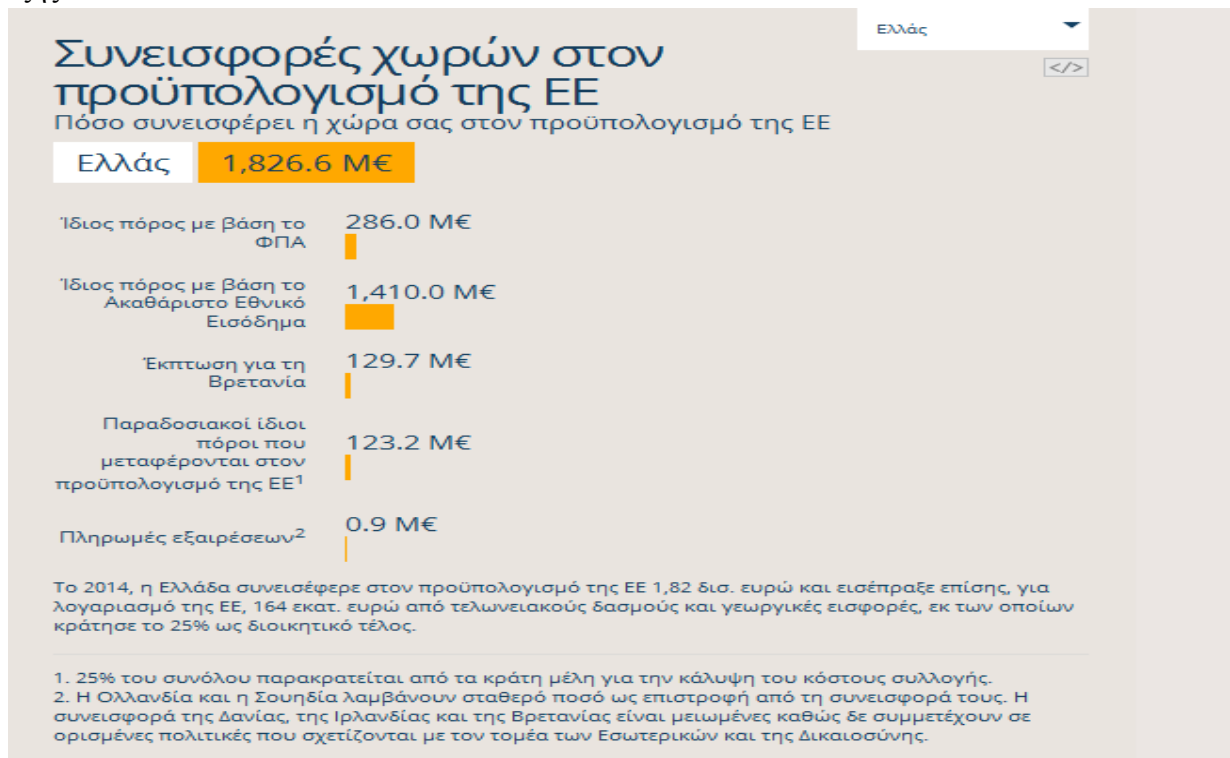
Το σύστημα των ιδίων πόρων ορίζεται στο Άρθρο 311 ΣΛΕΕ ως εξής: «Ο προϋπολογισμός χρηματοδοτείται στο ακέραιο, υπό την επιφύλαξη των άλλων εσόδων, από ίδιους πόρους. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία ομοφώνως και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκδίδει απόφαση που καθορίζει τις διατάξεις που διέπουν το σύστημα των ιδίων πόρων της Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να καθιερώνει νέες κατηγορίες ιδίων πόρων ή να καταργεί υπάρχουσα κατηγορία. Η απόφαση αυτή τίθεται σε ισχύ μόνο μετά την έγκρισή της από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς κανόνες τους.» (Επίσημη εφημερίδα της Ε.Ε, 2012, αριθ. C326)

Οι βασικές πηγές χρηματοδότησης του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι:

- Παραδοσιακοί ίδιοι πόροι: Δηλαδή οι δασμοί του Κοινού Εξωτερικού Δασμολογίου και τα γεωργικά τέλη και δασμοί από το εμπόριο με τρίτες χώρες σύμφωνα με το πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.
- Ο πόρος του ΦΠΑ: Σύμφωνα με τον πόρο του ΦΠΑ, ένα ενιαίο ποσοστό 0,30%, όπως έχει οριστεί για το ΠΔΠ 2014-2020 θα εισπράττεται επί της εναρμονισμένης βάσης ΦΠΑ κάθε κράτους μέλους, η βάση του ΦΠΑ στο οποίο θα εφαρμόζεται αυτό το ποσοστό του 0,30% αντιστοιχεί στο 50% του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος (ΑΕΕ) κάθε χώρας.
- Ο πόρος του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος (ΑΕΕ) : Ένα συγκεκριμένο σταθερό ποσοστό εισπράττεται συμπληρωματικά από το Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα κάθε κράτους μέλους
- Λοιπά Έσοδα και υπόλοιπο που μεταφέρεται από το προηγούμενο έτος: Σε αυτή την κατηγορία εμπίπτουν πηγές όπως οι φόροι που επιβάλλονται στους μισθούς των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι συνεισφορές σε προγράμματα από χώρες που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, λοιπά πρόστιμα και άλλα.
- Διορθωτικοί μηχανισμοί: Περιλαμβάνει την διόρθωση υπέρ του Ηνωμένου Βασιλείου και τον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ για την Γερμανία, τις Κάτω Χώρες, την Αυστρία και την Σουηδία.

Παρατηρείται ότι και στο σύστημα των ίδιων πόρων, η Ευρωπαϊκή Ένωση προβαίνει σε ρυθμίσεις για την διόρθωση τυχόν δημοσιονομικών ανισορροπιών.

Για το έτος 2014, η συνεισφορά της Ελλάδας και του Λουξεμβούργου αναλύεται ως εξής:

Πηγή: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Πηγές Πόρων	Ελλάδα	Λουξεμβούργο
Ίδιος πόρος με βάση το ΦΠΑ	286.0 Μ€	38.5 Μ€
Ίδιος πόρος με βάση το Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα	1,410.0 Μ€	171.2 Μ€
Έκπτωση για τη Βρετανία	129.7 Μ€	22.2 Μ€
Παραδοσιακοί πόροι που μεταφέρονται στον προϋπολογισμό της ΕΕ	123.2 Μ€	14.0 Μ€
Πληρωμές Εξαιρέσεων	0.9 Μ€	0.2 Μ€
Σύνολο	1,826.6 Μ€	232,10 Μ€

Είναι αξιοσημείωτο να τονιστεί το γεγονός ότι η συνεισφορά της Ελλάδας για τον προϋπολογισμό του 2014 ήταν σαφώς πολύ μεγαλύτερη έναντι του κράτους του Λουξεμβούργου, κυρίως βάση του ίδιου πόρου με βάση το Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα.

8.4 Ειδικές ρυθμίσεις στο σύστημα των ίδιων πόρων

Στο σύστημα των ίδιων πόρων, ισχύουν συγκεκριμένες ειδικές ρυθμίσεις με κύριο στόχο την μείωση των δημοσιονομικών ανισορροπιών μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, ισχύει ότι:

- Από το 1984 για το Ηνωμένο Βασίλειο ισχύει η επιστροφή του 66% της διαφοράς μεταξύ της συνεισφοράς του στον προϋπολογισμό της ΕΕ και του ποσού που εισπράττει.
- Όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μοιράζονται το κόστος της επιστροφής υπέρ του Ηνωμένου Βασιλείου ανάλογα με το μερίδιό τους στο ακαθάριστο εθνικό εισόδημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον όμως επιστροφές έχουν ισχύσει και για άλλα κράτη μέλη που συνεισφέρουν στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μεγάλο ποσοστό, όπως η Γερμανία, η Αυστρία, οι Κάτω Χώρες και η Σουηδία. Συγκεκριμένα: για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020, έχει αποφασιστεί μείωση των ετήσιων συνεισφορών βάσει του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος για την Δανία, τις Κάτω Χώρες, την Σουηδία και την Αυστρία.
- Για τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020 έχει επίσης αποφασιστεί ο πόρος του ΦΠΑ 0,30% να μειωθεί στο 0,15% για την Γερμανία, τις Κάτω Χώρες και τη Σουηδία.

8.5 Οι δαπάνες του προϋπολογισμού

Στον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό, οι δαπάνες διακρίνονται σε πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων και πιστώσεις πληρωμών.

- Οι πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων συμπεριλαμβάνουν το σύνολο των υποχρεώσεων που θα μπορούσαν να αναληφθούν στο συγκεκριμένο οικονομικό έτος. Μπορεί να είναι είτε συμβάσεις, είτε συμφωνίες ή αποφάσεις επιχορήγησης.
- Οι πιστώσεις πληρωμών περιλαμβάνουν το κόστος των οφειλόμενων δαπανών για το συγκεκριμένο οικονομικό έτος για νομικές υποχρεώσεις όμως παρελθόντων ετών.

Τόσο οι πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων όσο και οι πιστώσεις πληρωμών θα πρέπει να είναι ισόποσες και να μην υπερβαίνουν τα όρια που έχουν οριστεί στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης συντάσσεται σε χαμηλότερα επίπεδα από τα ανώτατα όρια των δαπανών που προβλέπονται στον κανονισμό του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΠΔΠ), για να μπορούν να καλυφθούν απρόβλεπτες δαπάνες που μπορεί να προκύψουν κατά την διάρκεια του οικονομικού έτους.

Ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι κατηγοριοποιημένος σε έξι διακριτές κατηγορίες δαπανών:

- Δαπάνες για βιώσιμη ανάπτυξη, όπως δαπάνες για φυσικούς πόρους, δηλαδή για τη γεωργία και την αλιεία.
- Δαπάνες για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, δηλαδή για την πολιτική συνοχής.

- Δαπάνες για την ανταγωνιστικότητα, την ανάπτυξη και την απασχόληση, όπως δαπάνες για την έρευνα και ανάπτυξη, την κοινωνική πολιτική, τα διευρωπαϊκά δίκτυα, την εκπαίδευση και την κατάρτιση κ.α.)
- Δαπάνες για την ασφάλεια και ιθαγένεια, δηλαδή δαπάνες για την δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις, την προστασία των συνόρων και την πολιτική ασύλου, την υγεία, και άλλα.
- Δαπάνες για δράσεις και προγράμματα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Δαπάνες για την πληρωμή υποχρεώσεων της διοίκησης.

Συγκεκριμένα για το έτος 2014, οι δαπάνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ελλάδα και το Λουξεμβούργο κατανέμονται ως εξής:

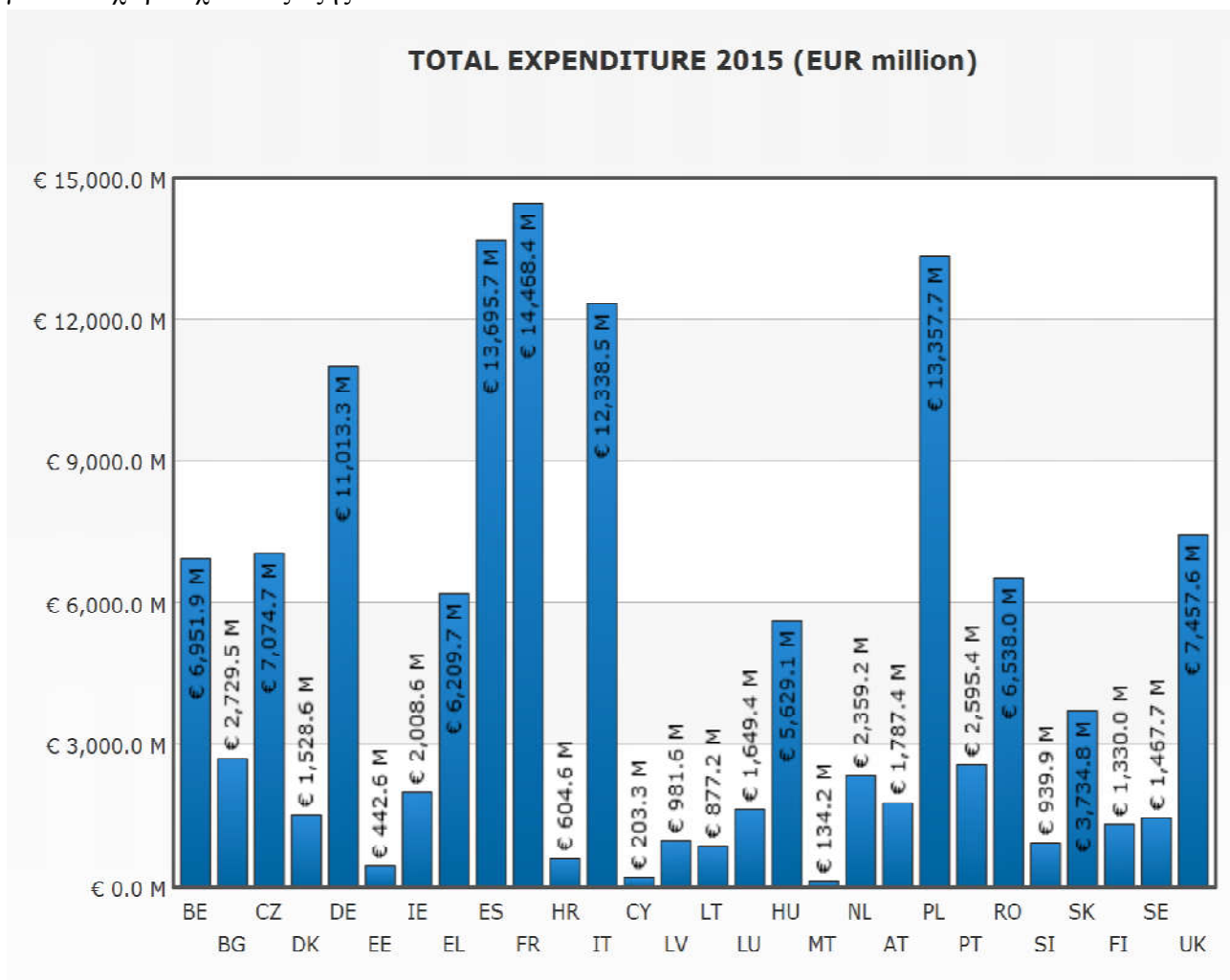
Πηγή: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Τομείς	Ελλάδα	Λουξεμβούργο
Γεωργία	40,2 %	2,5 %
Περιφερειακή Πολιτική (ταμεία συνοχής και διαρθρωτικά ταμεία)	56,3 %	2,3 %
Έρευνα και ανάπτυξη	2,4 %	13,2 %
Ιθαγένεια, ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη	0,5 %	0,8 %
Δράσεις και προγράμματα εκτός ΕΕ	0,0 %	0,0 %
Διοίκηση	0,5 %	81,3 %

http://www.europarl.europa.eu/external/html/budgetatagance/default_el.html#greece

Από τον παραπάνω πίνακα καθώς και από τα διαγράμματα φαίνονται ξεκάθαρα οι ανισοροπίες μεταξύ των οικονομιών της Ελλάδας και του Λουξεμβούργου. Η Ελλάδα ως μια πρωτίστως γεωργική χώρα και με πολλές περιφέρειες λαμβάνει υψηλό ποσοστό του Ευρωπαϊκού προϋπολογισμού για την γεωργία και την ανάπτυξη των περιφερειών της, ενώ μόλις 2,4 % προορίζεται για έρευνα και ανάπτυξη. Αντίθετα το Λουξεμβούργο, έλαβε μόλις 2,5 % για γεωργία καθώς η οικονομία της δεν στηρίζεται στην αγροτική παραγωγή και μόλις 2,3 % για την άσκηση περιφερειακής πολιτικής αφού είναι από μόνο του μία και μοναδική περιφέρεια με υψηλό βιοτικό επίπεδο ζωής, χωρίς να χρήζει βοήθεια από τα ταμεία συνοχής και τα διαρθρωτικά ταμεία. Συμπληρωματικά, το Λουξεμβούργο έλαβε 13,2 % για επενδύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη και είναι αξιοθαύμαστο το ποσοστό του 81,3 % που εισέπραξε για δαπάνες διοίκησης, λόγω του ότι φιλοξενεί αρκετά θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για το έτος 2015 οι δαπάνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ελλάδα και το Λουξεμβούργο ανέρχονται σε 6,209.7 Μ € και 1,649.4 Μ€ αντίστοιχα. Αναλυτικά οι δαπάνες για κάθε χώρα έχουν ως εξής:

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Τομείς	Ελλάδα	Λουξεμβούργο
Γεωργία	2.774,6	56,0
Περιφερειακή Πολιτική (ταμεία συνοχής και διαρθρωτικά ταμεία)	3.067,6	14,9
Έρευνα και ανάπτυξη	254,7	175,3
Ιθαγένεια, ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη	63,7	22,1
Δράσεις και προγράμματα εκτός ΕΕ	0,00	0,00
Διοίκηση	28,9	1.381,1

Πηγή: Επεξεργασία πίνακα Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Και για το έτος 2015 είναι εμφανής η μεγάλη διαφορά στα ποσά που δαπανούνται μεταξύ της Ελλάδας και του Λουξεμβούργου. Η Ελλάδα αναδεικνύεται ο μεγαλύτερος δέκτης και ειδικά στον τομέα της γεωργίας και της περιφερειακής πολιτικής για τους ίδιους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω. Στο τομέα της διοίκησης, το Λουξεμβούργο λαμβάνει και για το έτος 2015 υψηλό ποσό για την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συγκαλούνται στην επικράτειά του.

8.6 Οι «λειτουργικές δημοσιονομικές θέσεις» των κρατών μελών

Με τον όρο «λειτουργική δημοσιονομική θέση» ορίζεται η διαφορά μεταξύ του ποσού που συνεισφέρει κάθε κράτος - μέλος στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ποσού που λαμβάνει. Από την παραπάνω ανάλυση προκύπτει ότι Ελλάδα περισσότερο από ότι το Λουξεμβούργο αντλεί σημαντικά οικονομικά οφέλη από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

8.7 Η διαδικασία κατάρτισης του ετήσιου προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το Άρθρο 314 ΣΛΕΕ

Σύμφωνα με την Επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2012, αριθ. C326, η διαδικασία που ακολουθείται για την κατάρτιση του προϋπολογισμού είναι ειδική και συγκεκριμένη :

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θεσπίζουν τον ετήσιο προϋπολογισμό της Ένωσης με την διαδικασία της ειδικής νομοθετικής διαδικασίας, αφού προηγουμένως έχουν ακολουθηθεί ρητά τα παρακάτω βήματα.

- Έως τις 1^{ης} Ιουλίου κάθε έτος, κάθε ευρωπαϊκό θεσμικό όργανο έχει καταρτίσει και υποβάλλει το σχέδιο των προβλεπόμενων δαπανών του για το επόμενο οικονομικό έτος στην Επιτροπή.
- Έως 1^{ης} Σεπτεμβρίου η Επιτροπή με τη σειρά της, πρέπει να έχει καταρτίσει τις ανωτέρω προβλεπόμενες δαπάνες σε σχέδιο προϋπολογισμού και να το υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (Άρθρο 314⁴⁶, παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ)
- Έως 1^{ης} Οκτωβρίου το Συμβούλιο θα πρέπει να αποφανθεί και να αποφανθεί τη θέση σχετικά με το σχέδιο προϋπολογισμού και να καταθέσει την πρότασή του στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Άρθρο 314⁴⁷, παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ).
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στη συνέχεια θα πρέπει εντός σαράντα δύο ημερών είτε
 - ❖ Να συμφωνήσει με το Συμβούλιο και να εκδοθεί ο προϋπολογισμός,
 - ❖ Εάν δεν αποφασίσει και δεν εκδοθεί κάποια σχετική απόφαση, τότε ο προϋπολογισμός εκδίδεται.
 - ❖ Να εγκρίνει ορισμένες τροπολογίες, όπου μετά από πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών που το απαρτίζουν. Σε αυτή την περίπτωση, το τροποποιημένο πλέον σχέδιο επιστρέφει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή και ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μετά από συμφωνία με τον πρόεδρο του Συμβουλίου, συγκαλεί την επιτροπή συνδιαλλαγής⁴⁸.
- Η επιτροπή συνδιαλλαγής θα πρέπει εντός 21 ημερών να προβεί σε συμφωνία με ειδική πλειοψηφία των εκπροσώπων του Συμβουλίου και με πλειοψηφία των εκπροσώπων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Στην συνέχεια το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πρέπει εντός 14 ημερών να εγκρίνουν το κοινό συμφωνηθέν σχέδιο. Σε αντίθετη περίπτωση, θα πρέπει να υποβληθεί νέο σχέδιο προϋπολογισμού από την Επιτροπή.

⁴⁶ Η Επιτροπή καταθέτει πρόταση που περιέχει το σχέδιο προϋπολογισμού στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο το αργότερο την 1η Σεπτεμβρίου του έτους που προηγείται του έτους της εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Η Επιτροπή μπορεί να τροποποιήσει το σχέδιο προϋπολογισμού κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, έως τη σύγκληση της επιτροπής συνδιαλλαγής της παραγράφου 5.

⁴⁷ Το Συμβούλιο καθορίζει τη θέση του σχετικά με το σχέδιο προϋπολογισμού και την διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το αργότερο την 1η Οκτωβρίου του έτους που προηγείται του έτους της εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Ενημερώνει πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τους λόγους οι οποίοι το οδήγησαν στον καθορισμό της θέσης του.

⁴⁸ Προβλέπεται η σύσταση επιτροπής συνδιαλλαγής από το άρθρο 294 παράγραφος 10 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Μπορεί να συγκληθεί για να επιλύσει διαφωνίες που προκύπτουν μεταξύ του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μετά τη δεύτερη ανάγνωση μίας νομοθετικής πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Απαρτίζεται από ισάριθμους εκπροσώπους του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου και συμπροεδρεύεται από τον πρόεδρο του Κοινοβουλίου και τον πρόεδρο του Συμβουλίου. Καθήκον της είναι η επίτευξη συμφωνίας επί ενός κοινού κειμένου με βάση τις θέσεις και των δύο θεσμικών οργάνων κατά τη δεύτερη ανάγνωση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμμετέχει στις εργασίες της με στόχο τη συμφιλίωση των διαφορετικών θέσεων. Πρέπει να εγκρίνει πρόταση εντός έξι εβδομάδων από τη σύγκλησή της είτε με απόλυτη πλειοψηφία των ψηφισάντων του Κοινοβουλίου είτε με ειδική πλειοψηφία των ψηφισάντων του Συμβουλίου. Εάν, εντός 6 εβδομάδων από τη σύγκλησή της, η επιτροπή συνδιαλλαγής δεν εγκρίνει το κοινό κείμενο, θεωρείται ότι η νομοθετική πράξη δεν έχει εγκριθεί. Σε περίπτωση σύγκλησης της επιτροπής συνδιαλλαγής για δημοσιονομικά θέματα, ισχύουν ειδικοί κανόνες.

Διεργασία έγκρισης του κοινού σχεδίου Συνδιαλλαγής

	Κοινοβούλιο	Συμβούλιο	Αποτέλεσμα ψηφοφορίας
<p>Θέσεις επί του κοινού σχεδίου</p> <p>+ = έγκριση - = απόρριψη Ουδέν = δεν λαμβάνεται απόφαση</p>	+	+	Το κοινό σχέδιο εγκρίνεται
		-	Επιστροφή στη θέση του ΕΚ, ενδεχομένως[1]
		Ουδέν	Το κοινό σχέδιο εγκρίνεται
	Ουδέν	+	Το κοινό σχέδιο εγκρίνεται
		-	Νέο σχέδιο προϋπολογισμού από την Επιτροπή
		Ουδέν	Το κοινό σχέδιο εγκρίνεται
	-	+	Νέο σχέδιο προϋπολογισμού από την Επιτροπή
		-	Νέο σχέδιο προϋπολογισμού από την Επιτροπή
		Ουδέν	Νέο σχέδιο προϋπολογισμού από την Επιτροπή

Πηγή : Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

8.8 Η διαδικασία εκτέλεσης του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού

Ο προϋπολογισμός εκτελείται από την Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και υπό τον έλεγχο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σύμφωνα με το Άρθρο 290⁴⁹-291⁵⁰, 317-319⁵¹ και 321-323⁵² της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ΣΛΕΕ.

⁴⁹ Άρθρο 290: 1. Με νομοθετική πράξη μπορεί να ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης μη νομοθετικών πράξεων γενικής ισχύος που συμπληρώνουν ή τροποποιούν ορισμένα μη ουσιώδη στοιχεία της νομοθετικής πράξης. Οι νομοθετικές πράξεις οριοθετούν σαφώς τους στόχους, το περιεχόμενο, την έκταση και τη διάρκεια της εξουσιοδότησης. Τα ουσιώδη στοιχεία ενός τομέα ρυθμίζονται αποκλειστικά με νομοθετική πράξη και δεν μπορούν, συνεπώς, να αποτελέσουν αντικείμενο εξουσιοδότησης. 2. Οι νομοθετικές πράξεις καθορίζουν σαφώς τις προϋποθέσεις στις οποίες υπόκειται η εξουσιοδότηση, οι οποίες μπορούν να είναι οι εξής: α) το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει την ανάκληση της εξουσιοδότησης, β) η κατ' εξουσιοδότηση πράξη μπορεί να τεθεί σε ισχύ μόνον εφόσον το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο δεν εκφράσει αντιρρήσεις εντός της προθεσμίας που καθορίζει η νομοθετική πράξη. Για τους σκοπούς των στοιχείων α) και β), το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν και το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία. 3. Οι λέξεις "κατ' εξουσιοδότηση" παρεμβάλλονται στον τίτλο των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

⁵⁰ Άρθρο 291: 1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν όλα τα μέτρα εσωτερικού δικαίου που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των νομικά δεσμευτικών πράξεων της Ένωσης. 2. Όταν απαιτούνται ενιαίες προϋποθέσεις για την εκτέλεση των νομικά δεσμευτικών πράξεων της Ένωσης, οι πράξεις αυτές αναθέτουν εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή ή, σε ειδικές περιπτώσεις δεόντως αιτιολογημένες και στις περιπτώσεις των άρθρων 24 και 26 της Συνθήκης για την

Η Επιτροπή εκτελεί τον προϋπολογισμό εντός του πλαισίου των εγκεκριμένων πιστώσεων με τις εξής διαδικασίες:

Ευρωπαϊκή Ένωση, στο Συμβούλιο. 3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 2, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας, μέσω κανονισμών, σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία θεσπίζουν εκ των προτέρων γενικούς κανόνες και αρχές σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή. 4. Το επίθετο "εκτελεστικός" ή "εκτελεστική" παρεμβάλλεται στον τίτλο των εκτελεστικών πράξεων.

⁵¹ Άρθρο 317: Η Επιτροπή εκτελεί τον προϋπολογισμό σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού που εκδίδεται σε εκτέλεση του άρθρου 322, με δική της ευθύνη και εντός των ορίων των πιστώσεων που εγκρίθηκαν, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται με την Επιτροπή προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι πιστώσεις χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Ο κανονισμός προβλέπει τις υποχρεώσεις ελέγχου των κρατών μελών κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού καθώς και τις απορρέουσες ευθύνες. Προβλέπει επίσης τις ευθύνες κάθε θεσμικού οργάνου και τον ειδικό τρόπο κατά τον οποίο κάθε θεσμικό όργανο συμμετέχει στην εκτέλεση των ιδίων δαπανών του. Η Επιτροπή δύναται να προβαίνει, εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις του κανονισμού που εκδίδεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 322, σε μεταφορές πιστώσεων του προϋπολογισμού είτε από κεφάλαιο σε κεφάλαιο είτε από υποδιαίρεση σε υποδιαίρεση.

Άρθρο 318: Η Επιτροπή καταθέτει κατ' έτος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο τους λογαριασμούς του διαρρέυσαντος οικονομικού έτους, που αναφέρονται στην εκτέλεση του προϋπολογισμού. Η Επιτροπή τους γνωστοποιεί επίσης ένα δημοσιονομικό ισολογισμό περί του ενεργητικού και του παθητικού της Ένωσης. Η Επιτροπή υποβάλλει επίσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση αξιολόγησης των οικονομικών της Ένωσης βασιζόμενη στα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί ιδίως όσον αφορά τις επισημάνσεις στις οποίες πρόβλεψαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 319.

Άρθρο 319: 1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από σύσταση του Συμβουλίου, απαλλάσσει την Επιτροπή ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Για τον σκοπό αυτό, εξετάζει, ύστερα από το Συμβούλιο, τους λογαριασμούς, τον δημοσιονομικό ισολογισμό και την έκθεση αξιολόγησής του του άρθρου 318, την ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μαζί με τις απαντήσεις των ελεγχόμενων οργάνων στις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τη δήλωση βεβαίωσης που αναφέρεται στο άρθρο 287, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, καθώς και τις συναφείς ειδικές εκθέσεις του. 2. Προτού απαλλάξει την Επιτροπή, ή για οποιονδήποτε άλλο σκοπό που εντάσσεται στα πλαίσια της άσκησης των εξουσιών της σε θέματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δύναται να ζητήσει να ακούσει την Επιτροπή σχετικά με την εκτέλεση των δαπανών ή τη λειτουργία των συστημάτων δημοσιονομικού ελέγχου. Η Επιτροπή διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αιτήσεώς του, κάθε αναγκαία πληροφορία. 3. Η Επιτροπή καταβάλλει κάθε προσπάθεια ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι παρατηρήσεις που συνοδεύουν τις αποφάσεις απαλλαγής και οι άλλες παρατηρήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την εκτέλεση των δαπανών, καθώς και τα σχόλια που συνοδεύουν τις συστάσεις απαλλαγής που διατυπώνει το Συμβούλιο. Μετά από αίτηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση για τα μέτρα που έχουν ληφθεί με βάση αυτές τις παρατηρήσεις και σχόλια, και ιδίως σχετικά με τις οδηγίες που έχουν δοθεί στις υπηρεσίες οι οποίες έχουν αναλάβει την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Οι εκθέσεις αυτές διαβιβάζονται επίσης στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

⁵² Άρθρο 321: Η Επιτροπή δύναται, με την επιφύλαξη ότι πληροφορεί σχετικά τις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερομένων κρατών μελών να μεταφέρει στο νόμισμα ενός κράτους μέλους, τα στοιχεία ενεργητικού που κατέχει στο νόμισμα ενός άλλου κράτους μέλους, κατά το μέτρο που είναι αναγκαίο για τη χρησιμοποίησή τους για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζονται από τις Συνθήκες. Η Επιτροπή αποφεύγει, κατά το δυνατό, να προβαίνει σε τέτοιες μεταφορές, αν κατέχει στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα ή ρευστοποιήσιμα στο νόμισμα που χρειάζεται. Η Επιτροπή επικοινωνεί με κάθε κράτος μέλος μέσω της αρχής την οποία αυτό ορίζει. Κατά την εκτέλεση των δημοσιονομικών πράξεων, προσφεύγει στην εκδοτική τράπεζα του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους ή σε άλλον εξουσιοδοτημένο από αυτό οικονομικό οργανισμό.

Άρθρο 322: 1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, και μετά από διαβούλευση με το Ελεγκτικό Συνέδριο, θεσπίζουν μέσω κανονισμών: α) τους δημοσιονομικούς κανονισμούς που ρυθμίζουν ιδίως τις πρακτικές λεπτομέρειες κατάρτισης και εκτέλεσης του προϋπολογισμού και παρουσίασης και ελέγχου των λογαριασμών, β) τους κανόνες που οργανώνουν τον έλεγχο της ευθύνης των δημοσιονομικών φορέων, και ιδίως των διατακτών και των υπολόγων. 2. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ελεγκτικό Συνέδριο, καθορίζει τους τρόπους και τη διαδικασία κατά τα οποία τα έσοδα του προϋπολογισμού που προβλέπονται από τη ρύθμιση περί ιδίων πόρων της Ένωσης τίθενται στη διάθεση της Επιτροπής και προσδιορίζει τα εφαρμοστέα μέτρα προς αντιμετώπιση, εφόσον είναι ανάγκη, των ταμειακών αναγκών.

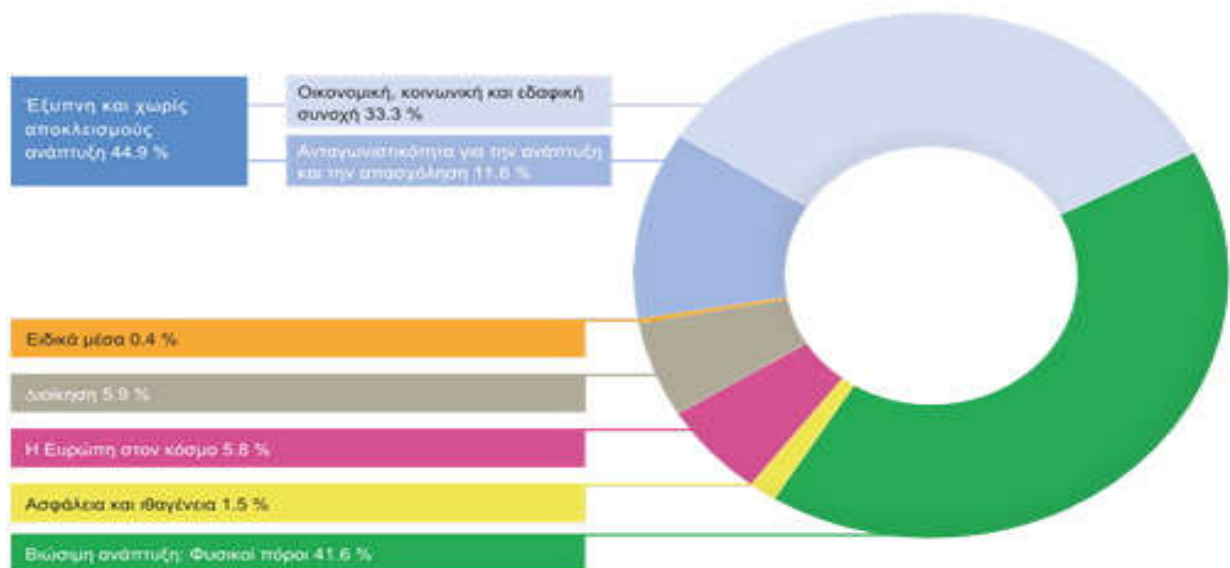
Άρθρο 323: Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή μεριμνούν ώστε να είναι διαθέσιμα τα αναγκαία δημοσιονομικά μέσα που επιτρέπουν στην Ένωση να πληροί τις νομικές της υποχρεώσεις έναντι τρίτων.

- Με «άμεση διαχείριση» από τα αρμόδια τμήματα,
- Με «επιμερισμένη διαχείριση» με τη συνεργασία των κρατών μελών και
- Με «έμμεση διαχείριση», δηλαδή με ανάθεση των εργασιών σε άλλους φορείς ή πρόσωπα.

8.9 Προϋπολογισμός έτους 2014 της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το έτος 2014 ανέρχεται σε 142,60 δις. Ευρώ και κατανέμεται στις 6 κατηγορίες δαπανών όπως παρακάτω:

Τομείς Δαπανών	Ποσοστό %
Έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη	44,9 %
<u>Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή</u>	<u>33,3%</u>
<u>Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση</u>	<u>11,6%</u>
Ειδικά Μέσα	0,4%
Διοίκηση	5,9%
Η Ευρώπη στον κόσμο	5,8%
Ασφάλεια και ιθαγένεια	1,5%
Βιώσιμη ανάπτυξη, Φυσικοί πόροι	41,6%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Ένωση

Παρατηρείται ότι στον προϋπολογισμό του 2014 προβλέφθηκε μεγάλο ποσοστό για την ανάπτυξη και κατά συνέπεια και την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή με στόχο την μείωση των δημοσιονομικών ανισορροπιών μεταξύ των περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως επίσης μεγάλο ποσοστό προβλέφθηκε και για την βιώσιμη ανάπτυξη, ήτοι την γεωργία, την αλιεία, την αγροτική ανάπτυξη και φυσικά την προστασία του περιβάλλοντος. Πηγή: https://europa.eu/european-union/about-eu/money/expenditure_el

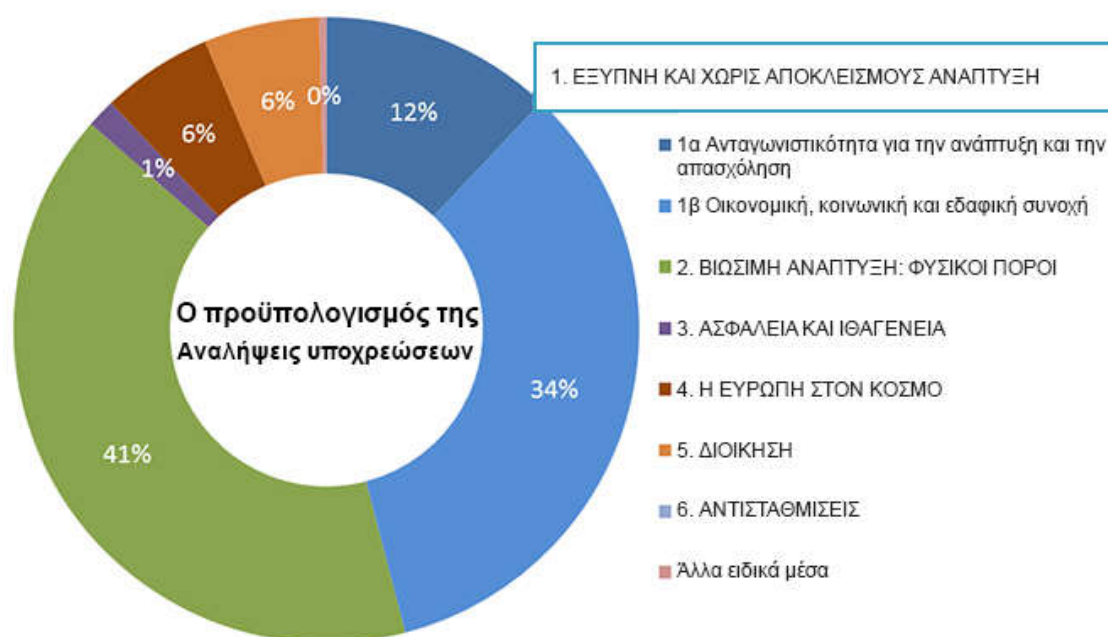
8.10 Προϋπολογισμός έτους 2015 της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2015 ανέρχεται σε €141.2 δισεκατομμύρια για πληρωμές και €145.3δισεκατομμύρια για αναλήψεις υποχρεώσεων.

Προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2015 (σε εκατομμύρια ευρώ)		
Τομείς	Αναλήψεις υποχρεώσεων	Πληρωμές
1. Έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη	66.782	66.923
- 1α. Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση	17.552	15.798
- 1β. Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	49.230	51.125
2. Βιώσιμη Ανάπτυξη	58.809	55.999
3. Ασφάλεια και ιθαγένεια	2.147	1.860
4. Η Ευρώπη στον κόσμο	8.408	7.422
5. Διοίκηση	8.660	8.659
Ειδικά μέσα	515	352
Σύνολο	145.322	141.214

Αντίστοιχα σε ποσοστά οι δαπάνες του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το έτος 2015 έχουν ως εξής:

Τομείς Δαπανών	Ποσοστό %
Έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη	46 %
Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	34%
Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση	12%
Ειδικά Μέσα	0%
Διοίκηση	6%
Η Ευρώπη στον κόσμο	6%
Ασφάλεια και ιθαγένεια	1%
Βιώσιμη ανάπτυξη, Φυσικοί πόροι	41%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Ένωση

Αξίζει να αναφερθεί ότι στον προϋπολογισμό του 2015 προβλέφθηκε επίσης μεγάλο ποσοστό για τον τομέα «έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» με αύξηση του ποσοστού δαπανών κατά 1,1%, φτάνοντας στο επίπεδο του 46% έναντι του 44,9% το 2014. Αντίθετα για τον τομέα «την βιώσιμη ανάπτυξη» διατίθενται επίσης μεγάλο ποσοστό των ευρωπαϊκών κονδυλίων, παρατηρείται όμως δε μια μείωση του ποσοστού των δαπανών κατά 0,6%, ήτοι 41% έναντι 41,6% του έτους 2014. Πηγή: https://europa.eu/european-union/topics/budget_el

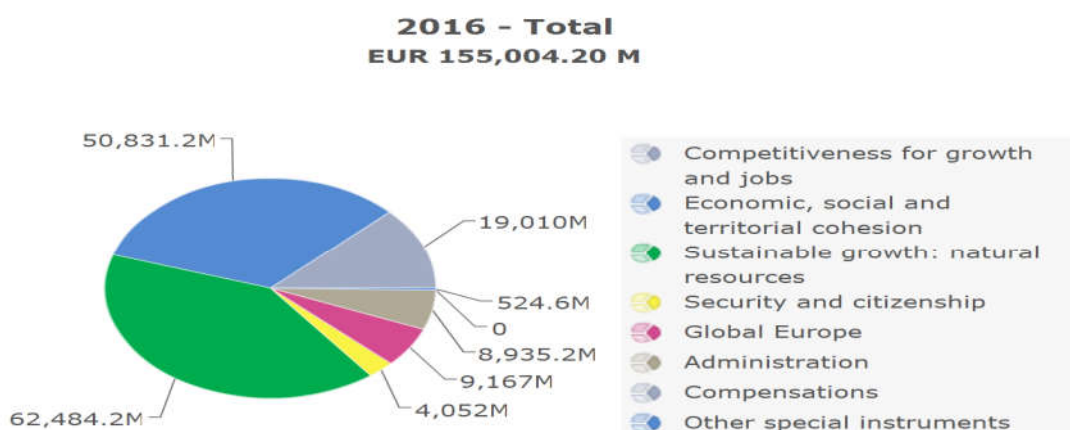
8.11 Προϋπολογισμός έτους 2016 της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2016 ανέρχεται στο επίπεδο των αναλήψεων υποχρεώσεων σε 155,00 δισ. € και των πληρωμών σε 143,89 δισ. €.

Προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2016 σε :

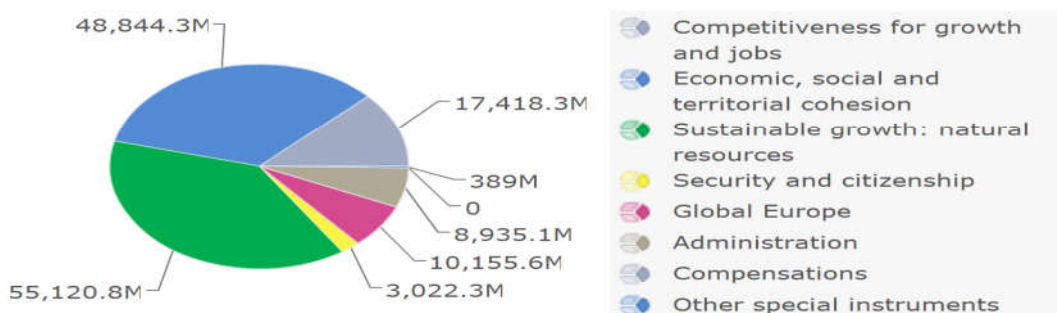
Πιστώσεις ανά τομέα	δισ. €	
	αναλήψεις υποχρεώσεων	πληρωμές
1. Έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη:	69,841	66,263
α) Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση	19,010	17,418
β) Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	50,831	48,844
2. Βιώσιμη Ανάπτυξη	62,484	55,121
3. Ασφάλεια και ιθαγένεια	4,052	3,022
4. Η Ευρώπη στον κόσμο	9,167	10,156
5. Διοικητικές δαπάνες (για όλα τα όργανα της ΕΕ)	8,935	8,935
Ειδικά μέσα:	0,525	0,389
Σύνολο πιστώσεων	155,004	143,885

Πηγή: Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Πηγή: European Commission http://ec.europa.eu/budget/annual/index_en.cfm?year=2016

**2016 - Total
EUR 143,885.30 M**

Πηγή: European Commission http://ec.europa.eu/budget/annual/index_en.cfm?year=2016

Επίσης και στον προϋπολογισμό του έτους 2016 διατίθενται μεγάλα ποσά για τους δύο πρώτους τομείς, ήτοι την Έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και Βιώσιμη Ανάπτυξη. Αναφορικά με τα ποσά δαπανών, παρατηρείται μια σημαντική αύξηση του ποσού για τον πρώτο τομέα κατά 3,059 δις ευρώ το οποίο κατανέμεται σε 1,458 δις ευρώ για ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση και 1,601 δις ευρώ για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή. Από την αύξηση αυτή μπορούμε να οδηγηθούμε στο συμπέρασμα ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση ήθελε να λάβει μέτρα και να στηρίξει την τόνωση της απασχόλησης και ανταγωνιστικότητας και να αποτρέψει μεγαλύτερη απόκλιση στους δημοσιονομικούς δείκτες των περιφερειών της. Τέλος και στον τομέα της βιώσιμης ανάπτυξης παρατηρήθηκε αύξηση κατά 3,675 δις ευρώ.

Στον προϋπολογισμό του 2016 προβλέπονται ποσά πάνω από 4 δις ευρώ για την αντιμετώπιση της μεταναστευτικής και προσφυγικής κρίσης, προκειμένου η Ευρωπαϊκή Ένωση να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τις αναδυόμενες ανάγκες και τα προβλήματα που προκύπτουν. Επιπλέον μετά τις πολλαπλές τρομοκρατικές επιθέσεις στον χώρο της Ευρώπης, η ΕΕ αυξάνει τα κονδύλια για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και ενδυναμώνει το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας προκειμένου αυτό με τη σειρά του να συνδράμει στην εσωτερική ασφάλεια και εξωτερική ασφάλεια. Πηγή: <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/eu-annual-budget/2016/>

8.12 Προϋπολογισμός έτους 2017 της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2017 ανέρχεται στο επίπεδο των αναλήψεων υποχρεώσεων στα 157,86 δις. € και των πληρωμών στα 134,49 δις. €.

Σύνοψη του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2017:

Πιστώσεις ανά τομέα	δισεκατομμύρια €	
	αναλήψεις υποχρεώσεων	πληρωμές
1. Έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη:	74,899	56,522
α) Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση	21,312	19,321
β) Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	53,587	37,201
2. Βιώσιμη Ανάπτυξη	58,584	54,914
3. Ασφάλεια και ιθαγένεια	4,284	3,787
4. Η Ευρώπη στον κόσμο	10,162	9,483
5. Διοικητικές δαπάνες (για όλα τα όργανα της ΕΕ)	9,395	9,395
Ειδικά μέσα:	534	390
Σύνολο πιστώσεων	157,858	134,490

Πηγή: Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Τέλος και στον προϋπολογισμό του έτους 2017 διατίθενται μεγάλα ποσά για τον τομέα της Έξυπνης και χωρίς αποκλεισμούς Ανάπτυξη και Βιώσιμη Ανάπτυξη. Αναφορικά με τα ποσά δαπανών, παρατηρείται μια σημαντική αύξηση του ποσού για τον πρώτο τομέα κατά 5,058 δις ευρώ το οποίο κατανέμεται σε 2,302 δις ευρώ για ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση και 2,756 δις ευρώ για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή. Από την συνεχιζόμενη αυτή αύξηση σε σχέση και με τον προϋπολογισμό του 2015 αντιλαμβανόμαστε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δείχνει ιδιαίτερα μεγάλο ενδιαφέρον για την τους πολίτες και την οικονομική ευημερία των περιφερειών της. Αντίθετα, στον τομέα της Βιώσιμης Ανάπτυξης παρατηρείται μία μείωση των δαπανών κατά 3,900 δις ευρώ.

Στον προϋπολογισμό του 2017 προβλέπονται περίπου επίσης 6 δις ευρώ για την αντιμετώπιση της προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης. Τα ποσά αυτά θα διατεθούν στις εξής προτεραιότητες:

- παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη για την επανεγκατάσταση προσφύγων
- δημιουργία κέντρων υποδοχής

- ένταξη των προσώπων που έχουν δικαίωμα διαμονής και επιστροφή όσων δεν έχουν τέτοιο δικαίωμα
- ενίσχυση της προστασίας των συνόρων
- εντατικοποίηση της πρόληψης του εγκλήματος και των αντιτρομοκρατικών δράσεων
- προστασία υποδομών ζωτικής σημασίας

Πηγή: <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/eu-annual-budget/2017/>

Συμπέρασμα

Οι δημοσιονομικές και κοινωνικές ανισότητες μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιδεινώθηκαν λόγω της οικονομικής κρίσης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά κυρίως τα κράτη μέλη της πρέπει να προβούν σε μια εξυγίανση των οικονομικών τους προς αποφυγή δυσάρεστων δημοσιονομικών καταστάσεων και αντίστοιχα, η οικονομική διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να περιλαμβάνει ένα εξειδικευμένο πλαίσιο μέτρων έτσι ώστε να εξασφαλίζει για τα κράτη μέλη της ένα υγιές δημοσιονομικό περιβάλλον με υπευθυνότητα και πειθαρχία σε συνεργασία και με την παροχή στήριξης και οικονομικής αλληλεγγύης προς αυτά. Η Ευρωπαϊκή Ένωση προκειμένου να είναι ικανή να αντιμετωπίζει προκλήσεις με οικονομική και κοινωνική διάσταση όπως η χρηματοπιστωτική κρίση θα πρέπει να είναι πάντα σε επαγρύπνηση με την συνεχή παρακολούθηση των οικονομικών δεικτών που επιτηρούνται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Αντίστοιχα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να φροντίζουν για την τήρηση των δημοσιονομικών μέτρων και για μια αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη χρήση των κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την τόνωση της κοινωνίας με σκοπό την οικονομική και κοινωνική ευημερία των πολιτών τους και την μείωση των ανισορροπιών. Ο σκοπός αυτός επιτυγχάνεται όπως αναλύθηκε και στην παρούσα εργασία μέσω της αξιοποίησης από τα κράτη των αντίστοιχων κονδυλίων του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού, στα πλαίσια πάντα του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου.

Από την παρούσα εργασία συνάγεται το συμπέρασμα ότι η Ελλάδα, μια χώρα με χρόνια κακή δημοσιονομική κατάσταση, με υψηλό δημόσιο χρέος, υψηλό επίπεδο ανεργίας και ταυτόχρονα υψηλό πληθωρισμό, βρέθηκε ευάλωτη στην χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και αποτέλεσε το πρώτο θύμα της με επιβλαβείς συνέπειες τόσο στην ήδη επιβαρυνμένη οικονομία της όσο και στην χειμαζόμενη κοινωνία της. Δυστυχώς, οι μακροοικονομικές προβλέψεις την Επιτροπής για τα έτη 2015 έως και 2018 είναι δυσοίωνες αναφορικά με τους ανωτέρω δείκτες, παρά τα μέτρα που έχουν ληφθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα οποία περιλαμβάνουν όχι μόνο μέτρα οικονομικής φύσεως αλλά και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και στήριξη της κοινωνίας μέσω του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού και ειδικότερα μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Στον αντίποδα βρίσκεται το κράτος του Λουξεμβούργου, το οποίο δεν εμπίπτει στα κράτη με δημοσιονομικές ανισοροπίες καθώς οι δημοσιονομικοί δείκτες του είναι σε αποδεκτά επίπεδα και δεν έχει επηρεαστεί από την οικονομική κρίση. Λαμβάνει όμως χρηματοδοτήσεις από τα διαρθρωτικά ταμεία, σε μικρότερο βέβαια ποσόστο από ότι η Ελλάδα και για διαφορετικούς σκοπούς. Θα πρέπει τέλος να τονιστεί και η σπουδαιότητα ενός υγιούς οικονομικού περιβάλλοντος που αποτελεί σημαντικό παράγοντα προσέλκυσης επεδύσεων και περαιτέρω ανάπτυξης.

Οι δημοσιονομικές ανισοροπίες και οι κοινωνικές ιδιαιτερότητες μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι εμφανείς και ιδιαίτερα αισθητά στους πολίτες της. Την μεγάλη αυτή πρόκληση της αντιμετώπισης και εξομάλυνσής τους, καλείται να αντιμετωπίσει η Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση με όλους τους διαθέσιμους θεσμούς και οργανισμούς σε εγρήγορη και αμείωτη επαγρύπνηση.

Βιβλιογραφία και άλλες πηγές

Ελληνική Βιβλιογραφία

- ❖ Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 3^{ης} Απριλίου 2014 που ορίζει την ετήσια κατανομή των συνολικών πόρων ανά κράτος μέλος για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και του στόχου «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία», την ετήσια κατανομή των πόρων ανά κράτος μέλος από το ειδικό κονδύλιο που διατίθεται για την πρωτοβουλία «Απασχόληση των νέων» μαζί με τον κατάλογο των επιλέξιμων περιφερειών, καθώς και τα ποσά που πρόκειται να μεταφερθούν από τα κονδύλια κάθε κράτους μέλους από το Ταμείο Συνοχής και τα διαρθρωτικά ταμεία για τη διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» και την ενίσχυση προς τους απόρους για την περίοδο 2014-2020 {2014/190/ΕΕ}, 2014
- ❖ Ναπολέων Μαραβέγιας, Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος, "Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και Ελλάδα : οικονομία, κοινωνία, πολιτικές "Εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα, 2006
- ❖ Κότιος, Α.Λιαργκόβας Π και Κορρές Γ., "Οικονομική της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης", Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε., Αθήνα, 2010
- ❖ Μούσης, Ν., "Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική", Εκδόσεις Παπαζήση, 15η εκδ, Αθήνα, 2015
- ❖ Πετράκος Γ. και Ψυχάρης Γ., "Περιφερειακή ανάπτυξη στην Ελλάδα", Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, 2004
- ❖ Hix S., " Το πολιτικό σύστημα της Ευρ. Ένωσης" , Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, 2009
- ❖ Λιαργκόβας, Π. Ανδρέου Γ., "Η Νέα Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ελλάδα", Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα., 2007
- ❖ Μαραβέγιας Ν., Τσινισιζέλης Μ., "Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση", (επιμ.), Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα, 2007
- ❖ Μούσης Ν., "Ευρωπαϊκή Ένωση: δίκαιο, οικονομία, πολιτικές", Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2011
- ❖ Nugent. N., " Πολιτική και διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση", Εκδόσεις Σαββάλας, Αθήνα, 2012
- ❖ Σακελλαροπουλος, "Η μεταρρύθμιση του κοινωνικού κράτους", Κριτική, Αθήνα, 1999
- ❖ Παναγιώτης Γρηγορίου - Αντώνης Μεταξάς, "Ευρωπαϊκή διακυβέρνηση και ευρωπαϊκή περιφέρεια", Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα, 2006
- ❖ Παναγιώτης Γ. Γρηγορίου, "Το μέλλον της Ευρώπης και η συνοχή του ευρωπαϊκού χώρου : η κοινωνική, πολιτική και θεσμική διάσταση της χωρικής συνοχής στην προοπτική της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης", Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα, 2002
- ❖ Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, Κοινωνική συνοχή και οικονομική κρίση :

δεδομένα, μαθήματα και προοπτικές ανάπτυξης / Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών ; επιμέλεια Τζέννιφερ Καβουνίδη, Αθήνα : ΚΕΠΕ, 2014

- ❖ Τράπεζα της Ελλάδος, Κοινωνική πολιτική και κοινωνική συνοχή στην Ελλάδα σε συνθήκες οικονομικής κρίσης / Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα, 2012
- ❖ Καλογήρου Γ., Κομνηνός Ν., Πελαγίδης Θ., Οι νέες προοπτικές των Ευρωπαϊκών πολιτικών καινοτομίας και συνοχής, Μελέτη προς τη μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων-ΜΟΔ ΑΕ, Αθήνα, 2011
- ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Ένα νόμισμα για μια Ευρώπη», Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, 2012
- ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Προϋπολογισμός», Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, 2014
- ❖ Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, «Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2011-2014, Ελλάδα, 2011
- ❖ Eurobank Research, Μακροοικονομική Διαχείριση και η Ανάγκη Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων μετά την Είσοδο στη Νομισματική Ένωση, Αθήνα, 2007
- ❖ Υπόμνημα από το 18ο ετήσιο συνέδριο για την εναλλακτική οικονομική πολιτική στην Ευρώπη, Η επιδείνωση της κρίσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η ανάγκη για θεμελιώδεις αλλαγές, Πολωνία, 2013
- ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Κοινή έκθεση για την κοινωνική προστασία και την κοινωνική ένταξη του 2008 Κοινωνική ένταξη, συντάξεις, υγειονομική περίθαλψη και μακροχρόνια φροντίδα», Λουξεμβούργο, 2008
- ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Πρόγραμμα «PROGRESS» εν δράσει: Το πρόγραμμα της ΕΕ για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη 2007-2013», Λουξεμβούργο, 2011
- ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Ενοποιημένη Έκθεση 2009 για την κοινωνική προστασία και την κοινωνική ένταξη, περίληψη, κοινωνική ένταξη, συντάξεις, υγειονομική περίθαλψη και μακροχρόνια φροντίδα», Λουξεμβούργο, 2009
- ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Progress, Το κοινοτικό πρόγραμμα για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη 2007-2013, Εξασφάλιση ότι η Κοινότητα μπορεί να διαδραματίσει το ρόλο της προς υποστήριξη της δέσμευσης των κρατών μελών για τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων απασχόλησης και να παρέχει ίσες ευκαιρίες για όλους», Λουξεμβούργο, 2007
- ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Η κοινωνική διάσταση της στρατηγικής «ΕΥΡΩΠΗ 2020», Έκθεση της Επιτροπής κοινωνικής προστασίας Σύνοψη», Λουξεμβούργο, 2011
- ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Horizon 2020 εν συντομία, Το πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία», Λουξεμβούργο, 2014
- ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Επενδύσεις για θέσεις εργασίας και ανάπτυξη, Προώθηση της ανάπτυξης και της

- χρηστής διακυβέρνησης στις περιφέρειες και τις πόλεις της ΕΕ, Έκτη Έκθεση για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή», Βρυξέλλες, 2014
- ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Μια εισαγωγή στην Πολιτική συνοχής της ΕΕ 2014-2020», Βρυξέλλες, 2014
 - ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Πολιτική συνοχής 2014-2020, Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση», Λουξεμβούργο, 2011
 - ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Επενδύοντας στο μέλλον της Ευρώπης, Πέμπτη Έκτη Έκθεση για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή», Λουξεμβούργο, 2010
 - ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής, «Ανανεωμένη πολιτική συνοχής για μια Ευρώπη που αλλάζει. Στόχος η μεγέθυνση και η δημιουργία θέσεων εργασίας σε περιφέρειες, πόλεις και μεθοριακές περιοχές», 2016
 - ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Η πολιτική συνοχής 2007-2013 — Παρατηρήσεις και επίσημα κείμενα», Λουξεμβούργο, 2007
 - ❖ Ελληνική Εταιρεία περιφερειακής Επιστήμης, «Οικονομική Κρίση και Πολιτικές Ανάπτυξης και Συνοχής», Θεσσαλονίκη, 2012
 - ❖ Επιστημονικό Περιοδικό της Ελληνικής Ένωσης Περιφερειολόγων Επιστημόνων, «Κείμενα Περιφερειακής Επιστήμης», 2014
 - ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Ο προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2014 με μια ματιά», Λουξεμβούργο, 2014
 - ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Ο προϋπολογισμός της ΕΕ με μια ματιά», Λουξεμβούργο, 2015
 - ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης με μια ματιά», Λουξεμβούργο, 2010
 - ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Επενδύοντας στο μέλλον μας, Το δημοσιονομικό πλαίσιο 2007-2013 της Ευρωπαϊκής Ένωσης», Λουξεμβούργο, 2010
 - ❖ ΙΝΕ Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Μελέτη 29, «Η πολιτική οικονομία του κράτους πρόνοιας και ο καθαρός κοινωνικός μισθός στην Ελλάδα», Αθήνα, 2014
 - ❖ ΙΝΕ Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Μελέτη 11, «Κρατικός προϋπολογισμός προγραμμάτων, θεσμός οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης ή δημοσιονομικής λιτότητας;», Αθήνα, 2011
 - ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προϋπολογισμός, Γιατί συμφέρει, Ισχυρός και υγιής προϋπολογισμός σημαίνει ισχυρή και υγιή Ευρωπαϊκή Ένωση», Λουξεμβούργο, 2014
 - ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Η Ευρώπη σε εξέλιξη, Στόχος: η ανάπτυξη, Η οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης», Λουξεμβούργο, 2004
 - ❖ Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, «Σχέδιο δράσης για την Ευρώπη», Βρυξέλλες, 2014
 - ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Πολιτική Συνοχής 2014-2020, Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση», Λουξεμβούργο, 2011
 - ❖ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών, «Οι διαρθρωτικές πολιτικές και οι

πολιτικές συνοχής μετά τη συνθήκη της Λισαβόνας», Βρυξέλλες, 2010

- ❖ Ευρωπαϊκή Ένωση, Επιτροπή των Περιφερειών, «Εδαφική Συνοχή στην Ευρώπη», Βρυξέλλες, 2002
- ❖ Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, « Ο έλεγχος της ΕΕ εν συντομία, παρουσίαση των ετήσιων εκθέσεων του ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για το οικονομικό έτος 2014», Λουξεμβούργο, 2015
- ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Πολιτική Συνοχής 2014-2020, Προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής»
- ❖ Μαργαρώνη Μαίρη, Μισσιρά Δήμητρα, Σαραβάκος Κωνσταντίνος, Ερευνητικό Πρόγραμμα ΙΕΚΕΘ 2013-201, «Η σύγχρονη ευρωπαϊκή οικονομική και κοινωνική κρίση, το δημοκρατικό έλλειμμα και η άνοδος του ευρωσκεπτικισμού.», Ινστιτούτο Έρευνας και Κατάρτισης Ευρωπαϊκών Θεμάτων, Αθήνα, 2014
- ❖ Τράπεζα της Ελλάδος Ευρωσύστημα, «Κοινωνική πολιτική και κοινωνική συνοχή στην Ελλάδα σε συνθήκες οικονομικής κρίσης», Αθήνα 2012
- ❖ Βουλή των Ελλήνων, Γραφείο Προϋπολογισμού του κράτους, «Η νέα οικονομική διακυβέρνηση στην ζώνη του ευρώ και η Ελλάδα, οι μηχανισμοί εποπτείας και αλληλεγγύης υπό όρους μετά το Μνημόνιο», Αθήνα, 2014
- ❖ Γεωργίου Γ., «Το δημοσιονομικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο Κοινοτικός Προϋπολογισμός», Εκδόσεις Σάκουλα, Αθήνα, 2002
- ❖ Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ένωσης. Επίσημη εφημερίδα της ΕΕ, αριθ. C326, 2012
- ❖ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, COM 130 final, Βρυξέλλες, 2014
- ❖ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, Ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, COM 690 final, Βρυξέλλες, 2013
- ❖ Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας [για την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1198/2006 του Συμβουλίου και του κανονισμού ΕΚ αριθ. 861/2006 του Συμβουλίου και του κανονισμού αριθ. XXX/2011 του Συμβουλίου για την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική], COM 245 final, Βρυξέλλες, 2011
- ❖ Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, παράρτημα 2, μακροοικονομική έκθεση, COM 11 τελικό, Βρυξέλλες, 2011
- ❖ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1300/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1084/2006, Βρυξέλλες, 2013
- ❖ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 473/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21^{ης} Μαΐου 2013 σχετικά με κοινές διατάξεις για την παρακολούθηση και την εκτίμηση των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων και τη διασφάλιση της διόρθωσης του υπερβολικού ελλείμματος των κρατών μελών στη

ζώνη του ευρώ, Στρασβούργο, 2013

- ❖ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1164/94 του Συμβουλίου της 16^{ης} Μαΐου 1994 για την ίδρυση του ταμείου συνοχής, Βρυξέλλες, 1994
- ❖ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 332/2002 του Συμβουλίου της 18^{ης} Φεβρουαρίου 2002 για τη θέσπιση ενός μηχανισμού μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών των κρατών μελών, Βρυξέλλες, 2002
- ❖ Απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 25^{ης} Μαρτίου 2011 που τροποποιεί το άρθρο 136 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με μηχανισμό σταθερότητας για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ (2011/199/ΕΕ), Βρυξέλλες, 2011
- ❖ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1174/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Νοεμβρίου 2011 σχετικά με κατασταλτικά μέτρα για τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών στην ευρωζώνη, Στρασβούργο, 2011
- ❖ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Νοεμβρίου 2011 σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών, Στρασβούργο, 2011
- ❖ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τον στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και για την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1080/2006, Βρυξέλλες, 2013
- ❖ Κανονισμός ΕΕ αριθ.1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1081/2006, Βρυξέλλες, 2013
- ❖ Κανονισμός ΕΕ αριθ.1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑ και την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου, Βρυξέλλες, 2013
- ❖ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Ευρωομάδα, «Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2015: Αξιολόγηση των αναπτυξιακών προκλήσεων, πρόληψη και διόρθωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών και αποτελέσματα των εμπεριστατωμένων επισκοπήσεων βάσει του κανονισμού ΕΕ αριθ. 1176/2011», COM 85 final, Βρυξέλλες, 2015
- ❖ Κανονισμός ΕΕ αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 1083/2006, Βρυξέλλες, 2013

- ❖ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, «Απολογισμός της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη», COM 130 final, Βρυξέλλες, 2014
- ❖ Κανονισμός ΕΕ αριθ. 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού ειδικών διατάξεων για την υποστήριξη του στόχου της Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης», Βρυξέλλες, 2013
- ❖ Μαρής Γ., «Το Νέο Πλαίσιο και τα όρια της Οικονομικής Διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση», Ερευνητικό κείμενο Νο14, Παρατηρητήριο για την κρίση, 2014
- ❖ Γαλεριανός Μ., «Η Ελληνική Κρίση: Αίτια και Επιπτώσεις», Ερευνητικό κείμενο Νο16, Παρατηρητήριο για την κρίση, 2015
- ❖ Γλυνός Γ., «Η δυναμική ισορροπία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης, Η προϊστορία, η ιστορία και το μέλλον του Ευρώ», Κείμενο Εργασίας Νο6, ΕΛΙΑΜΕΠ, 2010
- ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. «Σχέδιο κοινής έκθεσης της Επιτροπής και του Συμβουλίου για την απασχόληση» που συνοδεύει την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2017, COM 729 final, 2016

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- ❖ Specifications on the implementation of the Stability and Growth Pact and Guidelines on the format and content of Stability and Convergence Programmes, ECOFIN, 2016
- ❖ Barry, L. & Hanrahan, G., «Money talks: Negotiating the EU's multiannual financial framework», s.l.: Institute of International and European Affairs, 2012
- ❖ Bird, G., Reforming IMF Conditionality. World Economics, July-September, 2009
- ❖ Blavoukos, S. & Pagoulatos, G., Fiscal adjustment in Southern Europe: the limits of EMU conditionality, s.l.: The Hellenic Observatory, 2008
- ❖ European Commission, A European Economic Recovery Plan, COM(2008) 800 final, 2008
- ❖ CEMR, Cohesion Policy 2014-2020: Towards a new partnership and territorial approach, 2013
- ❖ European Commission, Guidance on Ex Ante Conditionalities for the European Structural and Investment Funds, 2014
- ❖ European Economic and Social Committee, Opinion on the proposal for a regulation COM(2011) 615 final

— 2011/0276 (COD), 480th plenary session held on 25 and 26 April 2012, 2012

- ❖ European Parliament, Directorate-General for internal policies, policy department structural and cohesion policies, «European economic governance and cohesion policy», 2014
- ❖ Manzella, G. P. & Mendez, C., The turning points of EU cohesion policy, 2009
- ❖ Gómez Urquijo, L., European Commission Initiatives to Promote Social. Romanian Journal of European Affairs, 14(1), 2014
- ❖ Structural Funds (ERDD and ESF) Greece, eligibility 2014-2020
- ❖ European Commission, «Public finances in EMU 2010’, European Economy 4/2010, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2010
- ❖ Structural Funds (ERDD and ESF) Luxembourg, eligibility 2014-2020
- ❖ Zwagemakers, F. The EU’s conditionality policy: A new strategy to achieve compliance, s.l.: Istituto Affari Internazionali., 2012
- ❖ European Commission, «Recovering from the crisis. 27 ways of tackling the employment challenge», Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2009
- ❖ European Commission, Communication from the commission to the European parliament, the council, the European and social committee of the regions, regional policy contributing to smart growth in Europe 2020, COM 553 final, Brussels, 2010
- ❖ European Commission, commission staff working document of regional policy contributing to sustainable growth in Europe 2020, SEC 92 final, Brussele, 2011
- ❖ Tokarski, P. & Verhelst, S., Macroeconomic conditionality in cohesion policy: added value or unnecessary burden, European Policy Brief, November, 2012
- ❖ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Central Bank, the Economic and Social Committee, the Committee of the regions and the European Investment Bank, making the best use of the flexibility within the existing rules of the stability and growth pact, COM 12 final provisional, Strasbourg, 2015
- ❖ Recommendation for a Council Recommendation on the economic policy of the euro area {SWD(2015) 700 final}, COM 692 final, Brussels, 2015
- ❖ European Commission, «Communication from the commission Europe 2020, A strategy for smart, sustainable and inclusive growth», Brussels, 2010
- ❖ European Commission, Communication from the commission to the European parliament, the council, the European economic and social committee of the regions, Part I, COM 500 final, Brussels, 2011
- ❖ European Commission, Communication from the commission to the European parliament, the council, the European economic and social committee of the regions, Part II, COM 500 final, Brussels, 2011

- ❖ European Commission, Elements for a common Strategic Framework 2014 to 2020, the European Regional Development Fund, the European Social Fund, the Cohesion Fund, the European Agricultural Fund for Rural Development and the European Maritime and Fisheries Fund, SWD 61 final, Brussels, 2012
- ❖ Blundell-Wignall, Adrian and Patrick Slovik, “The EU Stress Test and Sovereign Debt Exposures”, OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, No 4, OECD Financial Affairs Division, 2010
- ❖ Tesic A., Dragan I., Tanja Delic A., «Consequences of fiscal deficit and public debt in financing the public sector», 2014
- ❖ Darvas, Zsolt, Jean Pisani-Feri and André Sapir, “A comprehensive approach to the Euro Area debt crisis,” Bruegel Policy Brief No.. 2011/2, February., 2011
- ❖ Pisani Ferry J., Sapir A., Wolff B.G, «EU-IMF assistance to euro-area countries: an early assessment, Bruegel Blueprint Series 19, 2013
- ❖ European Commission, Regional Working Paper 2015, «The impact of the economic and financial crisis on the reform of Cohesion Policy 2008-2013», 2015

Ηλεκτρονικές Πηγές

- ❖ http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/countries/luxembourg_en.htm
- ❖ http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/countries/greece_en.htm
- ❖ http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/available-budget/
- ❖ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/themes/9#>
- ❖ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/countries/GR#>
- ❖ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/countries/LU#>
- ❖ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/erdf#>
- ❖ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/esf#>
- ❖ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/cf#>
- ❖ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/eafrd#>
- ❖ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/emff#>
- ❖ http://ec.europa.eu/regional_policy/el/policy/how/is-my-region-covered/
- ❖ http://ec.europa.eu/regional_policy/el/atlas/greece
- ❖ http://ec.europa.eu/regional_policy/el/atlas/luxembourg
- ❖ <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=388&langId=en>
- ❖ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/europe-2020-indicators>
- ❖ http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_el.htm

- ❖ http://ec.europa.eu/regional_policy/el/policy/what/key-achievements/#1
- ❖ http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm
- ❖ http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/el/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.4.3.html
- ❖ http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/index_el.htm
- ❖ http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/2015-01-13_communication_sgp_flexibility_guidelines_en.pdf
- ❖ <https://www.espa.gr/el/pages/DictionaryFS.aspx?item=146>
- ❖ http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/convergence/index_el.htm
- ❖ http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/coc/code_of_conduct_en.pdf
- ❖ <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/european-semester/>
- ❖ https://ec.europa.eu/greece/news/economic-news/economic1_el
- ❖ <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/european-semester/2016/>
- ❖ http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/macroeconomic_imbalance_procedure/in-depth_reviews/index_en.htm
- ❖ http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/5/12/01/02/index.tkl?lang=gr&pos=6&term=%CE%97%20%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%87%CE%AE&s=1&e=20
- ❖ http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/el/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.1.1.html
- ❖ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/images/map/eligible2014/lu.pdf
- ❖ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/images/map/eligible2014/gr.pdf
- ❖ https://europa.eu/european-union/about-eu/money/expenditure_el
- ❖ https://europa.eu/european-union/topics/budget_el
- ❖ <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/eu-annual-budget/eu-budget-2015/>
- ❖ <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/eu-annual-budget/2016/>
- ❖ <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/eu-annual-budget/2017/>
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:31997R1466>
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=URISERV%3A125019#amendingact>
- ❖ http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/index_el.htm
- ❖ http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/priorities/economic-governance/index_el.htm
- ❖ https://www.eba.europa.eu/languages/home_el
- ❖ https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/esma_el
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011D0199&from=EL>
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002R0332&from=EL>
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32002R0332>
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=URISERV%3Aec0021>
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=URISERV:ec0019>

- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32011R1174>
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32011R1176>
- ❖ http://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/excessive_deficit_procedure.html?locale=el
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:12012E/TXT>
- ❖ https://www.espa.gr/elibrary/EC1303_common_20122013_L347.pdf
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1301>
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1301&from=EL>
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32013R1304>
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1304&from=EL>
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1305>
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1305&from=EL>
- ❖ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_2013.348.01.0001.01.ELL&toc=OJ:L:2013:348:TOC
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1315&qid=1395823557713&from=EN>
- ❖ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31994R1164&from=EN>
- ❖ <http://www.infosoc.gr/infosoc/el-GR/services/leksiko/483.htm>
- ❖ http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2016_autumn/lu_en.pdf
- ❖ http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2016_autumn_forecast_en.htm
- ❖ http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2016_autumn/el_en.pdf
- ❖ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/eeip/pdf/ip038_statistical_annex_ee_autumn_2016_en.pdf
- ❖ http://ec.europa.eu/budget/annual/index_en.cfm?year=2016
- ❖ http://ec.europa.eu/budget/annual/index_en.cfm?year=2016